

EQAVET NRP FEJLESZTÉS PROJEKT

2. alprojekt: Az adaptált EQAVET+ Keretrendszer gyakorlati tesztelése

***Gyakorlati(as) útmutató
szakképző intézmények számára
az EQAVET+ Keretrendszer
szerinti önértékelés elvégzéséhez***

EQAVET

Készítette:

Králik Tibor, Molnárné Stadler Katalin

A szakértői elemzések és összegzések elkészítésében közreműködött:

Csüllög Imre

Szymczak Judit

Projektvezető:

Karvázy Eszter

Alprojekt vezető:

Králik Tibor

Projekt koordinátor:

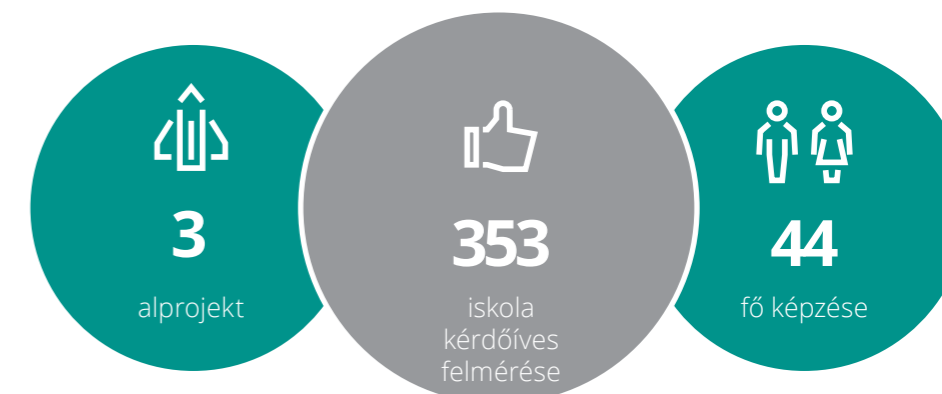
Ila-Horváth Gergely

Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal
Budapest, 2018. szeptember**Rólunk**

Az EU Bizottság javaslatára az Európai Parlament és a Tanács 2009. június 18-án egy új európai jogszabályt – Ajánlást – fogadott el a szakképzés Európai Minőségbiztosítási Referencia Keretrendszerének (European Quality Assurance Reference Framework, EQAVET) létrehozásáról.

Az Ajánlás az EQAVET nemzeti bevezetésének támogatását egy újonnan megalakuló Hálózatban - az Európai Szakképzési Minőségbiztosítási Referencia Keretrendszer (EQAVET) Hálózatban -, és a nemzeti szakképzési minőségbiztosítási referencia pontok (Quality Assurance National Reference Point, QANRP) együttműködésével kívánja megvalósítani.

Magyarország a kezdetek (2005) óta aktívan részt vesz a szakképzés minőségbiztosítása terén folyó európai szakmai együttműködésben. Magyarország ma az EQAVET Hálózat egyik legaktívabb tagországa. Példás a szakmai munkakapcsolatunk és az együttműködésünk az Európai Bizottsággal és az EQAVET Titkársággal. 2007 óta folyamatosan részt veszünk az Irányító Bizottság munkájában, valamint a Hálózat és a nemzeti referencia pontok éves találkozóján, munkaértekezletén, az európai szakmai-fejlesztési tevékenységekben, a munkacsoportok munkájában, képviseltetjük magunkat és aktív szerepet (előadások tartása, workshopok vezetése, kerekasztal beszélgetésekben való részvétel) vállalunk EQAVET rendezvényeken, konferenciákon.

Magyarország az elsők között van azon EU tagországok körében is, amelyek már megvalósították szakképzési minőségbiztosítási rendszereik összehangolását az EQAVET Keretrendszerrel (Egységes Szakképzési Minőségirányítási Keretrendszer (ESZMK) kifejlesztése /2009-2011/).

Az EQAVET Hálózat fő feladata a szakképzés minőségbiztosítása terén az európai együttműködés fenntartása és támogatása, az EQAVET Keretrendszer megismertetése, bevezetésének, alkalmazásának előmozdítása, ösztönzése, és a tagországok (szakmai-módszertani) támogatása az EQAVET nemzeti szinten történő bevezetésében. Az EQAVET Hálózat tagjai évente egy alkalommal találkoznak plenáris ülés (Éves Hálózati Találkozó) keretében.

Tartalomjegyzék

Rólunk	3
Bevezetés	5
Az EQAVET NRP Fejlesztés 2017-2019 projekt keretében megvalósított, „Az adaptált EQAVET+ Keretrendszer gyakorlatban történő tesztelése” című alprojekt bemutatása	5
A jelen útmutató célja	6
Az EQAVET+ Keretrendszer bemutatása	7
Az Európai Szakképzési Minőségbiztosítási Referencia Keretrendszer (European Quality Assurance Reference Framework, EQAVET)	7
Az Európai Szakképzési Minőségbiztosítási Keretrendszer megújítása: az EQAVET+	8
Az EQAVET+ Keretrendszer szerinti önértékelés	9
Az EQAVET+ Keretrendszer szerinti önértékelés célja, tartalma, szerepe az intézmény minőségirányítási rendszerének fejlesztésében	9
Az EQAVET+ Keretrendszer szerinti önértékelés és az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés keretében végzett önértékelés kapcsolata	10
Az EQAVET+ Keretrendszer szerinti önértékelés megvalósítása	11
Az EQAVET+ Keretrendszer szerinti önértékelés során elvégzendő feladatok	14
<i>Az EQAVET+ Keretrendszer szerinti önértékelés előkészítése</i>	14
<i>Az EQAVET + Keretrendszer szerinti önértékelés végrehajtása</i>	15
Az adaptált EQAVET+ indikatív jellemzők nemzeti adaptációja, értelmezése a magyar sajátosságoknak megfelelően, intézményi példák bemutatásával az elvárt működési gyakorlatra	26
EQAVET + Keretrendszer: iskolai rendszerű szakképzés, szakoktatási és szakképzési szolgáltatói szint	28
Az indikatív jellemzők nemzeti adaptációja, értelmezése a magyar sajátosságoknak megfelelően, intézményi példák bemutatásával az elvárt működési gyakorlatra	28
Az EQAVET Keretrendszer indikátorainak nemzeti adaptációja, értelmezése a magyar sajátosságoknak megfelelően	64
Az adaptált EQAVET+ Keretrendszer gyakorlati tesztelésének, az önértékelés megvalósításának tapasztalatai	82
Szakértői összegzés a kipróbálás tapasztalatairól	82
Szakértői javaslatok az EQAVET+ Keretrendszer szerinti intézményi önértékelést alkalmazó szakképző intézményeknek	84
Mellékletek	86
„Az adaptált EQAVET+ Keretrendszer gyakorlati tesztelése” projektben részt vett szakképző intézmények	87

Bevezetés

Az EQAVET NRP Fejlesztés 2017-2019 projekt keretében megvalósított, „Az adaptált EQAVET+ Keretrendszer gyakorlatban történő tesztelése” című alprojekt bemutatása

A Nemzeti Szakképzés és Felnőttképzési Hivatal 2010 óta a szakképzésért felelős Minisztérium által kijelölt EQAVET Nemzeti Referencia Pont (EQAVET NRP), amely az európai szakképzés minőségbiztosítási referencia keretrendszerét (EQAVET) teszi elérhetővé a Magyarországon működő iskolai rendszerű és iskolarendszeren kívüli szakképzésben érintett intézmények, szervezetek számára.

Az Európai Unió Bizottsága elismeri a nemzeti referencia pontok kulcsfontosságú szerepét az EQAVET Ajánlás és Keretrendszer tagállami szintű bevezetésében, megvalósításában, ezért 2016 óta pályázat keretében elnyerhető pénzügyi támogatással is segíti ezen szervezetek tevékenységének fejlesztését. A jelenlegi – 2017.04.01-től 2019.03.31-ig tartó – kétéves projekt keretében az egyik vállalt tevékenységünk az EU szakpolitikai környezet és prioritások változásaihoz igazított EQAVET+ Keretrendszer gyakorlatban történő tesztelése.

Az előző (2016-2017. évi) projektben elkészült az EQAVET+ Keretrendszer indikatív jellemzőinek és indikátorainak az adaptációja, értelmezése a nemzeti sajátosságoknak megfelelően, a magyar iskolai rendszerű és iskolarendszeren kívüli szakképzésre vonatkozóan, rendszer és szolgáltatói (intézményi) szinten.

Ebben a projekt periódusban **„Az adaptált EQAVET+ Keretrendszer gyakorlatban történő tesztelése” c. alprojektben** ennek a nemzeti sajátosságokhoz igazított Keretrendszernek a gyakorlatban való alkalmazhatóságát vizsgáltuk meg, az intézmények szintjén, az iskolai rendszerű szakképzésben, a szakképzési centrumokkal és a hozzájuk tartozó tagintézményekkel együttműködésben.

Az NSZFH EQAVET NRP felhívására 22 szakképző intézmény jelezte szándékát a gyakorlati kipróbálásban való részvételre, amelyek mindegyike egynapos tréning jellegű felkészítéssel vett részt. A felkészítés során az intézmények képviselői megismerkedtek az EQAVET Keretrendszer követelményeivel, gyakorlati feladatokban tapasztalták meg az indikatív jellemzők értelmezését, és az önértékelés elkészítésének módját.

Végül 15 szakképző intézmény végezte el az EQAVET+ Keretrendszer szerinti helyzetfelmérő önértékelését. Az intézmények feladata az volt, hogy

- a Keretrendszer szakképző intézményekre vonatkozó indikatív jellemzőit (23) egyfajta szempontsorként használva, elkészítsék önértékelésüket, azaz az értelmezés segítségével bemutassák, hogy az egyes indikatív jellemzők megvalósítása hogyan történik az adott intézményben,
- az egyes indikatív jellemzőkhöz rendeljék hozzá a kapcsolódó EQAVET indikátor(oka)t és az egyéb, az intézmény által alkalmazott indikátor(oka)t,
- értékeljék: a működő gyakorlatuk jelenleg mennyiben elégíti ki az EQAVET+ Keretrendszer követelményeit, és indokolják értékelésüket,

- a szöveges értékelések alapján készítsenek probléma listát,
- az önértékelés elvégzésével egyidejűleg értékeljék az egyes indikatív jellemzők és indikátorok korábban elkészített értelmezéseit, azok érthetőségét és alkalmazhatóságát, és erről adjanak visszajelzést.

Az intézmények a fentiekben felsorolt tevékenységek megvalósításához szakértői segítséget is kaptak. Első lépésben elvégezték egy általuk tetszőlegesen kiválasztott EQAVET indikatív jellemző minta önértékelését, amelyet a szakértők értékelték és visszajelzést adtak, ezzel segítve az intézményeket abban, hogy az önértékelésük további részét helyesen, a szakmai – módszertani elvárásoknak megfelelően végezzék el.

Az intézmények a helyzetfelmérés / önértékelés elvégzésének a folyamatában is igénybe vehettek szakmai támogatást, úgynevezett szupervizori segítséget.

Az önértékelés lehetőséget adott arra, hogy az intézmények áttekinthessék az EQAVET+ követelményekhez viszonyítva jelenlegi helyzetüket, azonosítsák problémáikat, meghatározzák fejlesztendő területeiket, gyakorolják az EQAVET Minőségbiztosítási Ciklus (PDCA logika) alkalmazását az intézményfejlesztés – minőségfejlesztés érdekében.

Az alprojekt keretében végzett munka végterméke a jelen gyakorlati útmutató, amely a tesztelési tapasztalatokat, észrevételeket, az elkészült intézményi önértékelések alapján azonosítható jó működési gyakorlatokat felhasználva arra hivatott, hogy szakmai és módszertani segítséget nyújtson a szakképző intézményeknek az EQAVET+ Keretrendszer szerinti önértékelés elvégzésében.

A munka eredményeként egy kipróbált, helyesen és egységesen értelmezett, a gyakorlatban is alkalmazható szakképzési minőségbiztosítási keretrendszer áll a szakképző intézmények rendelkezésére.

A kipróbálásban részt vett intézmények konkrét haszna pedig az, hogy az alprojekt keretében elvégzett önértékelésüket fel tudják használni az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés keretében végzendő önértékelésükhöz is, különös tekintettel a 2017. október 3-án megjelent 24/2017 EMMI rendeletre, amely szerint a 2018-2019-es tanévtől „a szakképző iskolában folytatott pedagógiai szakmai ellenőrzés során az Európai Szakképzési Minőségbiztosítási Referencia Keretrendszer (EQAVET) alapján elkészített ellenőrző eszközöket kell alkalmazni”.

A jelen útmutató célja

A jelen útmutató célja tehát, hogy az EQAVET+ Keretrendszer szerinti önértékelésre vállalkozó iskolai rendszerű szakképzésben résztvevő intézményeknek támogatást adjon intézményi szintű önértékelésük elkészítéséhez és erre alapozva a minőségbiztosítási rendszerük EQAVET-alapú kialakításához és fejlesztéséhez.

A dokumentum segítséget nyújt az EQAVET+ Keretrendszer, valamint a Keretrendszer szerint önértékelés megismeréséhez (célja, tartalma, folyamata, módszertana).

Az elméleti háttér bemutatása mellett az adaptált EQAVET+ Keretrendszer gyakorlati alkalmazásának, tesztelésének, az önértékelés megvalósításának tapasztalataira épülő, hasznos információk támogatják az iskolai rendszerű szakképzésben résztvevő intézményeket abban, hogy hatékonyabban tudják használni a Keretrendszert önértékelésük jövőbeni elkészítéséhez és a minőségbiztosítási tevékenységük továbbfejlesztéséhez.

Az EQAVET+ Keretrendszer bemutatása

Az Európai Szakképzési Minőségbiztosítási Referencia Keretrendszer (European Quality Assurance Reference Framework, EQAVET)

Az Európai Unióban különösen a Koppenhágai Nyilatkozat (2002. évi) elfogadása óta a szakképzés minőségbiztosítása és az e téren folytatott fokozott európai együttműködés fontos szakmapolitikai prioritás, amely 2009-ben egy új európai jogszabály – a szakoktatás és szakképzés európai minőségbiztosítási referencia keretrendszerének létrehozásáról szóló **EQAVET Ajánlás**¹ – elfogadásához vezetett.

Az időközben megjelent szakpolitikai dokumentumok (úgy mint a szakképzés 2015-2020 közötti időszakra szóló öt új középtávú célkitűzését meghatározó Rigai Következtetések, a Készségek fejlesztésének új európai menetrendje, a Tanács Ajánlása a színvonalas és eredményes tanulószereződéses gyakorlati képzés európai keretrendszeréről, a Tanács Ajánlása a pályakövetésről) tovább erősítik a minőségbiztosítás (és így az EQAVET) kiemelkedő szerepét a szakképzés teljes rendszerében, a szakképzési kiválóság elérésében és azt bizonyítják, hogy EU szinten tovább nő és erősödik az elkötelezettség a közös minőségbiztosítási keretrendszer alkalmazása, alkalmazásának ösztönzése iránt.

Az Ajánlás az EQAVET bevezetését az **Európai Minőségbiztosítási Referencia Keretrendszer, EQAVET Hálózatban**, és a nemzeti szakképzési minőségbiztosítási referencia pontok együttműködésével kívánja megvalósítani.

Az EQAVET – mint minőségbiztosítási és minőségfejlesztési keretrendszer – elsődleges célja, hogy európai szinten egyeztetett és elfogadott közös referenciák alapján:

- elősegítse a szakképzés minőségének folyamatos fejlesztését,
- **referencia alapként** segítse elő és támogassa a tagállamok nemzeti, regionális és helyi szintű minőségbiztosítási rendszereinek a kialakítását, fejlesztését, reformját,
- **növelje az átláthatóságot és a konzisztenciát** a szakképzés minőségbiztosítása és minőségfejlesztése terén az egyes tagállamok szakmapolitika kezdeményezései és cselekvési akciói között.

A Keretrendszer bevezetése és alkalmazása olyan előnyökhöz vezet, mint a tagállamok között a nemzeti szakképzési rendszerek iránti kölcsönös bizalom kiépítése és erősítése, a munkavállalók és tanulók, képzésben résztvevők mobilitásának és az egész életen át tartó tanulás (LLL) elősegítése, támogatása.

A referencia keretrendszer három fő alkotórészből áll.

1. Minőségbiztosítási és minőségjavítási/minőségfejlesztési ciklus

A konszenzussal kialakított közös **minőségi követelmények** a folyamatos fejlesztés PDCA logikájának négy lépéséhez rendelt – 1. Tervezés, 2. Végrehajtás, megvalósítás, 3. (mérésekkel alátámasztott) Értékelés, 4. Felülvizsgálat (fejlesztés).

¹ AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS AJÁNLÁSA (2009. június 18.) a szakoktatás és szakképzés európai minőségbiztosítási referenciakeretének létrehozásáról (2009/C (155/01))

tés) – kerültek megfogalmazásra, meghatározásra. Ezeknek a minőségi (alap) követelményeknek – **indikatív jellemzőknek** (az 5. pontban megtekinthető) – az elsődleges célja, hogy konkrétan megfogalmazzák és kiemeljék azokat az alkotóelemeket, elvárásokat, amelyekre minden szakképzési minőségbiztosítási rendszer kialakításakor, működtetésekor, értékelésekor és felülvizsgálatakor figyelemmel kell lenni.

2. Monitoring

A monitoring a belső és a külső értékelési eljárások kombinációját jelenti. A Keretrendszer különös hangsúlyt helyez a rendszeres időközönként és szisztematikusan megvalósuló önértékelésre (lehetőség szerint egy független, harmadik fél által rendszeres időszakonként elvégzett külső értékeléssel kombinálva), amelynek segítségével meghatározhatóak a rendszerek, folyamatok, eljárások, tevékenységek stb. erősségei és fejlesztendő területei, és ez által javítható, folyamatosan fejleszthető a szakképzés minősége

3. Mérőeszköz

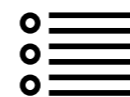
A 10 rendszer szintű szakképzési referencia indikátor (a 6. pontban megtekinthető) a szakképzés minőségbiztosítása terén európai szinten meghatározott három fő szakmapolitikai prioritáshoz (a munkaerő foglalkoztathatóságának a növelése, a munkaerő-piaci kereslet és a képzési kínálat illeszkedésének a javítása, a szakképzésbe való bekerülés javítása) kapcsolódnak, az ezekhez rendelt egyeztetett célok megvalósulásának mértékéről szolgáltatnak megbízható, objektív, tényeken alapuló adatokat.

Az indikátorok környezeti információkat, valamint a bemeneti követelményekhez, a folyamatokhoz, a kimeneti követelményekhez és az eredményekhez kapcsolódó mennyiségi és minőségi információkat tartalmaznak a szakképzés eredményességének és hatékonyságának a méréséhez és értékeléséhez.

Az Európai Szakképzési Minőségbiztosítási Keretrendszer megújítása: az EQAVET+

Az EQAVET Ajánlás 2009. évi elfogadását követően számos, a szakképzés (minőség) fejlesztését célzó és támogató szakpolitikai kezdeményezés, fejlemény, prioritás jelent meg, amelyeket az EQAVET Ajánlás eredeti formájában nem vagy nem kellő mértékben tartalmazott, tükrözött. Bizonyos, a szakpolitika által preferált elemek, témák hiányoztak a Keretrendszerből, mint például a követelmények tanulási eredmény alapú meghatározása, vagy nem elég egyértelműen és hangsúlyosan jelentek meg, mint például a munkahelyi környezetben történő tanulás-képzés vagy a tanárok, a szakoktatók és vállalati instruktorok, tanuló felelősök, gyakorlati oktatók továbbképzésének, együttműködésének a kérdésköre és ezek minőségbiztosítási vonatkozásai.

Erre válaszul, 2016 első félévében egy európai munkacsoport kidolgozta az „EQAVET+ indikatív jellemzők – Az Európai Szakképzési Minőségbiztosítási Hálózat által készített kiegészítés az EQAVET Keretrendszerhez” elnevezésű szakmai dokumentumot, amely kiegészíti, kiteljesíti az EQAVET Ajánlásban foglaltakat, valamint támogatja a tagállamokat abban, hogy tovább erősítsék minőségbiztosítási megközelítéseiket az Ajánlással összhangban.

Az EQAVET+ Keretrendszer szerinti önértékelés

Az EQAVET+ Keretrendszer szerinti önértékelés célja, tartalma, szerepe az intézmény minőségirányítási rendszerének fejlesztésében

Az Európai Szakképzési Minőségbiztosítási Referencia Keretrendszer egyrészt kijelöli, meghatározza azokat a területeket (indikatív jellemzők), amelyeket a szakképzési rendszerek irányítóinak és a szakképzési szolgáltatóknak¹ figyelembe kell venniük, amikor a szakképzés minőségbiztosításával dolgoznak, foglalkoznak; másrészt pedig a szakképzés rendszer- és szolgáltatói szintű felülvizsgálatához és javításához, fejlesztéséhez mérőeszközt (indikátorokat) kínál.

A szakképzés minőségbiztosításának és minőségfejlesztésének közös alapvető követelményei azok a kritériumok, amelyekhez képest mérhető bármely szakmapolitika vagy rendszer, gyakorlat, eljárás elvárható eredményessége és hatékonysága. Ezek az alapkövetelmények az EQAVET Minőségbiztosítási Ciklus egyes lépései tekintetében európai szinten meghatározásra és konszenzussal, egyhangúlag elfogadásra kerültek.

EQAVET Minőségbiztosítási Ciklus lépése	A szakképzés minőségbiztosításának közös alapvető kritériumai
Tervezés	Világos cél(ok) és a kitűzött cél(ok) elérésére irányuló, következetes tervezés. Egy szisztematikus (tudatos, rendszeres, módszeres) minőségbiztosítási megközelítés megléte.
Végrehajtás / Megvalósítás	Egy megvalósítási / bevezetési terv megléte, erőforrások és egyérelmű felelősségi körök meghatározása és hozzárendelése.
Értékelés	Egy jól körülírt értékelési rendszer és egy szisztematikus értékelési stratégia megléte. Következetes és megbízható (elszámoltathatóságot biztosító) módszertan alkalmazása mind a mérésben, mind pedig az értékelésben.
Felülvizsgálat (visszacsatolás, változtatás, fejlesztés)	Látható és dokumentált kapcsolat a visszacsatolási mechanizmusok (értékelési eredmények) és a tervezési folyamat között.

Az EQAVET+ Keretrendszer 23 intézményi szintű indikatív jellemzője lehetővé teszi, hogy – azokat viszonyítási alapként használva – az intézmények átgondolják saját minőségbiztosítási megközelítéseiket, intézkedéseiket és megvizsgálják, értékeljék, hogy azok kompatibilisek-e, és ha igen, milyen mértékben, az európai közös alapvető minőségekvetelményekkel.

Az EQAVET+ Keretrendszer szerinti önértékelés során tehát az intézmény felülvizsgálja minőségbiztosítási tevékenységeit, rendszerét, azaz felméri, hogy azok milyen mértékben teljesítik a Keretrendszer részét alkotó közös alapvető minőségekvetelményeket, elvárásokat, és megvizsgálja, hogy a Keretrendszerben megfogalmazott indikatív jellemzőknek hogyan tud megfelelni a saját intézményi működésében. Az EQAVET+ Keretrendszer szerinti önértékelés tehát egyfajta helyzetfelmérés, elsődlegesen az intézményi működés EQAVET indikatív jellemzőknek való megfelelés-vizsgálatát jelenti: mit kell még

¹ Az EQAVET + Keretrendszer a szakképzési szolgáltató elnevezést használja, ezt a most bemutatásra kerülő önértékelésben és indikátorrendszer megfogalmazásaiban is használjuk, de minden esetben szakképző intézményt értünk rajta.

kiépíteni, milyen területeken kell még szabályozott működést kialakítani az EQAVET követelményeinek a teljesítéséhez? A szakképző intézményeknek az EQAVET indikatív jellemzők alapján végzett önértékelésük során azt is át kell tekinteniük, hogy melyek azok az indikátorok, amelyek a vizsgált indikatív jellemző (folyamat, eljárás, tevékenység stb.) megvalósulásának eredményességéről, hatékonyságáról információt, adatot szolgáltatnak.

A jelen útmutató és az abban foglalt önértékelési módszertan leírás kapcsán feltétlenül ki kell emelni azonban, hogy a Keretrendszerhez kapcsolódó önértékelés esetében nem a klasszikus, átfogó szervezeti szintű önértékelés megvalósítása van a középpontban, hanem az indikatív jellemzők tükrében annak vizsgálata, hogy az alapkövetelményekkel összevetve azzal milyen mértékben kompatibilis a szakképző intézmények EQAVET-re vonatkozó minőségbiztosítási megközelítése.

A végső cél az, hogy a szakképző intézmények által kialakított és működtetett rendszer minden szempontból megfeleljen az EQAVET+ Keretrendszer indikatív jellemzőiben megfogalmazott elvárásoknak. Ezért fontos, hogy minden indikatív jellemzőre legyen az intézmény működésében válasz.

Amennyiben valamilyen (részleges vagy teljes) hiányosság található az adott indikatív jellemzőhöz kapcsolódó terület szabályozásában, úgy az fejlesztendő terület lesz. **Az indikatív jellemzőkre adott válaszok alapján elhatározott/szükséges fejlesztések teljes körű beépítésével az intézményi rendszerekbe, megvalósul az egységes keretrendszer alkalmazása, az egységes párbeszéd biztosítása a szakképzésben érdekelt felek között.** A rendszeres önértékelés nyomán indított intézményi fejlesztések a szakképzés szakmai és pedagógiai fejlesztését támogatják.

Az EQAVET indikatív jellemzőknek való megfelelés vizsgálatához segítséget jelentenek az azokhoz kapcsolódó értelmezések, illetve intézményi működési gyakorlat leírások és azok szakértői értékelései (az 5. pontban megtekinthető), amelyek együttesen leírják, értelmezik, magyarázzák, illusztrálják azokat az elvárásokat, amelyeket az intézményeknek teljesíteniük kell.

A szakképző intézmény az EQAVET+ Keretrendszer szerint a 4. pontban részletezett módszertan alkalmazásával elkészített önértékelését használni tudja a minőségirányítási rendszerének fejlesztéséhez, amelynek célja az indikatív jellemzőkben megfogalmazott működési gyakorlat kialakítása, működtetése.

Az EQAVET+ Keretrendszer szerinti önértékelés és az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés keretében végzett önértékelés kapcsolata

Az EQAVET+ Keretrendszer szerinti önértékelés egy helyzetfeltáró önértékelés, amely segíti és támogatja az intézményi minőségirányítási rendszer fejlesztését, így támogatja a pedagógiai szakmai ellenőrzés (továbbiakban: PSZE) keretében végzett értékelő és fejlesztő munkát is. A PSZE keretében sor kerül az egyes pedagógusok, az intézményvezetők és az intézmény átfogó értékelésére, amelyekhez minden esetben kapcsolódik önértékelés is. Az önértékelésre és a tanfelügyeleti értékelésre azonos értékelési területeken, szempontok és elvárások alapján kerül sor. A vonatkozó rendelet módosítása szerint 2018. szeptember 1-től a szakképző iskolában folytatott pedagógiai szakmai ellenőrzéseket az Európai Szakképzési Minőségbiztosítási Referencia Keretrendszer (EQAVET) alapján elkészült tanfelügyeleti és önértékelési kézikönyvek és ellenőrzési eszközök alkalmazásával kell elvégezni. Ezek a kézikönyvek és eszközök tartalmazzák az EQAVET Keretrendszerben szolgáltatói szinten megfogalmazott szakképzés-specifikus elvárásokat (indikatív jellemzőket és indikátorokat) is. Így a két rendszer egymással koherens, ennek megfelelően a jelen útmutatóban bemutatott önértékelési gyakorlat segíti az intézményt a jogszabályban elvárt működés fejlesztésében, elérésében. Ez az önértékelés elsősorban a PSZE-hez kapcsolódó intézményi szintű önértékelést segíti, és azt mutatja meg, hogy az intézmény működése, minőségbiztosítási gyakorlata milyen mértékben felel meg az EQAVET + elvárásoknak, indikatív jellemzőknek, továbbá gyakorlati és módszertani segítséget nyújt a rendszeres intézményi minőségfejlesztő munkához.

Az EQAVET+ Keretrendszer szerinti önértékelés megvalósítása

Az EQAVET+ Keretrendszer indikatív jellemzői szerinti önértékelés segíti az intézményi minőségfejlesztést, a szakképző iskolák pedagógiai szakmai ellenőrzésének (tanfelügyelet) és a hozzá kapcsolódó önértékelés szempontrendszerét is az EQAVET+ Keretrendszer szerint került módosításra. Az EQAVET+ Keretrendszer szerinti önértékelés során az intézmények folytathatják a szakképzés-specifikus minőségfejlesztési tevékenységüket, amelyet sok szakképző intézményben a mai napig működtetett minőségbiztosítási rendszerek önértékelési gyakorlatával megalapoztak, és felhasználhatják az így megszerzett ismereteiket és tapasztalataikat.

A felhasználható eddigi alkalmazási tapasztalatok: COMENIUS 2000 Közoktatási Minőségfejlesztési Program – COM I. és COM II. intézményi modellek, ISO 9000, KMD (Közoktatás Minőségéért Díj), SZÖM (Szakképzési Önértékelési Modell), SZMBK (Szakképzési Minőségbiztosítási Keretrendszer), ESZÖM (Egységes Szakképzési Önértékelési Modell), IMIP (Intézményi Minőségirányítási Program).

Az EQAVET+ Keretrendszer alapján történő önértékelés az intézményi működési gyakorlat indikatív jellemzőknek való megfelelés-vizsgálatát jelenti. A bemutatott önértékelés és a hozzá kapcsolódó sablonok segítségével vizsgálható az intézményi működés EQAVET megfelelése, annak értékelése és a problémák feltárása. Az önértékelés során bemutatott intézményi működési gyakorlat értékelésénél az indikatív jellemzőknek való megfelelést és az adott területhez kapcsolódó indikátorok eredményeit kell vizsgálni, és ez alapján kell meghatározni az intézmény erősségeit és fejlesztendő területeit. Mindezen túl fontosak a minőségfejlesztés további lépései, amelyeket bemutatunk és javasoljuk – a PDCA elvnek megfelelően – azok beépítését az intézményi gyakorlatba. Az önértékelés eredményeképpen további lépésenként szükséges elvégezni a problémák és azok okainak az elemzését, a problémalista vezetői és munkatársi bevonással történő prioritizálását, a fejlesztési célok meghatározását, intézkedési tervek készítését és azok végrehajtását. A fejlesztő tevékenység értékelésére a következő önértékelés keretében kerül sor.

Összefoglalva, a most bemutatott és példákkal illusztrált önértékelés egy helyzetfeltáró önértékelés, amely megmutatja, hogy az intézményi működés mennyiben felel meg az EQAVET + indikatív jellemzőiben megfogalmazott elvárásoknak, és jelzi azokat a területeket, ahol az intézménynek fejlesztéseket, változtatásokat szükséges megtennie.

ÖNÉRTÉKELÉS ELŐKÉSZÍTÉSE

A

Önértékelés indítása

1. Nevelőtestületi tájékoztató az önértékelésről

Prezentáció

2. Intézményi önértékelő team felkészítése, az EQAVET+ Keretrendszer indikatív jellemzőinek közös értelmezése

Képzési anyag
EQAVET KÉretrendszer

Jelenléti ív

Munkaterv sablon

3. Munkaterv elkészítése

Munkaterv

B

ÖNÉRTÉKELÉS VÉGREHAJTÁSA

Önértékelési sablon

1. Az intézményi működési gyakorlat leírások elkészítése

Munkaterv

Önértékelési sablon

2. A kapcsolódó EQAVET indikáto(ok) és egyéb, az intézmény által alkalmazott indikátor(ok) hozzárendelése az egyes indikatív jellemzőkhöz

Munkaterv

3. Az intézményi működés, gyakorlat EQAVET+ Keretrendszernek való megfelelésének %-os értékelése. A %-os értékelés szöveges indoklása

Működési gyakorlatok értékelése, indoklása

4. Problémák, hiányosságok, fejlesztési területek azonosítása az intézményi működés, gyakorlat EQAVET+ Keretrendszernek való megfelelésében

Problémák, hiányosságok, fejlesztendő területek listája

5. Megvalósítandó fejlesztések kijelölése

Fejlesztendő területek

6. Nevelőtestületi előterjesztés

Prezentáció, jegyzőkönyv

ÖNÉRTÉKELÉS KÖVETÉSE

1. Célok meghatározása

Fejlesztési célok

2. Intézkedési tervek készítése, megismertetése

Intézkedési tervek

3. Intézkedési tervek megvalósítása és értékelése

4. Összegzés az önértékelés megvalósításának tapasztalatairól

Tapasztalatok összegzése

C

Önértékelés zárása

Az EQAVET+ Keretrendszer szerinti önértékelés során elvégzendő feladatok

Az EQAVET+ Keretrendszer szerinti önértékelés előkészítése

Az önértékelés megvalósítását alapos, pontos tervezés kell, hogy megelőzze. Az **előkészítő szakasz célja** egyrészt, hogy az önértékelést felkészült munkatársak végezzék, másrészt, hogy az önértékelés megvalósításához a munkatársak dokumentált tervvel rendelkezzenek. Az előkészítő szakasz 3 fázisból tevődik össze. Először tájékoztatni kell a nevelőtestületet az önértékelés céljáról, az elvárt eredményről és az elvégzendő feladatokról, a munkatársak feladatokba való bevonásáról (**1.1 Nevelőtestületi tájékoztató**). Ezen feladatok vezetői felhatalmazást is adnak a munkához. Intézményenként javasolt 2-4 fő felkérése, akik vezetnek, irányítják az önértékelést, rajtuk kívül az egyes feladatokra további munkatársakat lehet/szükséges bevonni, figyelemmel arra, hogy jól reprezentálják az EQAVET+ Keretrendszer által képviselt intézményi működési területeket. Szükséges rögzíteni az önértékelő team vezetőjének felelősségi, irányítási és döntési jogköreit is. Az előkészítő szakasz része az önértékelésben résztvevő munkatársak felkészítése, amely során megismerik az önértékelés eszközeit és módszertanát (**1.2 Intézményi önértékelő team felkészítése**), ennek keretében közösen értelmezik az EQAVET+ Keretrendszer indikatív jellemzőit és vonatkozó indikátorait. Vezetői támogatással az önértékelésben részt vevő többi munkatárs részvételével elkészítik az önértékelés munkatervét (1.3 Munkaterv készítése).

Nevelőtestületi tájékoztató az önértékelésről

Elengedhetetlenül szükséges, hogy az önértékelés megkezdése előtt a nevelőtestület tájékoztatást kapjon az önértékelési munka és folyamat részleteiről, annak jellemzőiről. A feladatok ismertetésén túl ebben a szakaszban a munkatársak érdeklődésének felkeltése, a felmerülő kérdések megválaszolása képezi a tantestületi tájékoztató elsődleges célját.

A tájékoztatást az önértékelő team tagjai végzik, vezetői támogatással. Nagyon fontos, hogy az intézmény vezetése támogassa ezt a munkát, hiszen ez az önértékelés egy fontos vezetői eszköz az intézmény pedagógiai fejlesztése terén. Adjanak tájékoztatást a nevelőtestület részére az önértékelés céljáról, az elvárt eredményeiről, az EQAVET+ Keretrendszer céljáról, felépítéséről, előnyeiről, hozzáadott értékéről, az önértékelés folyamatáról, a szükséges erőforrásokról. Ajánlott, hogy egy indikatív jellemző bemutatásán, elemzésén, az intézményi gyakorlattal való összevetésen keresztül szemléltessék az önértékelés módszertanát és az eredményt, amely az értékelésen alapuló fejlesztésekben jelenik meg.

Hasznos, ha a tantestület minden tagja részt vesz a tájékoztatón. Célszerű egy rövid (legfeljebb 2-3 oldal terjedelmű) összefoglaló anyagot készíteni, amelyet a tájékoztató során minden jelenlévő kézhez kap.

Intézményi önértékelő team felkészítése, az EQAVET + Keretrendszer indikatív jellemzőinek közös értelmezése

Az önértékelés szakszerű megvalósítása érdekében szükséges azon munkatársak felkészítése, akik aktív szerepet vállalnak az önértékelés megvalósításában. A felkészítés célja, hogy az önértékelésben részt vevő munkatársak alaposan megismerjék és egységesen értelmezzék az önértékeléshez használt eszközöket – az EQAVET + Keretrendszert –, annak indikatív jellemzőit, azok értelmezését, logikáját, felépítését, illetve az intézményi szinten releváns EQAVET indikátorokat, amelyek további intézményi indikátorok használatával segítik az értékelés tényszerű elvégzését. Továbbá, képesnek kell lenniük arra, hogy alkalmazni tudják az önértékelés módszertanát, technikáját, hogy helyesen értékeljenek, megfelelő módszerrel határozzák meg a fejlesztendő területeket, fejlesztési céljait. A közös munka során az értelmezések segítségével értelmezzék az indikatív jellemzőket a saját intézményi kontextusukban. Az önértékelés módszertanát az önértékelési sablon logikája alapján, egy konkrét példán javasoljuk begyakorolni.

A képzést tartók feladata, hogy minden résztvevő számára megfelelő képzési anyagot biztosítsanak. Ez minimálisan magában foglalja az EQAVET indikatív jellemzők és az EQAVET indikátorok leírását, valamint az önértékelési munka sablonjait.

Munkaterv készítése

Az önértékelés megvalósításához szükséges, hogy az önértékelő team elkészítse az önértékelés munkatervét, annak érdekében, hogy az elvégzendő feladatok és a megvalósításhoz szükséges erőforrások tervezhetőek legyenek. A munkaterv részleteiben kell, hogy tartalmazza az önértékelés lépéseit, feladatait. A munkaterv készítéséhez felhasználható a 8.1. sz. mellékletben található munkaterv sablon.

Az önértékelés tervezése során dönteni kell az önértékelés rendszerességéről. Az EQAVET+ Keretrendszer szerinti önértékelés esetében javasoljuk az intézményi önértékelés kétévenkénti elvégzését. A feladatok megfelelő ütemezését célszerű az intézmény éves munkatervéhez igazítani, megfelelő munkatársi bevonással 2-3 hónapra javasoljuk a feladatok tervezését.

A munkatervnek az alábbi **elemeket** kell minimálisan tartalmaznia:

- az önértékelési munka célja, elvárt eredmények;
- a megvalósításhoz szükséges feladatok, lépések;
- a feladatok határideje és ütemezése;
- az önértékelés megvalósításához szükséges erőforrások tervezése:
  - emberi erőforrások (önértékelő team tagjai, egyéb közreműködő munkatársak),
  - infrastrukturális erőforrások (számítógép, nyomtató stb.),
  - pénzügyi erőforrások.

A munkaterv elkészítésénél figyelemmel kell lenni arra, hogy a megvalósítási folyamat lépései kövessék a folyamatos fejlesztés PDCA elvét.

Az önértékelés tervének elkészítésekor célszerű figyelembe venni az intézmény éves munkatervében foglalt feladatait és azok ütemezését is. A párhuzamosan futó tevékenységek feltérképezése ugyanis segíti azok összehangolását, koordinálását, ezáltal a megvalósításukban részt vevő munkatársak egyenlő leterheltségének biztosítását, valamint az egyértelmű feladat- és felelősség megosztást.

Az önértékelés munkatervének elkészítéséért az önértékelő team vezetője a felelős, és általában az önértékelő team tagjai készítik el, de a terv elkészítésébe bevonható az intézmény vezetése (és szükség esetén külső szakértő) is. Az elkészült munkatervet mindenképpen ismertetni és egyeztetni kell az intézmény vezetésével, és mindazokkal, akiknek a részvételére számítanak az intézmény önértékelésében. A munkatervet az intézmény vezetésének kell jóváhagynia, csak ezt követően történhet megismertetése a munkatársakkal.

A következő önértékelések alkalmával az intézmény szintén ezen lépések mentén valósítja meg önértékelését, ami azt jelenti, hogy az itt elkészített munkaterv elemeit fel tudják használni az önértékelés szabályozásának elkészítéséhez. A folyamatszabályozás így biztosítja, hogy az önértékelés megvalósítása gördülékenyen valósuljon meg.

Az EQAVET + Keretrendszer szerinti önértékelés végrehajtása

Az önértékelő team tagjai az önértékelés végrehajtása során az EQAVET+ Keretrendszer indikatív jellemzőit, mint elvárás-rendszert figyelembe véve leírják az adott területen az intézmény működési gyakorlatát, majd ezek elemzése, értékelése alapján rögzítik az erősségeket és a fejlesztendő területeket.

Mivel az EQAVET+ Keretrendszer indikatív jellemzői a képzési szolgáltatás nyújtásának azon területeire irányulnak első sorban, amelyek a minőségi szakképzés szolgáltatása, biztosítása szempontjából kulcsfontosságúak, ezért az önértékelés fókuszában az intézmény nevelési-oktatási-képzési tevékenysége és az azt közvetlenül támogató területek (eredményességének a) vizsgálata áll. Az így kapott helyzetkép alapján az intézmény vissza tud csatolni, és szükség esetén be tud avatkozni a pedagógiai és egyéb működési folyamataiba.

Az önértékelés megvalósítása hat, jól elkülöníthető lépésre bontható. Az első lépésben történik az önértékelési keretrendszer indikatív jellemzőihez kapcsolódó intézményi működési gyakorlat feltárása, tényszerű leírása (**2.1 Az intézményi működési gyakorlat leírása**). A második lépésben az intézmények az egyes indikatív jellemzőkhöz leírt működési gyakorlathoz hozzárögzik azon EQAVET és egyéb, az intézményben használt indikátorokat, amelyek segítik az adott működési gyakorlat értékelését (**2.2 A kapcsolódó EQAVET indikátor(ok) (és egyéb, az intézmény által alkalmazott indikátor(ok) hozzárögzése az egyes indikatív jellemzőkhöz)**). A harmadik lépésben az önértékelés során bemutatott működési gyakorlat elemzése, értékelése valósul meg (**2.3 Az intézményi működés, gyakorlat EQAVET+ Keretrendszernek való megfelelésének %-os értékelése és szöveges indoklása**). A negyedik lépésben az egyes intézményi működési gyakorlatokhoz (indikatív jellemzőkhöz) kapcsolódóan meghatározzák a problémákat, hiányosságokat, fejlesztendő területeket (**2.4 Problémák, hiányosságok, fejlesztendő területek azonosítása az intézményi működés, gyakorlat EQAVET+ Keretrendszernek való megfelelésében**). Az ötödik lépésben történik az önértékelés áttekintése, összegzése, az önértékelésen belüli összefüggések feltárása, és ez alapján a fejlesztendő területekre a javaslatok megfogalmazása (**2.5 Megvalósítandó fejlesztések kijelölése**). Ezt követően az önértékelés eddigi eredményeit szükséges megismertetni a nevelőtestület tagjaival is, amely során a nevelőtestület megvitatta és elfogadja az önértékelés eredményeit és kijelöli a fejlesztési területeket. (**2.6. Nevelőtestületi előterjesztés**).

Az intézményi működési gyakorlat leírások elkészítése

Az önértékeléshez a 8.2. sz. mellékletben található munkasablont („Munkasablon az EQAVET + Keretrendszer szerinti intézményi önértékelés elvégzéséhez”) használhatjuk, amelynek felépítése leköveti, végig kíséri az önértékelés teljes folyamatát. Ennek a lépésnek a célja az EQAVET+ Keretrendszer vonatkozó indikatív jellemzőihez kapcsolódóan az intézmény nevelési-oktatási-képzési és egyéb tevékenységeinek, alkalmazott módszereinek tényeken alapuló feltárása és ez alapján az adott indikatív jellemzőhöz tartozóan az intézményi működési gyakorlat leírása.

Információgyűjtés, működési gyakorlat leírása

Az információgyűjtés során elsődlegesen az alábbi kérdéseket szükséges tisztázni az intézménynek:

- Milyen információkra van szüksége az intézménynek?
- Milyen forrásokból gyűjthetők be az információk?
- Hogyan osztjuk fel az információgyűjtés területeit?
- Kiket vonjunk be a munkatársak közül az információk gyűjtésébe?

Az információgyűjtés során az intézményben összegyűjtik az indikatív jellemzők tekintetében mindazokat az információkat, adatokat és tényeket, amelyek az önértékelés elvégzéséhez szükségesek, azaz az intézmény egyes értékelési területeken alkalmazott gyakorlatait és e gyakorlatok alkalmazása révén elért eredményeit. Ehhez az szükséges, hogy az önértékelő team tagjai – az önértékelésbe bevont intézményi munkatársakkal együtt – áttanulmányozzák, közösen értelmezzék az elvárás-rendszert, azaz az EQAVET + Keretrendszer indikatív jellemzőit. Meg kell határozni azt is, hogy az intézményen belül kitől és honnan lehet a szükséges és megfelelő információt beszerezni, mely dokumentumokat kell áttekinteni.

Az önértékeléshez tartozó **adatgyűjtési feladatok felosztása** kétféleképpen történhet:

- Az adatgyűjtő csoportokat lehet létrehozni az összetartozó indikatív jellemzők alapján, a PDCA logika lépéseiként (pl. Tervezés, Végrehajtás, Értékelés, Felülvizsgálat).
- A másik megoldás lehet az intézmény munkatársainak ismeretei, tapasztalatai szerinti felosztás. Ebben az esetben az alapján történik az indikatív jellemzők szerinti felosztás, hogy a team résztvevői mely területekkel kapcsolatban rendelkeznek mélyebb ismeretekkel az intézményi működés tekintetében. Így a pedagógiai módszertant, vagy az értékeléseket, vagy például a külső kapcsolatokat jól ismerő munkatársak bevonásával végezhetjük az adatgyűjtést.

Intézményi működési gyakorlat leírása, tényszerű megfogalmazás

Az önértékelő team tagjainak feladata, hogy összegyűjtsenek minden olyan információt, amelyek felhasználásával közösen, konszenzusos elven le tudják írni az indikatív jellemzőben megfogalmazott, elvárt intézményi működést.

A működési gyakorlat leírásánál – a folyamatos fejlesztés (PDCA) logikájának mentén – az alábbiakat célszerű szem előtt tartani:

- Van-e jól azonosítható folyamat az adott követelmény megvalósítására, és e folyamat végrehajtása során milyen módszer(ek)e)t, gyakorlatot alkalmaz az intézmény?
- Mióta és milyen gyakorisággal (mennyire rendszeresen) alkalmazza a kérdéses területen alkalmazott módszereit, gyakorlatát az intézmény?
- Mennyire jellemző („mindennapos”) ezeknek a módszer(ek)nek, gyakorlatnak alkalmazása és mennyire terjed ki az alkalmazás a teljes intézményre?
- Megvizsgálta-e az intézmény – és ha igen, akkor mikor és hogyan –, hogy az alkalmazott módszerei szakmailag megfelelőek, eredményesek-e?
- Hogyan és milyen teljesítménymutatókkal, indikátorokkal mérik, értékelik a módszerek megfelelőségét?
- A felülvizsgálat és szükség esetén a mérési eredmények alapján az intézmény javítja-e, illetve továbbfejleszti-e a kérdéses területen alkalmazott gyakorlatát?

Az intézményi működési gyakorlat leírása során különösen figyelni kell arra, hogy azok konkrét tényeket, és ne csak elveket és véleményeket tartalmazzanak. Ezért érdemes például folyamatba helyezni az adott tevékenységet és ennek alapján leírni a gyakorlatot. A tényszerűség érdekében a működési gyakorlat leírása során az alábbi elemeket kell bemutatni:

- ki (vagy kik),
- mit,
- mikor(tól),
- hogyan,
- milyen rendszerességgel,
- miért,
- milyen szabályozó dokumentumok, belső szabályok alapján

tesz(nek) a kérdéses területen, és hogy az intézménynél működő gyakorlat mennyire van összhangban a működtetésre kialakított szabályozással.

A működési gyakorlat leírása során szövegesen kell az indikatív jellemző intézményi működési gyakorlatát bemutatni.

Gyakran előforduló, tipikus hiba, hogy az intézményi gyakorlat bemutatása nem a HOGYAN?-ra, hanem csak a MIT? (csinálunk, csináltunk) kérdésre ad választ. A MIÉRT? kérdésnél kell bemutatni, hogy milyen célok érdekében végzi az intézmény az adott tevékenységet. A HOL? kérdésnél a működési gyakorlat szervezeti életben való elhelyezéséről és az adott gyakorlat szabályozásának helyéről (hol és miben van szabályozva?) kell információt adni.

Az intézményi működési gyakorlat leírása akkor megfelelő, ha a gyakorlat bemutatásánál kitér a Ki, Mit, Mikor, Hol, Hogyan, Miért? kérdésekre, továbbá az adott indikatív jellemzőre vonatkozik, nem elveket, célokat, szándékokat közöl, hanem konkrét gyakorlatot, valós információkon, gyakorlatban végzett tevékenységeken alapul.

Példák működési gyakorlat leírására:

1 TERVEZÉS

Indikatív jellemző:
A szakoktatási és szakképzési szolgáltató által kitűzött helyi célokban tükröződnek az európai, országos és regionális szakoktatási és szakképzési szakpolitikai célok.

Működési gyakorlat leírása

„Az iskola céljait az intézmény alapidokumentumai tartalmazzák, ezek a következők: pedagógiai program, éves munkaterv, továbbképzési program, középtávú marketing terv. A tervezés az intézmény stratégiai tervezési szabályzata alapján folyik.

Az intézmény vezetői testülete készíti elő az intézményi alapidokumentumok elkészítését, felülvizsgálatát, a munkacsoportok javaslatait a nevelőtestület megvitatja és fogadja el. Az intézmény stratégiai céljait a pedagógiai programban fogalmazza meg az intézmény, ezeket a közép és hosszú távú célokat az intézmény éves munkatervekben bontják le. A célok meghatározásánál az intézmény figyelembe veszi a szakképzési ágazat országos céljait, a Nemzetgazdasági Minisztérium mint iskolafenntartó elvárásait, továbbá a helyi és regionális munkaerőpiac által támasztott követelményeket. Az éves célok megvalósítása a munkatervekben meghatározott feladatok, intézkedések alapján folyik, amelyhez felelősöket, határidőket rendelnek. Az célokhoz célértéket rendelnek, amely alapja a tanévi értékelésnek. A célok teljesülésének mérését az intézmény minőségügyi csoportja által végzett mérések alapján a kibővített iskolavezetés végzi. A tanévi értékelések eredményeként az iskolavezetés javaslatot tesz a következő tanév célkitűzéseire, illetve a stratégiai célok felülvizsgálatára, módosítására. A stratégiai célok kötelező felülvizsgálata 5 évente történik, a stratégiai célok módosítása a nevelőtestület jóváhagyásával bármikor kezdeményezhető, ezen célok dokumentumokba való beemelése az intézményvezetés feladata.”

Az első esetben egy tényszerű választ láthatunk, kitér a tényszerűség összes (Ki, Mit, Mikor, Hol, Hogyan, Miért?) kérdésére.

2 VÉGREHAJTÁS

Indikatív jellemző:
A munkatársakt alkalmasságának fejlesztésére irányuló terv megállapítja a tanárok és a szakoktatók képzési szükségleteit.

Működési gyakorlat leírása:

„Az iskola vezetése 5 évente továbbképzési programot készít, minden tanév március 15-ig éves beiskolázási tervet készít, amelyet a nevelőtestület fogad el. A továbbképzési program az iskola hosszú távú céljai alapján határozza meg képzési igényeket az iskola pedagógusaira vonatkozóan. A továbbképzési program és beiskolázási terv készítésénél az intézmény vezetése figyelembe veszi az egyéni igényeket, azokról a munkaközösség-vezető javaslata alapján dönt.”

A második esetben is jó leírást láthatunk, hiányosság a Miért? kérdés, vagyis milyen célok érdekében végzi, és mit, milyen eredményeket vár el az intézmény ettől a gyakorlattól?

Működési gyakorlat leírása:

„Az iskola vezetése a szakmai felülvizsgálat eredményeit a következő nevelőtestületi értekezleten megismerteti a nevelőtestülettel, az értekezletről jegyzőkönyv készül.”

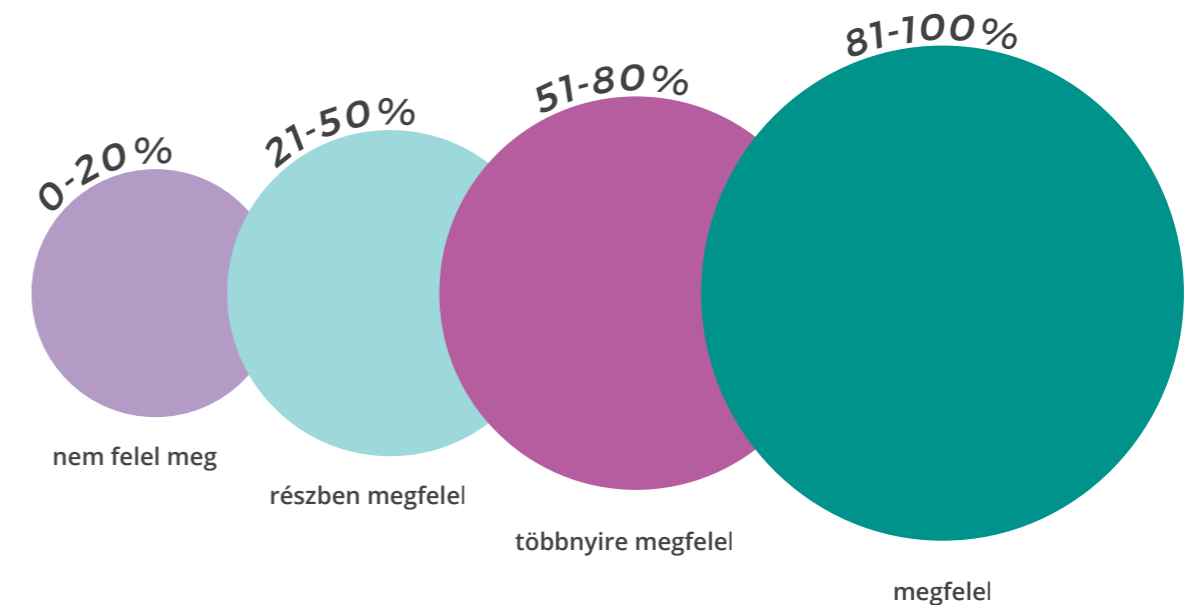
A harmadik esetben is tényszerű a leírás, azonban hiányzik a Hogyan? és a Miért? kifejtése. Majd az értékelésnél kell kimondani, hogy nem felel meg az indikatív jellemző elvárásának, mert nem széles körben történik a tájékoztatás, fontos partnerek kimaradnak ebből.

A kapcsolódó EQAVET indikátor(ok) (és egyéb, az intézmény által alkalmazott indikátor(ok)) hozzárendelése az egyes indikatív jellemzőkhöz

Az intézményi működési gyakorlat leírása kapcsolódik a Keretrendszer egyes indikatív jellemzőihez, az intézmény működésének értékeléshez meg kell határozni, hogy az adott működési gyakorlat mennyire felel meg az indikatív jellemző által meghatározott elvárásnak. Ehhez az értékeléshez szükséges, hogy az intézmény eredményességét – az adott területen – jelző mutatókat hozzárendeljük az indikatív jellemzőkhöz (intézményi működési gyakorlat leírásokhoz). Ehhez felhasználhatjuk az EQAVET indikátorokat és az intézmény által használt egyéb indikátorokat. Például, az intézmény munkatársak továbbképzésére vonatkozó elváráshoz hozzákapcsolhatjuk a továbbképzésben résztvevő pedagógusok arányát, a ráfordított éves összeget és a résztvevőknek a továbbképzés hasznosulására vonatkozó elégedettségét. Ha nincs ilyen indikátor, akkor célszerű keresni az adott működési gyakorlat megfelelőségét jellemző mutatót. Ezek az indikátorok lehetnek folyamat -, eredmény - és hatás indikátorok. Azt a kérdést kell megválaszolni, hogy ha a működési gyakorlatunk megfelel az indikatív jellemzőben megfogalmazott elvárásnak, az milyen intézményi eredményben fog megjelenni? Például, ha korszerű módszertant vezetünk be és alkalmazunk, annak eredménye mivel mérhető? Ebben a példánkban ezek az indikátorok lehetnek: a pedagógusok hány százaléka ismerte meg a módszert, hányan vettek részt ilyen továbbképzésen (folyamat indikátor), a tanórák hány százalékában alkalmazzák ezeket a módszereket (eredmény indikátor), hogyan változott a lemorzsolódási mutató az intézményben (hatás indikátor).

Az intézményi működés, gyakorlat EQAVET+ Keretrendszernek való megfelelőségének százalékos értékelése. A százalékos értékelés szöveges indoklása.

Az intézményi működési gyakorlat értékelése során az intézménynek a működés gyakorlat leírása, az indikatív jellemzőben megfogalmazott elvárások és a hozzárendelt indikátorok alapján problémákat, hiányosságokat és fejlesztendő területeket kell megfogalmaznia, rögzítenie. Az egyes indikatív jellemzők teljesülését %-osan kell megadni, az alábbi értékelési kategóriák alkalmazásával.

A százalékos értékelést követően szövegesen, részletesen is indokolni szükséges az adott megállapítást. Az értékeléshez segítséget adnak a hozzárendelt indikátorok is. Az indikátorok esetében lehetőség szerint több évre vonatkozó trendet vizsgáljunk, ha van rá mód, hasonlítsuk össze más hasonló intézmények mutatóival is. Az önértékelés során a problémákat, hiányosságokat, fejlesztendő területeket kell feltárni, amelyre épülnek az intézményi fejlesztések, de javasoljuk az intézmény erősségeinek az összegzését is, amelyekre az intézmény támaszkodhat a fejlesztő munka során. Erősségnek tekintendők azok a működési gyakorlatok, amelyek legalább 80%-ban teljesítik az indikatív jellemző elvárásait és azt az eredmények is alátámasztják.

- Az értékelést az alábbi szempontok mellett kell vizsgálni:
- az intézmény az indikatív jellemző által elvárt működési gyakorlatot alakított ki
  - a működési gyakorlat kiterjedtsége az indikatív jellemzőre vonatkozóan,
  - a működési gyakorlat kiterjedtsége a szervezetre vonatkozóan,
  - a működési gyakorlat szabályozottsága, egységes működtetése,
  - a működési gyakorlat időbeli szabályozottsága, rendszeressége;
- az intézmény a vizsgált tevékenység területén olyan működést alakított ki, amely az intézmény céljain és a partnerek elvárásain alapul;
- az intézmény a vizsgált területen egyértelmű szabályokat alakított ki, jól definiálta a tevékenység megvalósításának elemeit (kinek, mit és hogyan kell megtennie);

- a kialakított szabályokat, a sikeres megvalósításhoz szükséges mértékben, írásban rögzítették;
- az előírásoknak, belső szabályoknak megfelelően valósul meg a tevékenység végrehajtása az intézmény mindennapi gyakorlatában;
- a kérdéses területre kialakított jó működési gyakorlatot az intézmény minden területén, minden munkaközösségében alkalmazzák;
- a kérdéses területre kialakított belső szabályozást rendszeresen, és amikor az szükséges, minden esetben alkalmazzák.

A fejlesztendő területek közé tartoznak azok a működési területek is, amelyekkel kapcsolatos kérdésekre az intézmény nem tudott választ adni, mivel az intézményben jelenleg nem foglalkoznak az adott terület tudatos kezelésével. Az is fejlesztendő területnek tekinthető továbbá, ha az intézmény egy adott tevékenységének értékelésével kapcsolatban nem rendelkezik tényekkel, azaz nem tudja mérési, értékelési adatokkal alátámasztani a vizsgált tevékenység eredményességét.

Hasznos lehet, ha az elemzés során felmerült ötleteket, fontos információkat menet közben a megjegyzés rovatban rögzítik az önértékelők. Fontos azonban, hogy itt ne megoldási javaslatokat, hanem az elemzést segítő ötleteket, megállapításokat fogalmazzanak meg. Itt lehet rögzíteni az értékelés során feltárt olyan megjegyzéseket is, amelyek segíthetnek pl. a fejlesztendő terület okainak feltárásában. Az értékelés során azonban kerülni kell, hogy már a tények áttekintése során a problémák okait fogalmazzuk meg, illetve hogy azonnal konkrét megoldási javaslatokat dolgozzunk ki.

Az értékelést, a működési gyakorlat megfelelőségének vizsgálatát, a problémák, fejlesztendő területek meghatározását csoportmunkában javasoljuk elvégezni.

Az önértékelés elkészítésénél törekedni kell arra, hogy elsősorban a nagyobb jelentőségű fejlesztési lehetőségeket tárja fel az értékelés, és ne vesszen el az apró részletekben. Mindvégig szem előtt kell tartani az önértékelés során, hogy ez egy vezetői értékelési eszköz, és nem az egyedi problémák, hanem a rendszer szinten jelentkező fejlesztési lehetőségek feltárása a célja. Azt kell meghatározni, hogy milyen mértékben teljesíti az adott indikatív jellemzőt az intézmény, és ha nem vagy csak részben, akkor a fejlesztés érdekében mit kell tennie.

Problémák, hiányosságok, fejlesztendő területek azonosítása az intézményi működés, gyakorlat EQAVET+ Keretrendszernek való megfelelőségében

Ebben a lépésben a 2.3. pontban feltárt hiányosságok, problémák listázására kerül sor. A százalékos értékelésnek és a szöveges indoklásnak a felhasználásával az önértékelő team az EQAVET+ Keretrendszer struktúrája alapján összegyűjti a problémákat, hiányosságokat és fejlesztendő területeket. Ebből a listából látható, hogy hol szükséges a beavatkozás, annak érdekében, hogy az intézményi működés megfeleljen az EQAVET indikatív jellemzőiben megfogalmazott szakképzés-specifikus elvárásoknak.

A következő folyamatlépésekben bemutatjuk, hogy az EQAVET+ Keretrendszer szerinti önértékelés eredményeként milyen lépésekben folytatható az intézményi minőségfejlesztő tevékenység.

• Megvalósítandó fejlesztések kijelölése

Fontos megjegyezni, hogy az önértékelés értéke, haszna minimális, ha az önértékelés eredményei alapján nem követi azt a fejlesztés, beavatkozás és ezek eredményét nem értékeli, valamint nem mutatják be rendszeresen a nevelőtestületnek.

Az önértékelő teamnek be kell mutatnia az önértékelés eredményeit, és ennek részeként azt, hogy az intézményi működés miben nem felel meg az EQAVET+ indikatív jellemzőknek, amelyre vonatkozóan majd célokat tűz ki és intézkedéseket hoz.

• Nevelőtestületi előterjesztés

Az előterjesztés célja, hogy a munkatársak megismerjék azokat a fejlesztendő területeket, amelyekkel – az önértékelés során feltárt információk alapján – elsődlegesen foglalkoznia kell az intézménynek és döntsenek arról, hogy mely fejlesztés(ek)e)t indítják el az intézményben.

Az előterjesztést megelőzően az önértékelő team az intézményvezető közreműködésével – az intézményi önértékelési anyag és a hozzá tartozó elemzések (EQAVET+ Keretrendszer, önértékelési sablon) alapján – meghatározzák, hogy milyen információkat és milyen formában szeretnének megosztani a nevelőtestülettel, annak érdekében, hogy közösen kijelölhessék a fejlesztési irányokat. A nevelőtestületi előterjesztés két fő elemből áll: az elkészített önértékelési sablonból, a működési gyakorlat leírásával és értékeléssel, problémák, fejlesztendő területek meghatározásával, továbbá a szóbeli prezentációból. A szóbeli prezentáció egy lehetséges szerkezete lehet az alábbi:

- Az önértékelés célja.
- A munka folyamatának és módszertanának áttekintése.
- Az önértékelés főbb megállapításai – az EQAVET+ Keretrendszernek való megfelelésről
  - főbb erősségek, azaz hogy miben felelnek meg teljeskörűen az indikatív jellemzőknek?
  - főbb fejlesztendő területek, amelyben fejlesztéseket kell indítani a jövőben az indikatív jellemzőknek való megfelelés érdekében.

A prezentáció legyen megfelelően előkészített, hiteles személy tartsa, aki – röviden és áttekinthetően – hiteles helyzetképet mutasson be, az erősségeket és a fejlesztendő területeket egyaránt ismertesse. Fontos, hogy a vezetés vegyen részt a prezentáción.

A tantestületnek a következő döntéseket kell meghoznia:

- az önértékelés eredményének – azaz a bemutatott helyzetképnek – az elfogadása;
- azon fejlesztendő területek kiválasztása, amelyekre célokat tűznek ki és elindítják a fejlesztést.

Az EQAVET + Keretrendszer szerinti önértékelés követése / további lépései

Az önértékelést követő lépések nagyon fontosak az intézmény (minőség)fejlesztése szempontjából. Az egész önértékelés célját ez jelenti és megalapozza az intézményben a folyamatos fejlesztés képességének kialakítását, működtetését, az intézmény „tanuló szervezetté” válását. Az első lépés a fejlesztendő területek alapján meghatározott fejlesztési célok kitűzése, amelyet meg kell, hogy előzzön a problémák okainak a feltárása és elemzése (3.1. Célok meghatározása). A célok eléréséhez intézkedési tervet kell készítenie az intézménynek (3.2. Intézkedési tervek készítése, megismertetése) és az ezekben foglalt feladatokat meg kell valósítania, majd a tervek megvalósulását értékelnie kell (3.3. Intézkedési tervek megvalósítása és értékelése).

• Célok meghatározása

Ebben a lépésben az önértékelés eredményei alapján kiválasztott fejlesztendő területekre a fejlesztési célok meghatározása történik. A célok megfogalmazásánál mindenképpen ügyelni kell arra, hogy az pontos, konkrét, megvalósítható, mérhető, reális (SMART) legyen, az adott problémára (fejlesztendő területre) vonatkozzon (vagyis arra, hogy miért nem felel meg az intézményi működési gyakorlat az indikatív jellemzőknek) és valóban a fejlesztendő terület megszüntetését eredményezze.

A cél megfogalmazásánál igen fontos, hogy az a megfelelő intézményi szinten és hatáskörben történjen, és hogy a munkatársakkal ismertessük meg a kitűzött célokat.

- **Intézkedési tervek készítése, megismertetése**

A fejlesztési célok megvalósítására intézkedési tervet (8.3. sz. melléklet) kell készíteni, amelyet meg kell ismertetni a tantesülettel. Az intézkedési terveket érdemes az intézmény éves munkatervével összehangolni, hogy elegendő erőforrás álljon rendelkezésre a feladatok megvalósításához.

Fontos, hogy a tervek tartalmazzák a szükséges elemeket, amelyek biztosítják a feladatok megvalósítását:

- a fejlesztés eredményes megvalósításához szükséges feladatokat;
- a feladatok végrehajtásának elvárt eredményeit;
- a feladatok ütemezését (időigény, határidő);
- a feladatok végrehajtásában résztvevőket (felelős, közreműködő);
- a fejlesztés főbb mérföldköveit, ellenőrzési pontjait;
- a fejlesztés megvalósításához szükséges erőforrásokat.

Az intézkedési tervek készítésébe és megvalósításába mindenképpen érdemes bevonni az intézmény többi munkatársát is és új fejlesztő teameket létrehozni. Hasznos, ha a feladatok koordinálásának biztosítása érdekében a fejlesztő teamekben részt vesz az önértékelő team egy-egy tagja is, továbbá, hogy a fejlesztő csoportok vezetői felhatalmazással végezzék a munkájukat.

- **Intézkedési tervek megvalósítása és értékelése**

A fejlesztések megvalósítását követően értékelni kell, hogy a befejezett fejlesztések elérték-e a kívánt céljukat, és ennek eredményeképpen az intézmény kielégíti-e az indikatív jellemzőkben megfogalmazott elvárásokat, a kapcsolódó követelményeket. Amennyiben a vizsgált fejlesztés elérte a kitűzött célját, ebben az esetben az intézmény elsődleges feladata a szabályozott működés biztosítása, azaz az új folyamat működtetése. Amennyiben nem érte el a kívánt célját, úgy az intézménynek korrekciót kell végrehajtania, vagy előfordulhat, hogy új fejlesztést kell indítania a vizsgált területre vonatkozóan.

Fontos, hogy az intézkedési terv(ek) megvalósításának folyamatában rendszeresen visszacsatoljunk a feladatok megvalósulásának állásáról, arról, hogy hol tart és milyen eredményesen folyik a fejlesztő team munkája. Az intézkedési tervbe is célszerű beiktatni ellenőrzési pontokat, hogy valóban biztosított legyen: a folyamat ne akadjon el és elérje az elvárt eredményt. Az intézkedési terveket a tanév végi értékelések során a mérföldköveknek megfelelően értékelni kell. A következő önértékelés során szükséges értékelni a fejlesztés eredményét. A sikeres intézkedési tervek jó gyakorlatként vagy intézményi folyamatszabályozásként beépülhetnek az intézményi dokumentumokba.

- **Összegzés az önértékelés megvalósításának tapasztalatairól**

Az önértékelés folyamatának lezárását követően el kell végezni az önértékelési munka áttekintését, értékelését, a megvalósítás pozitív és negatív tapasztalatainak összegyűjtését, valamint az önértékelés folyamatának és módszerének felülvizsgálatát és javítását. Mindezek elengedhetetlenül szükségesek a továbbfejlesztéshez, amely biztosítja, hogy a következő alkalommal az intézmény az EQAVET+ Keretrendszer szerinti önértékelését még hatékonyabban és eredményesebben végezhesse el.

Amennyiben még nem tette meg az intézmény, a fenntarthatóság érdekében írásban rögzítse az önértékelés továbbfejlesztett folyamatát, vagyis azt a gyakorlatot, ahogyan a jövőben végezni fogja önértékelését. Azt azonban az intézmény maga döntheti el, hogy milyen mélységben és milyen formában készíti el az önértékelési folyamat szabályozását.

Amennyiben már megtörtént az önértékelés folyamatának szabályozása, akkor azt érdemes áttekinteni, hogy a tapasztalatok alapján nem szükséges-e a folyamat módosítása, illetve hogy az önértékelési gyakorlat mennyiben felel meg a szabályozásban rögzített folyamatnak.

A végső cél az intézmény önértékelési rendszerének a kialakítása és folyamatos, hosszú távon történő működtetése. Az önértékelési rendszer kialakítása során az alábbi szempontokat érdemes átgondolni, hiszen ezek határozzák meg azt, hogy mitől lesz rendszer a rendszer:

- Mi az önértékelés célja? Maga az intézmény mit vár el az önértékelés alkalmazásától?
- Melyek az önértékelés során alkalmazott eszközök és módszerek?
- Mi az önértékelés eljárásrendje?
- Hogyan gyűjti, biztosítja az intézmény az önértékeléshez szükséges információkat, adatokat, tényeket?
- Hogyan történik az eredmények felhasználása, a fejlesztések meghatározása?
- Hogyan történik a fejlesztések értékelése, a visszacsatolás (PDCA)?

A fenti folyamatleírásban bemutatott önértékelés elvégzéséhez nyújt segítséget az önértékelési munkasablon (8.2. számú melléklet), amely végig követi az önértékelés lépéseit a folyamat 2.4. lépéséig. Az azt követő lépések (3.1.- 3.3.) a teljes minőségfejlesztési ciklust mutatják be, amelyekben az intézmények az önértékelés alapján kijelölt, szükséges fejlesztéseket is megvalósítják. A sablon a gyakorlati tesztelés tapasztalatait is tartalmazza. A kipróbálás eredményeként, az intézményi javaslatok és szakértői vélemények figyelembevételével módosításra kerültek az indikatív jellemzők értelmezései. A sablonban le kell írni az adott indikatív jellemzőben megfogalmazott elvárás intézményi működési gyakorlatát, értékelni kell a keretrendszer elvárásainak való megfelelést, ezt indokolni kell, tényekkel kell alátámasztani. Meg kell adni, hogy az adott indikatív jellemző által elvárt működési gyakorlathoz, mely EQAVET vagy egyéb intézményi indikátorok kapcsolódnak, amelyek segítik az értékelés tényszerűségét. A megjegyzés rovatban szükséges minden, az adatgyűjtés során felmerült fontos információt rögzíteni. Majd meg kell határozni, hogy milyen hiányosságok, problémák, fejlesztendő területek vannak az intézményi működési gyakorlat EQAVET+ Keretrendszernek való megfelelésében.

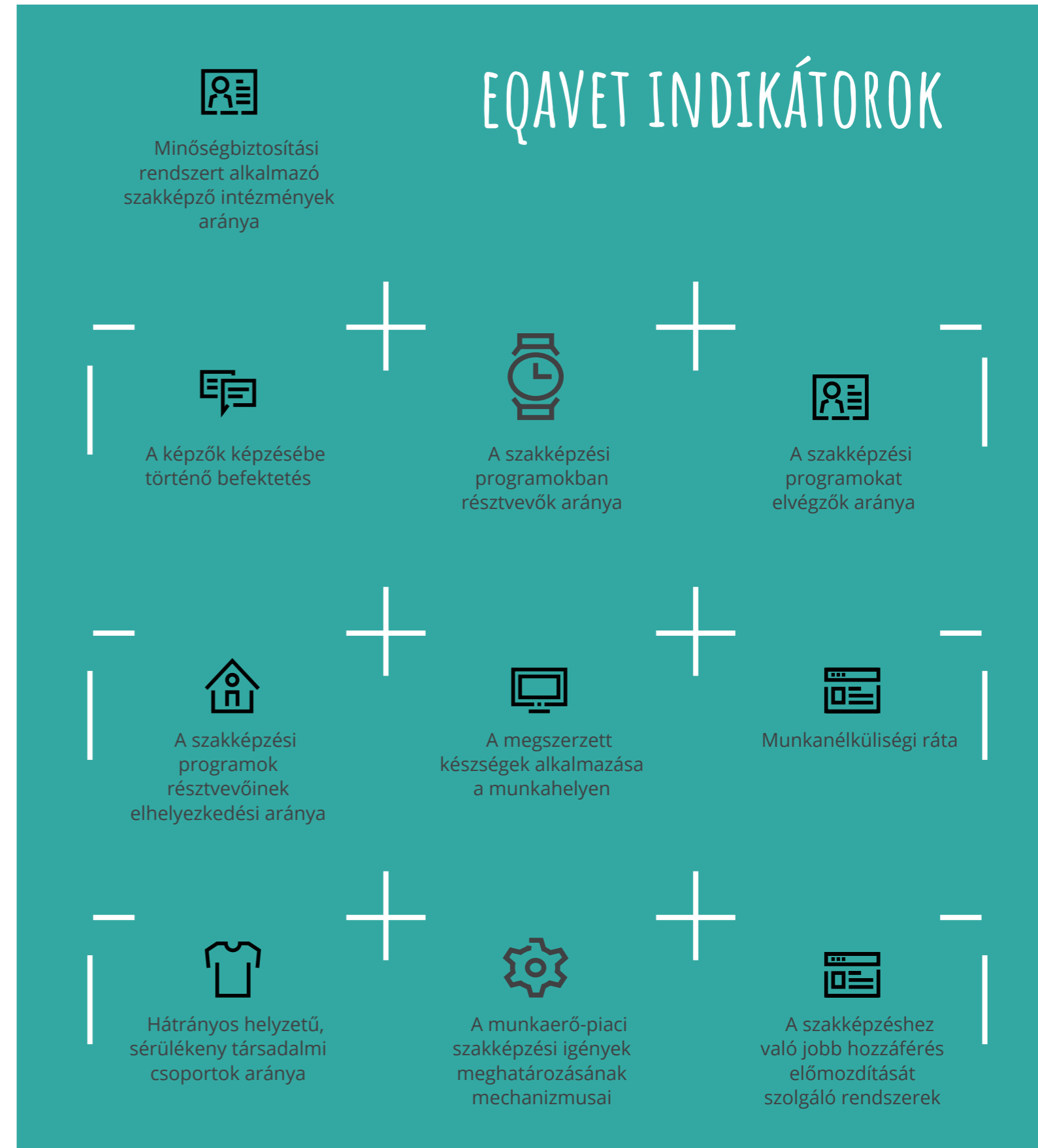

Az adaptált EQAVET+ indikatív jellemzők nemzeti adaptációja, értelmezése a magyar sajátosságoknak megfelelően, intézményi példák bemutatásával az elvárt működési gyakorlatra

Az EQAVET+ Keretrendszer szerinti önértékelést 15 szakképző intézmény próbálta ki, a feladat elvégzéséhez felkészítésben és szakértői támogatásban részesültek. Az EQAVET + indikatív jellemzőinek való megfelelést vizsgálva, leírták és értékelték az intézményi működési gyakorlatot. A következőkben ebből mutatunk be minden EQAVET+ indikatív jellemzőre intézményi példákat a hozzájuk kapcsolódó szakértői összegző értékelésekkel együtt. A szakértői összegzések felhívják a figyelmet azokra a hiányzó elemekre is, amelyekkel az egyes működés-leírások még jobbá, teljesebbé tehetőek.

Az egyes indikatív jellemzőkhöz kapcsolódóan 1-3 intézményi működési leírást választottunk ki, amelyek intézményi jó gyakorlatot is jelentenek egyben, az egyes működési gyakorlat leírások esetében megadtuk az önértékelést végző intézmény nevét is. A bemutatott működési gyakorlatok példát jelentenek a tényszerű leírásra, az indikatív jellemző helyes értelmezésére. A leírásokhoz kapcsolódó szakértői összegzés a leírás és a működési gyakorlat értékelését adja, vizsgálja a leírás kiterjedtségét a – „Ki, Mit, Mikor, Hol, Hogyan, Miért?” – kérdéseknek való megfelelést. Ezek a példák segítenek az önértékelésre vállalkozó szakképző intézmények számára az EQAVET+ elvárások értelmezésében, az önértékelés elvégzéséhez a munkasablon használatában.

Ha egy szakképző intézmény a munkasablon használatával a 23 indikatív jellemzőre vonatkozóan leírja az intézményi működési gyakorlatát, akkor egy tömör, tényszerű, átfogó dokumentumot kap, amelyben nyomon követhető a szakképző iskola EQAVET+ Keretrendszernek megfelelő szervezeti működése.

EQAVET + Keretrendszer: iskolai rendszerű szakképzés, szakoktatási és szakképzési szolgáltatói szint

Az indikatív jellemzők nemzeti adaptációja, értelmezése a magyar sajátosságoknak megfelelően, intézményi példák bemutatásával az elvárt működési gyakorlatra

Minőségi kritérium: tervezés

A tervezés tükrözi az érdekelt felek által osztott stratégiai jövőképet, továbbá egyértelműen meghatározott célokat, intézkedéseket és mutatókat tartalmaz.

Indikatív jellemző

A szakoktatási és szakképzési szolgáltató által kitűzött helyi célokban tükröződnek az európai, országos és regionális szakoktatási és szakképzési szakmapolitikai célok.

Az indikatív jellemző értelmezése

Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmény (szakképzési szolgáltató) az európai, országos, regionális és helyi szakmapolitika céljait figyelembe vevő stratégiai és éves célokat határoz meg, amelyek egymásra épülnek.

Az európai stratégiai célok a pl. Rigai Szakképzési Nyilatkozatban, az országos célok a „Szakképzés a gazdaság szolgálatában” című koncepcióban meghatározottak. A regionális célok a megyei fejlesztési és képzési bizottságok által kidolgozott, az iskolai rendszerű szakképzésre vonatkozó szakképzés-fejlesztési koncepció programban jelennek meg.

Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmény hosszú távú céljai a Pedagógia Program részét képezik. Az éves kitűzött célokat az intézmény munkaterve tartalmazza.

Az intézmény egyéb tervezési dokumentumai (pl. továbbképzési program, beiskolázási terv) is összhangban vannak az intézmény hosszú távú céljaival.

Példa intézményi működés, gyakorlat bemutatására, leírására

Az iskola céljait az alapidokumentumok tartalmazzák, mint a pedagógiai program, éves munkaterv, marketing terv, cselekvési terv.

A Pedagógiai Program két részből áll: a Szakképzési Centrum minden tagintézményére érvényes központi részből, melyet a tagintézmények nevelőtestületei fogadnak el és a főigazgató hagy jóvá, illetve a tagintézményi kiegészítésekből, melyet 1-1 tagintézmény nevelőtestülete fogad el, és az igazgató hagy jóvá. A Pedagógiai Program módosítására, aktualizálására kerül sor az európai, országos, regionális célok módosítása hatására, a jogszabály változásakor, illetve kezdeményezésre; felülvizsgálatára pedig évente egyszer, április elején.

A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet az iskola vezetője, a nevelőtestület bármely tagja, a szakmai munkaközösség, a szülői munkaközösség, vagy az iskola fenntartója. A tanulók a módosítást a diákokat segítő felnőtt képviselő útján javasolhatják. A Pedagógiai Program azon rendelkezéseinek érvénybeléptetéséhez, amelyekből a fenntartóra, a működtetőre többletkötelezettség hárul, a fenntartó, a működtető egyetértése szükséges. A Pedagógiai Programot a diákönkormányzat, a szülői szervezet, az iskolai szakmai munkaközösségek véleményezik.

A Pedagógiai Programot tagintézményi szinten az iskola vezetősége (igazgató, igazgatóhelyettesek, gyakorlati oktatásvezető, munkaközösség-vezetők) készíti elő.

A Pedagógiai Program tartalmazza a valamennyi tagintézményre érvényes általános stratégiai célokat, az adott tagintézményi sajátosságokat pedig a kiegészítés. Ezeket a hosszú távú célokat bontja le éves munkatervében mind a centrum, mind pedig a tagintézmény. Természetesen összhangban egymással. Az éves munkatervet a nevelőtestület fogadja el a tanévnyitói tantestületi értekezleten, az igazgató hagyja jóvá.

A célok meghatározásánál figyelembe vesszük az európai stratégiai célokat, az országos célokat és a regionális célokat.

Az alapelvek és a célok között szerepelnek a legfontosabb stratégiai célkitűzések, mint a gazdaság igényeinek kielégítésére alkalmas szakmaszerkezet kialakítása, mely képes a gazdaság oldaláról jelentkező szakemberigény mennyiségi, minőségi kiszolgálására vagy a vállalatoknál történő, munkaalapú gyakorlati képzés támogatása, a szakképzésbe bevontak körének növelése (összhangban a Rigai Szakképzési Nyilatkozattal vagy a „Szakképzés a gazdaság szolgálatában” című országos koncepcióval.).

Az éves célok megvalósítása a munkatervben meghatározott feladatok alapján folyik, amelyhez felelősöket, határidőket rendelünk. Az év végi beszámoló tartalmazza, hogy a feladatok hogyan teljesültek. Év végén az önértékelés keretében elégedettség méréseket is végzünk, melynek kiértékelése az önértékelési csoport tagjainak a feladata. Az értékelés elvégzése az iskola vezetőségének, azon belül is az igazgatónak a feladata.

A tanév végi értékelés alapján tesz javaslatot az igazgató a következő tanév célkitűzéseire, illetve a stratégiai célok esetleges felülvizsgálatára.

(Nyíregyházi SZC Wesselényi Miklós Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma)

Szakértői összegzés

Az intézményi működés és gyakorlat leírása jól strukturált, pontos, jó szervezeti működésről tanúskodik. A leírás nagy részben megfelel az indikatív jellemző elvárásainak. Az intézmény értékelésében fontosnak tartja, hogy minden egyes célhoz meghatározásra kerüljenek a célértékek, amelyek biztosítják a korrekt értékelést. Továbbá fontosnak tartják, hogy az intézmény továbbképzési programja is jelenjen meg a stratégiai dokumentumok között és egyértelműen támogassa az intézményi stratégiát. A leírás kitér részletesen a mérhetőségre és az értékelés módjára is, amely leírás a következő indikatív jellemző területe.

Minőségi kritérium: tervezés

A tervezés tükrözi az érdekelt felek által osztott stratégiai jövőképet, továbbá egyértelműen meghatározott célokat, intézkedéseket és mutatókat tartalmaz.

Indikatív jellemző

Egyértelműen meghatározták a célokat és figyelemmel kísérik őket, és a képzéseket úgy alakítják ki, tervezik meg, hogy elérjék ezeket a célokat..

Az indikatív jellemző értelmezése

A megfogalmazott célok konkrétak, egyértelműek és mérhetőek, ezzel biztosítják az értékelhetőséget és a visszacsatolást.

A célok megvalósulásának az értékelése az intézmény és a fenntartó részéről megállapított indikátorok alapján, a célértékek megadásával és az azokhoz mérten történik.

A célok többnyire a Pedagógiai Programban, a vezetői programban és a tanév munkatervében fogalmazódnak meg, amelyek megvalósítását önértékeléssel követik nyomon. Az önértékelés alapja „A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet” és az Oktatási Hivatal által kidogozott Önértékelési Kézikönyv.

A képzéseket az intézményi célokkal összhangban kell kialakítani, megtervezni, hogy a célok teljesüljenek.

Az intézményi értékelések eredményeit a képzési kínálat kialakításakor, a képzések megvalósítása során, az intézményi alapidokumentumok felülvizsgálatakor felhasználják.

Példa intézményi működés, gyakorlat bemutatására, leírására

Az intézmény hosszú távú terveinek kialakításához a stratégia tervezés szabályai alapján létrehozott team figyelembe veszi a jogszabályi változásokat és a fenntartói szabályozásokat.

A stratégiai tervezés előkészítése során a munkacsoport megvizsgálja a partneri igény- és elégedettségmérés eredményeit, ennek több évre vonatkozó trendjét, a vezetői ellenőrzések összefoglalóit, a tanévi értékelő értekezletek jegyzőkönyveit, az adott tervezési területhez tartozó intézményi mutatókat (beiskolázási adatok, tanulmányi eredmények, vizsgaeredmények, bukások száma, lemorzsolódás, mulasztások száma, fegyelmi eljárások száma, elhelyezkedési mutatók, továbbtanulók száma) és ezek trendjeit.

Az intézmény Pedagógiai Programjának és hosszú távú terveinek értékelésére évente két alkalommal nevelőtestületi értekezleten kerül sor. Az értekezleteket megelőzően a szakmai munkaközösségek összegzik saját tevékenységüket és összevetik a tervezéssel. Az önértékelésről a munkaközösség-vezető beszámolót készít, melynek tartalma a két értekezleten elhangzik. Az iskolavezetés ez alapján értékeli a tervek teljesítését. Az értékeléshez további adatokat adnak az intézményi indikátorok és a partneri elégedettség mérések eredményei is.

A Pedagógiai Program céljait a tanévben a helyi tanterv megvalósításával érjük el. Az egy évre vonatkozó tervezést az iskolavezetés készíti elő: a Pedagógiai Program fő célkitűzéseit és a partneri igény- és elégedettség mérés eredményeit figyelembe véve javaslatot tesz a tanév fő célkitűzéseire.

A Pedagógiai Program készítése a már részletezett stratégiai tervezés szabályai alapján történik. Az iskolai óratervek elkészítése ugyanezen szabályok alapján valósul meg. A rögzített óratervi keretek után a szakmai munkaközösségek az összes szakos pedagógus bevonásával végzik a helyi tantervre vonatkozó előkészítő munkát a stratégiai tervezés szabályai alapján, az iskolavezetés személyes részvételével. Az iskola közvetlen partnerei által megfogalmazott helyi elvárásoknak megfelelően egészíti ki a tantárgy tantervi követelményeit a központi követelmények szabadon választható részeit figyelembe véve.

A Pedagógiai Program megvalósítása az iskola szabályozott folyamatainak működtetésével történik, amelyeket a Minőségirányítási Kézikönyv, az SZMSZ és a munkaköri leírások tartalmaznak. Az iskola éves célkitűzései alapján a munkaközösség-vezetők elkészítik a munkaközösségi munkatervet, és ehhez igazodva a szaktanárok éves munkatervüket, tanmeneteiket. Az éves célok alapján készül el az iskola ifjúságvédelmi programja, a DÖK programja, az egészségvédelmi program. Az iskola szervezeti felépítése, a felelősségi körök meghatározása (személyes felelősség, ellenőrzés, értékelés) biztosítja a terveknek megfelelő működést, a célok megvalósítását. A tanév eredményeinek értékelése a célokhoz rendelt célkritériumok alapján történik, melyet első lépésben a szakmai munkaközösségek vizsgálnak és értékelnek. Ehhez az év során összegyűlt adatokat, eredményeket, ellenőrzési tapasztalatokat veszik figyelembe. Az értékelés eredményét az iskolavezetés áttekinti, felülvizsgálja, összehasonlítja a célkitűzésekkel, majd a tanévzáró értekezleten a tantestület számára összegzi és bemutatja azokat. A nem teljesült célokra ok-elemzést végzünk, amennyiben lehetséges még a tanévzáró értekezletig, ha nem akkor az elemzés elvégzésével a területért felelős igazgatóhelyettest bízva meg az igazgató. A PDCA elv alapján meghatározzuk a szükséges fejlesztéseket, a következő tanévre vonatkozó fejlesztési irányokat, és javaslatokat a hosszú távú tervek módosítására.

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet és az Oktatási Hivatal által kidogozott Önértékelési Kézikönyv, valamint az Intézményi Önértékelési Szabályzat alapján meghatározott módon és időben történik meg a pedagógusok, a vezető és az intézmény önértékelése.

(Soproni SzC Handler Nándor Szakképző Iskolája)

Szakértői összegzés

Az intézmény működési gyakorlatának leírásában látható, hogy az általános pedagógiai értékeléstől elkülönül az intézményi önértékelés, amely elsősorban a tanfelügyeleti látogatások elvárásainak felel meg. Fontos feladat, hogy az intézményi önértékelés a pedagógiai munka szerves segítője legyen, az intézményi PDCA logikát követve biztosítsa a stratégia célok, lebontott célok, intézményi működési gyakorlat és visszacsatolási mechanizmusok intézményi működtetését, ezzel segítve a pedagógiai munka fejlesztését. A működés leírásában nem szerencsés a többes szám első személy használata, a leírásban egyértelműen meg kell határozni, hogy ki, vagy milyen csoport végzi a tevékenységet. A konkrét leírás nem tér ki a képzések kialakítására, hogyan és milyen módon alakítja azt az intézmény a stratégiai célok elérése érdekében.

Minőségi kritérium: tervezés

A tervezés tükrözi az érdekelt felek által osztott stratégiai jövőképet, továbbá egyértelműen meghatározott célokat, intézkedéseket és mutatókat tartalmaz.

Indikatív jellemző

Az egyes helyi vagy egyéni igények meghatározása érdekében folyamatos konzultáció folyik a szociális partnerekkel és minden más releváns érdekelt féllel.

Az indikatív jellemző értelmezése

A célok kialakításánál fontos az érintett partnerek azonosítása és bevonása. A helyi és az egyéni igények felmérése érdekében párbeszéd, adatgyűjtés, adatfeldolgozás történik. Az érintett partnerek elsősorban a munkaerő-piac szereplői közül kerülnek ki, valamint a szülők, a pedagógusok és a tanulók.

Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmények szorosan együttműködnek a területi kamarai szervezetekkel a képzési igények megismerésében, a duális képzés működtetésében, a gyakorlati képzőhelyek támogatásában.

A pályaválasztás és ezzel kapcsolatos alkalmak során biztosított a konzultáció a leendő tanulókkal és szüleikkel.

Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmények a helyi és/vagy az egyéni igények meghatározása céljából a képzésben résztvevő tanulók és a szülei az igények felmérésére eljárást dolgoznak ki és azt működtetik.

Példa intézményi működés, gyakorlat bemutatására, leírására

Az intézmény partnerazonosítási és a partnerek elégedettségi mérésének szabályait, eljárásrendjét a „Szabályzatok könyve” tartalmazza. A partnerlistát a minőségbiztosítási csoport a tagintézmény-vezetővel, a szakképzési centrum szakmai főigazgató-helyettesével, az intézmény gyakorlati oktatás vezetőjével együttműködve minden év szeptemberében felülvizsgálja és az októberi munkaértekezleten ismerteti az alkalmazotti közösséggel. A közvetlen partnerek beleszólással igényeket, elvárásokat fogalmazhatnak meg az intézménnyel szemben.

A gyakorlati oktatásvezető napi kapcsolatot tart a Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamara szakképzési tanácsadójával, negyedévente látogatja a gyakorlóléhelyeket, együttműködünk a tanulószervezők megkötésénél, a tanulók nyári gyakorlati munkahelyeinek biztosításánál, évi 1 alkalommal közös rendezésű versenyt szervezünk, a kamara által szervezett versenyeken, rendezvényeken, előadásokon a szakmai elméletet oktatók és a szakoktatók részvétele évi legalább 3 alkalommal kötelező.

A minőségbiztosítási csoport az általa meghatározott elégedettségi kritériumokat felülvizsgálja és a PDCA ciklusnak megfelelően szükség esetén újraszabályozza a folyamatot vagy annak szükséges elemeit. Amennyiben nem szükséges beavatkozás, standardizálja a ciklust.

A beiskolázás fórumai az általános iskolák nyolcadik osztályos tanulóinak tartott pályaválasztási szülői értekezletek minden tanévben ősszel. Mosonmagyaróvár összes általános iskolájába és legalább 6 vidéki általános iskolába megyünk pá-

lyaválasztási előadást tartani. Ezen a rendezvényeken az igazgató-helyettes, a gyakorlati oktatásvezető, vagy a szakmai munkaközösség-vezető mutatja be intézményünk képzési kínálatát. Az ismertető után a szülők és a jelenlévő nyolcadik évfolyamos tanulók kérdéseket tehetnek fel. A később felmerülő kérdésekre a szülők telefonon és a pályaválasztási kiadványunkban kaphatnak választ. Minden tanévben kétszer (november, december) nyílt napot tartunk, melyen a 8. évfolyamosoknak és szüleiknek bemutatjuk iskolánk szakképzési kínálatát. A szakoktatók vezetésével megtekinthetik a tanműhelyeket.

Egy új típusú pályaválasztási rendezvény a „Szakmák éjszakája” országos megmozdulás, mely minden év áprilisában kerül megrendezésre intézményünkben. A célközönség az általános iskola felső tagozatos tanulói.

(Győri Szolgáltatási SZC Haller János Általános Iskolája, Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája)

Szakértői összegzés

Az intézményi gyakorlat leírása részletes, kiegészítésként a pályaorientációs programok tartalmi kereteire, illetve a tanulók és a szülők körében végzett igényfelmérés tartalmára, módszerére, eszközére lehetne még kitérni.

Minőségi kritérium: tervezés

A tervezés tükrözi az érdekelt felek által osztott stratégiai jövőképet, továbbá egyértelműen meghatározott célokat, intézkedéseket és mutatókat tartalmaz.

Indikatív jellemző

A minőségirányítási és minőségbiztosítási felelősségi körök kifejezett elosztása megtörtént.

Az indikatív jellemző értelmezése

Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmény a Szervezeti és Működési Szabályzatában (SZMSZ), az Intézményi Önértékelési Szabályzatban, és a munkaköri leírásokban rögzíti az intézmény szervezeti egységei és a teljes munkatársi kör minőségbiztosítással kapcsolatos felelősségét és feladatait.

Példa intézményi működés, gyakorlat bemutatására, leírására

A Szervezeti és Működési Szabályzatban, az Önértékelési Szabályzatban és a munkaköri leírásokban kerülnek rögzítésre a minőségbiztosítással kapcsolatos feladatok, elvárások a munkavállalóval, illetve a hierarchikus rendszerben a különböző szinteken elhelyezkedő egységekkel szemben.

Az SZMSZ-t az iskola igazgatója készíti el, a nevelőtestület véleményezi. A fenntartó jóváhagyásának időpontjával lép hatályba, és határozatlan időre szól.

A Szervezeti és Működési Szabályzat (SZMSZ) meghatározza az intézmény szervezeti felépítését, működésének belső rendjét, a külső és a belső kapcsolatokra vonatkozó megállapításokat és azokat a rendelkezéseket, amelyeket a jogszabály nem utal más hatáskörbe.

Az SZMSZ legfontosabb feladata, hogy olyan iskolai szervezetet és működést hozzon létre, amely a leghatékabban biztosítja a Pedagógiai Programban kitűzött célok elérését, valamint az ott meghatározott feladatok végrehajtását.

Az SZMSZ és a mellékletét képező szabályzatok, igazgatói utasítások betartása az intézmény valamennyi munkavállalójára, tanulóira nézve kötelező érvényű.

A Belső Önértékelési Munkacsoportot (BECS) irányító pedagógust az igazgató jelöli ki, bízza meg. Az ő feladata az önértékelési munka koordinálása, ütemterv készítése. Az önértékelési munkacsoport összetételére az igazgató tesz javaslatot, a tantestület jóváhagyja. Fő szempont, hogy minden munkaközösség képviseltetve legyen a munkacsoportban, létszámarányosan. Ezzel biztosított az egyes területek lefedettsége, az erősségek, illetve fejlesztendő területek pontosabb feltérképezése.

A BECS készíti el, majd a nevelőtestület véleményezi és fogadja el az Önértékelési Szabályzatot.

A szabályzatban, az Oktatási Hivatal honlapján megjelent Önértékelési Kézikönyv alapján rögzítésre kerülnek a pedagógusra, az intézményvezetőre és az intézményre vonatkozó elvárás-rendszerek.

Az iskola dolgozóit a magasabb jogszabályok előírásai alapján megállapított munkakörökre, a fenntartó által engedélyezett létszámban az iskola igazgatója alkalmazza. Munkájukat munkaköri leírásaik alapján végzik, melyet az igazgató készít el. A munkaköri leírások névre szólnak, meghatározzák az intézményben dolgozó személyekkel szemben támasztott feladatokat, felelőségeket, illetve az ezekhez társuló hatásköröket és jogköröket. A munkaköri leírások az átvétel pillanatától a módosítás érdekében történő visszavonásig, vagy a munkaviszony megszűntéig érvényesek.

A munkaköri leírások kivételével, az előbb említett dokumentumok a munkavállalók részére elérhetők az intézmény belső hálózatán illetve az iskola honlapján.

(Győri Műszaki SZC Lukács Sándor Mechatronikai és Gépészeti Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma)

Szakértői összegzés

Az intézményi működési gyakorlat leírása pontos, egyértelmű. Az intézményi szabályozásból is látható, hogy szükséges feloldani az intézményi önértékelés és a belső ellenőrzés ellentmondását. Továbbá, azt hogy a pedagógusokra vonatkozó önértékelési kötelezettség nem egyenlő az intézményi minőségbiztosítási rendszerrel. A leírásból hiányzik a „miért” kérdésre vonatkozó leírás, vagyis, hogy milyen célok, elvárt eredmények érdekében folyik az intézményben a minőségbiztosítási tevékenység.

Minőségi kritérium: tervezés

A tervezés tükrözi az érdekelt felek által osztott stratégiai jövőképet, továbbá egyértelműen meghatározott célokat, intézkedéseket és mutatókat tartalmaz.

Indikatív jellemző

A munkatársakat már a korai szakasztól bevonják a tervezésbe, ideértve a minőségfejlesztést is.

Az indikatív jellemző értelmezése

Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmény vezetése a belső partnerek (pedagógusok, pedagógiai munkát segítők, nem pedagógus alkalmazottak) és a külső partnerek (munkaerő-piaci partnerek, gyakorlati képzést folytató gazdálkodók) bevonásával alkotja meg az intézmény hosszú-távú és operatív terveit (pedagógiai, nevelési, szakmai program, éves munkaterv).

Az intézményi önértékelés és az azt követő fejlesztések meghatározásának, a célok kijelölésének folyamatába az intézmény munkatársait széleskörűen bevonják.

Példa intézményi működés, gyakorlat bemutatására, leírására

A tagintézmény rendszeres párbeszédet folytat mind a belső, mind a külső partnerekkel.

A fontos stratégiai és operatív döntésekben a vezetőség a középvezetők (munkaközösség- és munkacsoport-vezetők) véleményét meghallgatja. A tantestülettel, pedagógiai munkát segítő alkalmazottakkal szervezeten kétévente, a technikai dolgozókkal félévente értekezleteken konzultál.

A vezető minden félévben összehívja a Szülői Szervezetet és tájékoztatja a tagintézmény féléves munkájáról, továbbá kéri a véleményüket az esetleges problémákkal és fejlesztési lehetőségekkel kapcsolatban. A szülők véleményét – mintavétel alapján – kérdőívvel is megkérdezzük a tagintézmény működéséről.

A tanulók véleményüket a mindennapokban is elmondhatják – a vezetőség nyitott feléjük. A Diákönkormányzatot a vezető félévente tájékoztatja, továbbá kéri a segítségüket a tagintézményi programok szervezésében, és kéri a javaslataikat a diákokat érintő problémák megfogalmazásában. Évente tanár-diák fórumon minden tanulónak lehetősége van képviselő útján a véleményét elmondani.

Az azonosított partnerekkel az iskola rendszeres kapcsolatot tart: részt vesz a meghirdetett szakmai és egyéb előadásokon, fórumokon, rendezvényeken; igény szerint konzultál személyesen és írásban.

Az iskola minden gyakorlati képzőhelyével a tanév elején személyesen kialakítja az éves együttműködés mikéntjét. A vezetőség minden tanév elején és végén, szükség esetén tanév közben is személyesen keresi fel a gyakorlati képzőhelyeket. Az érintett munkahelyek vezetői megfogalmazzák elvárásaikat, kéréseiket a képzésekkel és a tanulókkal kapcsolatban, melyeket az iskola maximálisan szem előtt tart.

A kamara képviselőivel a vezetőség személyesen és írásban is egyeztet a szakmai gyakorlat megszervezésével kapcsolatban. A kamara elvárását a duális képzés működtetésében figyelembe vesszük.

A tagintézmény a belső és a külső partnerek véleményének figyelembe vételével alakítja ki stratégiai és operatív céljait. A célokat a Pedagógiai Programban minden évben felülvizsgáljuk, összehangoljuk a partneri igényekkel, majd az éves munkatervben megjelenítjük, a tanév végén, továbbá az önértékelés keretei között értékeljük és visszajelzéssel élünk minden partner felé.

(Hódmezővásárhelyi SZC Návay Lajos Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma)

Szakértői összegzés

Az intézményi működési gyakorlat leírása részletes, kitér az összes elvárásban meghatározott partnerre. A működési gyakorlat leírása nem tartalmazza, hogy ezzel kapcsolatban milyen szabályozás létezik. Előfordul a szövegben a többes szám első személy használata, ehelyett konkrétan meg kell határozni, hogy pontosan „ki” végzi az adott tevékenységet.

Minőségi kritérium: tervezés

A tervezés tükrözi az érdekelt felek által osztott stratégiai jövőképet, továbbá egyértelműen meghatározott célokat, intézkedéseket és mutatókat tartalmaz.

Indikatív jellemző

A szakoktatási és szakképzési szolgáltatók egyértelműen meghatározott és átlátható minőségbiztosítási rendszerrel rendelkeznek.

Az indikatív jellemző értelmezése

Jelenleg nincs jogszabályi kötelezettség az intézményi minőségbiztosítás működtetésére.

Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmények minőségi működését a vonatkozó jogszabályok (2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről, 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről, 326/2013. (VIII.30.) Kormányrendelet), az önértékelési szabályzat és egyéb működési szabályzatok alapján szervezik. Ezeket a működő minőségbiztosítási eljárásokat (pedagógus, vezető, intézmény önértékelése) egy átfogó minőségbiztosítási rendszerbe kell foglalni.

Példa intézményi működés, gyakorlat bemutatására, leírására

Az intézményi minőségirányítási rendszer alapidokumentumaként használja az intézmény a szabályozásokat és az eljárásokat tartalmazó intézményi Minőségirányítási Kézikönyvet.

Az iskola folyamatait és kulcsfolyamatait az iskolai célrendszer elemzése alapján határozta meg a minőségügyi csoport. A kulcsfolyamatok közé kerültek az intézmény közvetlen partnereivel kapcsolatos stratégiai folyamatok (stratégiatervezés, éves tervezés, partnerkapcsolatok irányítása, vezetői ellenőrzés, beiskolázás). A folyamatszabályozások feladatait a minőségügyi csoport végezte, akik rendelkeznek a szükséges kompetenciákkal. A szabályozott folyamataink mindegyike folyamatábrából, folyamatleírásból, felelősségi és bizonylati mátrixból áll. A folyamatok szabályozása mindig a következő módon történt: a folyamatszabályozáshoz létrehozott minőségi kör előkészítette a szabályozást, ezt megvitatta a minőségfejlesztést támogató teammel, majd az ott elhangzott javaslatok alapján elvégezte a szükséges módosításokat, végül a minőségi kör vezetője ismertette az elkészült szabályozást a nevelőtestülettel, a bevezetést próbaműködtetés előzi meg, melynek értékelése után vagy korrekcióra kerül sor, vagy véglegesítjük a folyamatot. A minőségügyi csoport a partnereink véleményét is figyelembe veszi és beépíti a szabályozás folyamatába és fejlesztésébe.

A 20/2012. EMMI rendelet alapján szabályozott a pedagógus, az intézmény és az intézményvezető önértékelése, tanfelügyelete és minősítése.

(Soproni SzC Handler Nándor Szakképző Iskolája)

Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmények minőségi működésére vonatkozó jogszabályok (2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről, 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről, 326/2013. (VIII.30.) Kormányrendelet) alapján 2016 őszére az iskola Belső Értékelési Csoportja (BÉCS) elkészítette az ötéves önértékelési programját és az éves önértékelési tervét. Az önértékelés az előbbi két szabályzat alapján történik. Az öt éves önértékelési program tartalmazza az intézményi/pedagógusi/vezetői önértékelés célját, elvárt eredményeit, a szükséges feladatokat, eljárásrendet, az ütemezést, az erőforrásokat.

Az iskola rendelkezik éves önértékelési tervvel, amelyben az öt éves program alapján a következő tanévben elvégzendő tevékenységek vannak konkretizálva.

Az önértékelés teljes folyamatát a BÉCS szervezi, koordinálja a szabályzatokban rögzített eljárásrend alapján.

Az iskola rendelkezik éves ellenőrzési tervvel, amelyben az iskolai munka teljességének ellenőrzésére vonatkozó határidők, felelősök, módszerek vannak szabályozva. A tervet minden tanév elejére az iskola vezetője készíti el.

(Szegedi SZC Krúdy Gyula Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Turisztikai Szakközépiskolája és Szakgimnáziuma)

Szakértői összegzés

A működési gyakorlat leírásában két példát mutatunk be. Az egyik egy minőségbiztosítási rendszerrel szól, amelybe szervesen nem épül be az önértékelési folyamat. A másik egy önértékelési rendszer működését mutatja be, amely mellett szó van egy belső ellenőrzési rendszerrel is. Egységes minőségbiztosítási rendszert egyik intézmény sem működtet. A jogszabályok nem írják elő jelenleg a szakképző intézményeknek a minőségbiztosítási rendszer működtetését. A két példa jól mutatja, hogy a mindenütt megjelenő önértékelésre vonatkozó működtetés a jelenlegi jogszabályi elvárás, de vannak teljes körű minőségbiztosítást működtető intézmények is. A szabályozás tartalmi elemeire nem tér ki részletesen a bemutatás, hogyan vonják be a partnereket, milyen módszereket és eszközöket alkalmaznak, milyen rendszerességgel valósulnak meg az egyes tevékenységek. A bemutatott szabályozás elsősorban a folyamatszabályozást mutatja be, ezen túlmenően be kell még mutatni a mérések rendszerét, az ellenőrzés feladatait, és a beavatkozás, korrekció folyamatát is. Amikor hivatkozás történik egy eljárásrendre, annak meg kell adni a helyét és azt, hogy milyen tartalmi elemei vannak a szabályozásnak.

Minőségi kritérium: végrehajtás

A végrehajtási terveket az érdekelt felekkel konzultálva állították össze, és egyértelműen meghatározott elveket tartalmaznak.

Indikatív jellemző

Az eltervezett intézkedések végrehajtása érdekében egyértelműen meghatározott módon támogatást élveznek a megfelelő és integratív partnerségek, ideértve a tanárok és a szakoktatók közötti együttműködést is.

Az indikatív jellemző értelmezése

Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmény szakmai elméleti tanárai és szakoktatói közös munkaterv alapján, együttműködve végzik tevékenységüket. A duális szakképzésben résztvevő felek (kamara, szakképző intézmény, gazdálkodó szervezet) közötti együttműködéseket kiemelten támogatják.

Példa intézményi működés, gyakorlat bemutatására, leírására

Szakmacsoportonként alkotnak az elméletet és a gyakorlatot tanítók egy munkaközösséget.

A havi szintű munkaközösségi értekezleteken, melyek munkatervben rögzítettek, megbeszélik a tapasztalataikat, és a központi programok figyelembevételével alakítják ki az egységes tanmeneteket.

A diákok versenyfelkészítése a szakmai versenyekre közös munka eredménye. Tanulóink minden évben sikeresen szerepelnek a szakmai tanulmányi versenyeken (SZKTV, OSZTV). A versenyeredményekről tantestületi értekezleteken, illetve az iskola honlapján, közösségi oldalán tájékoztatjuk a partnereket.

Közös óralátogatásokat is végeznek elméleti és szakmai gyakorlati órákon, ahol az elmélet és a gyakorlat közötti kapcsolatokat is vizsgálják.

A külső munkahelyeken lévő gyakorlati órákat a Kamara felügyeli. A külső gyakorlati helyen dolgozó tanulók részére a vizsgafeladatokra való tanműhelyi felkészülés minden évben biztosított. A munkát a gyakorlati oktatásvezető koordinálja.

(Győri Műszaki Szakképzési Centrum Lukács Sándor Mechatronikai és Gépészeti Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma, Győr)

Szakértői összegzés

A leírás az indikatív jellemző értelmezésének első részében megfogalmazottak bemutatására helyezi a hangsúlyt. A röviden összefoglalt tevékenységek alapján is jól érzékelhető, hogy az intézmény szakmai elméleti tanárai és szakoktatói közös munkaterv alapján, együttműködve végzik tevékenységüket. Az indikatív jellemző értelmezésének második részében megfogalmazottakkal kapcsolatos tevékenységek ismertetésére mindössze egy bekezdést szántak, az intézményi gyakorlat minden bizonnyal szélesebb területet ölel fel a bemutatottnál. A leírás nem tér ki a Kamarával, valamint a gazdálkodókkal való együttműködés további területeire, résztvevőire, időpontjaira, miként annak részleteire sem, hogyan biztosított a külső gyakorlati helyen dolgozó tanulók részére a vizsgafeladatokra való tanműhelyi felkészülés.

Minőségi kritérium: végrehajtás

A végrehajtási terveket az érdekelt felekkel konzultálva állították össze, és egyértelműen meghatározott elveket tartalmaznak.

Indikatív jellemző

A munkatársak alkalmasságának fejlesztésére irányuló terv megállapítja a tanárok és szakoktatók képzési szükségleteit.

Az indikatív jellemző értelmezése

A jogszabályi előírás alapján az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmény 5 éves továbbképzési programot és évente beiskolázási tervet készít a pedagógusok továbbképzése céljából. Ebben prioritásként kezelik a szakmai elméleti tanárok és a szakoktatók képzési igényeit. Az intézmény szakmaszerkezetének, a megjelent korszerű szakképzési tartalmaknak és új módszertanoknak megfelelően az intézményi célok figyelembevételével tervezik meg a továbbképzési programot.

Példa intézményi működés, gyakorlat bemutatására, leírására

A 277/1997. (XII. 22.) Kormányrendelet előírásainak megfelelően az iskola vezetője a Pedagógiai Programban meghatározott célok figyelembevételével öt évente továbbképzési programot és évente beiskolázási tervet készít az adott időszakot megelőző év március 15-éig. Ezen dokumentumok összeállításához a pedagógusok megfogalmazzák igényeiket, a munkaközösség-vezetők összegzik azokat és javaslatot fogalmaznak meg az igazgató számára. Az igazgató, a szakmai és a pedagógiai igazgatóhelyettesekkel együtt, az intézmény hosszú távú célkitűzéseinek figyelembevételével kialakítja, az iskola végső továbbképzési programját, illetve beiskolázási tervét, majd azt eljuttatja a szakképzési centrum főigazgatójához jóváhagyásra. A 2013-2018 továbbképzési időszakra összeállított program esetében a prioritások: a gazdasági szaktanárként dolgozó közgazdász diplomával rendelkező pedagógusok közgazdász-tanári végzettségének megszerzése, a szakoktatóként dolgozó kollégáknak a szakoktatói vagy főiskolai végzettség megszerzése, a kollégák digitális kompetenciáinak, digitális tananyag tartalmak létrehozásának fejlesztése, a pedagógusok érzékenyítő felkészítése a hátrányokkal, nehézségekkel küzdő diákok felkészítésében, felzárkóztatásában. Az iskola féléves és éves beszámolóiban munkaközösségenként megjelenik, hogy az adott félévben ki, milyen továbbképzésen vett részt.

(Szegedi Szakképzési Centrum Krúdy Gyula Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Turisztikai Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája, Szeged)

A továbbképzési program célja az intézmény működése szempontjából meghatározó partnerek - pedagógus és nem pedagógus alkalmazottak - továbbképzési rendjének kialakítása, amelynek felelőse a tagintézmény vezetője.

Az ötéves továbbképzési program és az éves beiskolázási terv elkészítését a továbbképzési igények felmérése előzi meg, amelynek célja, hogy az intézmény rendelkezzen megfelelő képzettségű szakemberekkel, a későbbiekben pedig az intézmény hasznosítsa a megszerzett új ismereteket. A szakmai oktatás területén belül az új technológiák, eljárások, anyagok megismerése, piacképes szakmai tudás megszerzése szintén fontos célkitűzések. A továbbképzési program elkészítésekor figyelembe vesszük az intézmény szakmaszerkezetét, a képzési szükségletet.

Az éves beiskolázási terv összeállításánál az intézményvezető a PP és a stratégiai terv, valamint az ötéves továbbképzési program alapján úgy tervezi az aktuális továbbképzéseket, hogy az intézmény személyi feltételei minden területen

biztosítottak legyenek. Az ötéves továbbképzési program alapján az éves beiskolázási terv - amely minden év március 15-éig készül el (a 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet szerint) - meghatározza a továbbképzésben részt vevők számát, illetve az intézmény szempontjából fontos továbbképzési területeket, az iskolavezetés javaslata és a pedagógusok jelentkezésének figyelembevételével.

A munkatársak egyéni karrierépítését az iskolavezetés támogatja (újabb diploma megszerzése, szakvizsga, módszertani továbbképzés, konferenciákra való részvétel, tanulmányút, idegen nyelvi képzés). A továbbképzési programban rögzített intézményi prioritási szempontsor alapján a vezetés javaslata alapján az intézményvezető (főigazgató) dönt a támogatásról.

A továbbképzésen résztvevők minden esetben tájékoztatják saját munkaközösségüket a továbbképzésen hallottakról. Fontosabb, kiemelt téma esetén értekezleten a nevelőtestületnek is beszámolnak.

(Soproni Szakképzési Centrum Handler Nándor Szakképző Iskolája, Sopron)

Szakértői összegzés

A példaként olvasható leírások mindegyike az indikatív jellemző értelmezésének megfelelően törekedett a pedagógusok továbbképzése céljából végzett tervezési folyamatot, továbbá a szakmai elméleti tanárok és a szakoktatók továbbképzési szükségleteinek figyelembevételét, prioritásokat körültekintően, több részletre kiterjedően bemutatni.

Az első leírás esetén a következők figyelembevételével lehetett volna pontosítani tartalmát: az öt évre szóló továbbképzési program és az éves beiskolázási terv készítésével kapcsolatban egyértelművé kell tenni, hogy két különböző tervezési folyamatról van szó, a szakképzési centrum főigazgatójához jóváhagyásra való eljuttatás is a tervek típusának megfelelő periódusban történik. További részletezést igényelt volna, hogy miként veszik figyelembe a tervezésnél a Pedagógiai Programban meghatározott célokat, továbbá az intézmény hosszú távú célkitűzéseit.

A másodikként bemutatott példa tárgyyszerűségét erősítette volna, ha kiderül a leírásból, hogy a továbbképzési igények felmérése ki által és milyen módon történik, illetve hogyan lesz elfogadott a továbbképzési program.

Minőségi kritérium: végrehajtás

A végrehajtási terveket az érdekelt felekkel konzultálva állították össze, és egyértelműen meghatározott elveket tartalmaznak.

Indikatív jellemző

A munkatársak rendszeresen képzésen vesznek részt, és együttműködést alakítanak ki a megfelelő külső érdekelt felekkel a kapacitásépítés és a minőségjavítás támogatása, valamint a teljesítmény fokozása érdekében.

Az indikatív jellemző értelmezése

Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmény partnerkapcsolati rendszerét a Pedagógiai Program és az SZMSZ tartalmazza. Ennek keretében a munkaerő-piaci szereplőkkel, a szakképző és más oktatási intézményekkel rendszeres kap-

csolatot tartanak fenn, részt vesznek mérésekben, konferenciákon, új eljárásokat, módszereket ismernek meg és építenek be a szakképzési gyakorlatukba.

Példa intézményi működés, gyakorlat bemutatására, leírására

A tagintézmény Pedagógiai Programjában (Nevelési programban) megtalálható a tagintézmény partneri kapcsolattartásának formája, az SZMSZ-ben a külső kapcsolatok rendszere, formája és módja, ezen belül a gyakorlati képzőhelyekkel megvalósuló kapcsolattartás.

A munkaerő-piaci szereplőkkel, helyi nagy és közepes vállalatokkal, egyéni vállalkozókkal, a kamarával, szakmai szolgáltatókkal az iskola folyamatosan tartja a kapcsolatot, hogy a pedagógusok ismeretei lehetőség szerint naprakészek legyenek, az új eljárásokat, módszereket és követelményeket megismerjék.

A kapcsolattartás módja és formái:

- A szakmai tanárok a meghirdetett továbbképzéseken részt vesznek, egymásnak átadják a hallottakat.
- A változó kerettantervek miatt a szakképzésben érintett tanáraink és a centrum más iskoláiban oktatók rendszeresen segítik egymást tananyaggal, tapasztalatokkal.
- Iskolánk tanulói évről évre több szakmában bejutnak az országos szakmai tanulmányi versenyre. Ezen alkalmakkor a felkészítő tanárok előadásokon vesznek részt, megosztják tapasztalataikat egymással.
- A duális képzés keretében a külső gyakorlati képzőhelyek támogatásával a szakmai elméleti tanároknak lehetőségük van a vállalati környezetben megismerni az új technológiai eljárásokat, elvárásokat.

(Hódmezővásárhelyi Szakképzési Centrum Návay Lajos Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma, Makó)

Szakértői összegzés

A leírás pontosan rögzíti, hogy a Pedagógiai Programban, SZMSZ-ben mi található az intézmény partnerkapcsolati rendszerére vonatkozóan. Az indikatív jellemzővel összefüggésben részletesen tárgyalják a kapcsolattartás módja és formájaként azokat a lehetőségeket, amelyek révén új eljárásokat, módszereket ismernek meg és építenek be a szakképzési gyakorlatba. A leírás tényszerű megfogalmazása érdekében a ki, mikor és hogyan (kapcsolattartás a munkaerő-piaci szereplőkkel, helyi nagy és közepes vállalatokkal, egyéni vállalkozókkal, a kamarával, szakmai szolgáltatókkal), valamint a mit kérdésekre (pl. átadják a hallottakat, előadásokon vesznek részt, megismerik az új technológiai eljárásokat, elvárásokat) is célszerű lett volna kitérni.

A PROJEKT FŐ FELADATAI

EQAVET Szakértői Munkacsoport létrehozása és működtetése

Az EQAVET+ Keretrendszer gyakorlatban történő tesztelése

Az intézményi szintű pályakövetés módszertani ajánlásának kidolgozása

Az EQAVET minőségjel / tanúsítási eljárás bevezetésének szakmai előkészítése

Módszertani képzés szakképző intézmények számára az EQAVET

Minőségbiztosítási Ciklus „Felülvizsgálat, fejlesztés” fázisának alkalmazására

Tagállamok Referencia Pontjaival való együttműködés

Hazai társhálózatokkal való együttműködés előmozdítása

Az EQAVET NRP honlapjának tartalmi karbantartása

Zárókonferencia

Minőségi kritérium: végrehajtás

A végrehajtási terveket az érdekelt felekkel konzultálva állították össze, és egyértelműen meghatározott elveket tartalmaznak.

Indikatív jellemző

A szakoktatási és szakképzési szolgáltatók képzési programjai lehetővé teszik a tanulók számára, hogy elérjék az elvárt tanulási eredményeket, valamint, hogy aktívan részt vegyenek a tanulási folyamatban.

Az indikatív jellemző értelmezése

Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmények a szakképzési kerettantervek alapján és a helyi igények figyelembevételével, a Pedagógiai Program részeként helyi szakmai programot készítenek, amelyben meghatározzák a szakmai és vizsgakövetelményekben (SZVK) meghatározott elérendő tanulási eredményeket és a tanulási folyamat tartalmi és módszertani elemeit. A helyi tanterv módszertani javaslata biztosítja a tanulók aktív részvételét a tanulási folyamatban, a képzés gyakorlatorientált.

Példa intézményi működés, gyakorlat bemutatására, leírására

Iskolánkban a szakképzési kerettantervek alapján és a helyi igények figyelembevételével készült szakmai program része a Pedagógiai Programnak (PP). Minden tanév megkezdése előtt a PP és így a szakmai program is aktualizálásra kerül. Az aktualizálásban a munkaközösségek vesznek részt, a folyamatot az iskola vezetősége koordinálja és a végleges programot is összeállítja. A szakmai program tartalmazza a szakképzésben alkalmazott általános elveket, az oktatott szakmastruktúra jellemzőit, az értékelés módszereit, a szakképzésben alkalmazandó gyakorlatorientált módszertan alkalmazását, szakmánként részletezi az SZVK alapján, hogy a szakképesítéssel rendelkező milyen feladatok ellátására kell, hogy képessé váljon. A szakmai programban egyértelműen meghatározásra került, hogy a képzéseink során olyan módszereket kell alkalmaznunk, amelyek a diákokat aktív tanulásra ösztönzik és olyan gyakorlati tevékenységet célszerű folytatnunk, amely a megismerést segíti, amiből felépíthetik saját tudásukat, beépítve tapasztalataikat. A szakképzési kerettanterv és a szakmai program elvei, iránymutatásai alapján készítik el a szaktanárok minden tanév szeptember 15-ére a tanmeneteiket, az adott tanévre vonatkozóan. Ezek egy részében konkrétan megjelenik az alkalmazott módszerek köre, egy részében nem.

A szakmai programban megjelenő gyakorlatorientált oktatást iskolánkban a tanműhelyek megléte nagymértékben segíti. Rendelkezünk 2 éve felújított két tankonyhával, cukrászműhellyel, tanterteremmel, 3 kereskedelmi kabinettel.

A duális szakképzést előtérbe helyező kerettantervekben előírt kötelező iskolai gyakorlati óraszámot a nevelőtestület jóváhagyásával 2013-ban és 2016-ban is a szabad óraszámából megnöveltük.

Iskolánk minden tanulónak tud külső gyakorlati munkahelyet biztosítani, amivel szintén a gyakorlatorientált képzést segítjük elő.

Iskolánk hat európai országba tud diákokat küldeni szakmai gyakorlatra. A pályázattól függően ezek időtartama vagy 32 nap vagy akár 1 év is lehet.

(Szegedi Szakképzési Centrum Krúdy Gyula Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Turisztikai Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája, Szeged)

Szakértői összegzés

A bemutatott példa alapján az intézmény nagy gondot fordít arra, hogy szakmai programja a jogszabályi előírások alapján naprakész legyen, ennek érdekében a munkaközösségek bevonásával a szervezeten belül kialakított folyamatot működtet. Az aktualizálási folyamat íve a kerettantervektől a szaktanárok tanmenetéig követhető. A képzés gyakorlatorientált megvalósításával kapcsolatban kiemelik jó példaként a diákok számára szervezett külföldi tanulmányutakat.

A leírás további részletekkel való kiegészítésével teljesebbé válhatott volna az indikatív jellemzőnek való megfelelés vizsgálata. Például annak rögzítésével, hogy a gyakorlati óraszám szabad óraszámából való megnövelésén túl milyen helyi igények figyelembevételével készült a szakmai program. Hogyan történt a szakmai program aktualizálása a munkaközösségek részvételével, mi a teendőjük a folyamatban? A teljes vezetőség koordinálta-e az aktualizálás folyamatát, ki és miként vett részt közülük a szakmai program véglegesítésében?

Nem derül ki a leírásból, hogy csak deklarálták a szakmai programban a diákok aktív tanulását ösztönző módszerek használatát, vagy megnevezték (és alkalmazzák) -e azokat.

Végezetül, mi alapján és hogyan fogalmazzák meg a külföldi szakmai gyakorlatokon elérendő tanulási eredményeket?

Minőségi kritérium: végrehajtás

A végrehajtási terveket az érdekelt felekkel konzultálva állították össze, és egyértelműen meghatározott elveket tartalmaznak.

Indikatív jellemző

A szakoktatási és szakképzési szolgáltatók olyan oktatási, pedagógiai és értékelési megközelítések, módszerek alkalmazásával reagálnak az egyének tanulási igényeire, szükségleteire, mely módszerek lehetővé teszik a tanulók számára az elvárt tanulási eredmények elérését.

Az indikatív jellemző értelmezése

Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmények a helyi szakmai programban meghatározzák az oktatási és képzési folyamatban alkalmazott oktatási, pedagógiai és értékelési eljárásokat, amelyek alapja a kerettantervek és a szakmai és vizsgakövetelmények alapján meghatározott elérendő tanulási eredmény, és amelyekkel reagálnak az egyének tanulási igényeire, szükségleteire.

Példa intézményi működés, gyakorlat bemutatására, leírására

Az iskola egyes évfolyamain különféle tantervek alapján folyik az oktatás. Ezeket a tanterveket a Pedagógiai Program Helyi tanterve táblázatban foglalja össze, mely tartalmazza a kötelező és a választható tantárgyak és foglalkozások megnevezését, a kerettanterv által meghatározott és a feletti óraszámait, valamint a megtanítandó és elsajátítandó tananyagot.

A helyi tanterv meghatározza az oktatási, pedagógiai és értékelési eljárásokat. Bemeneti mérésként diagnosztizáló mérést végeznek a tanárok.

A tanulók teljesítményét a tanév során folyamatosan méri a pedagógusok szóbeli feleltetés, írásbeli számonkérés, valamint a gyakorlati tevékenység érdemjegyekkel történő értékelésével. A tanulók értékelése minden tanévben félévkor és év végén érdemjeggyel történik, melynek elfogadásáról a nevelőtestület osztályozó értekezleten dönt.

A tanulmányok alatti vizsgák részeit és azok követelményrendszerét, illetve a vizsgák értékelésének és minősítésének rendjét a Pedagógiai Program tartalmazza (kimeneti mérés).

A nevelési program az egyéni szükségletekre reagál és tartalmaz oktatási, valamint pedagógiai eljárásokat, melyek eszközei a következők:

- Egységesség és differenciálás.
- Az eredményes tanulás segítésének elvei.
- A képesség-kibontakoztató felkészítés.
- A természettudományos nevelés.
- A mindennapos testnevelés.
- A mindennapos művészeti nevelés.
- Az idegen nyelvvoktatás.
- Az emelt szintű képzés.

SNI, BTMN, HH, HHH-s diákjaink részére a Pedagógiai Program külön ajánlást fogalmaz meg mind a pedagógiai, oktatási és értékelési eljárásokra.

(Nyíregyházi Szakképzési Centrum Wesselényi Miklós Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma, Nyíregyháza)

Szakértői összegzés

A leírás az indikatív jellemzőnek megfelelő intézményi működés kapcsán egyrészt az intézményi értékelési módszereket, eljárásokat veszik sorba, másrészt a diákok tanulási igényeire, szükségleteire való sokszínű intézményi reagálásokat mutatják be. Az értékelési gyakorlat bemutatásával és az indikatív jellemzővel összefüggésben fontos kiemelni, hogy bár Magyarországon még nem elterjedt – a központi szabályozás sem írja elő jelenleg – a tanulási eredmények alapú értékelést, azonban a szakképzést folytató intézményeknek célszerű lenne megismerni és lehetőségek szerint alkalmazni a kimeneti szabályozás ezen formáját. Erre vonatkozóan hiányolható az intézménynek arra való utalása, hogy hol áll a tanulási eredmények alapú értékelés esetleges bevezetésének előkészítésében.

A leírás tárgyyszerűségét tekintve érdemes lett volna kitérni arra, hogy miként azonosították az egyének tanulási igényeit, szükségleteit, amelyekre sokféleképpen reagál az intézmény. A kik, mikor, mit és miként kérdések megválaszolatlanok maradtak az oktatási, pedagógiai és értékelési eljárások meghatározásával, valamint az SNI, BTMN, HH, HHH-s diákjaik részére ajánlott pedagógiai, oktatási és értékelési eljárásokkal kapcsolatban.

Minőségi kritérium: végrehajtás

A végrehajtási terveket az érdekelt felekkel konzultálva állították össze, és egyértelműen meghatározott elveket tartalmaznak.

Indikatív jellemző

A szakoktatási és szakképzési szolgáltatók érvényes, pontos és megbízható módszereket alkalmaznak az egyének tanulási eredményeinek az értékelésére.

Az indikatív jellemző értelmezése

Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmények a helyi szakmai programban meghatározzák az értékelés módszereit, eljárásrendjét, amelyekkel pontosan és megbízhatóan tudják értékelni a tanulók elért tanulási eredményeit. Az oktatási-nevelési-képzési folyamatokban alkalmazzák a pedagógiai program (és az annak részét képező szakmai program) szerinti értékelési módszereket és eszközöket.

Példa intézményi működés, gyakorlat bemutatására, leírására

A Pedagógiai Program egyértelműen meghatározza az iskolában alkalmazandó értékelés módszereit, eljárásrendjét. A program változatos módszereket tartalmaz az értékelésre. Meghatározza, hogy a tanuló milyen tevékenységre kaphat érdemjegyet (például: szóbeli felelet, önálló kiselőadás, projektmunka, prezentáció készítés), az írásbeli dolgozatok típusait és azok specifikációit, az íratható témazáró és nagydolgozatok számát, súlyozását, a javítási határidőt. Meghatározza az érdemjegyek százalékos határait és a félévente/évente minimálisan adandó jegyek számát. Kitér a dolgozatok pótlásának rendjére és a tanév végi osztályzatok kialakításának szabályaira is. Egyértelműen leírja a továbbhaladás minimumkövetelményeit is.

A szakmai program szerint a szakképesítést adó szakmai vizsgán az adott évfolyamra, szakmára vonatkozó mindenkor érvényes SZVK (szakmai és vizsgakövetelmény) szerinti előírás alapján értékeljük a tanulók teljesítményét. Ehhez igazítjuk az évközi értékelést is.

Az intézményi dokumentumokban meghatározott értékelési módszerek és eljárásrendek ismerete és alkalmazása minden, az oktatási-nevelési-képzési folyamatban résztvevő szereplő számára kötelező, munkaköri leírásban rögzített feladat, és a napi gyakorlatban ez meg is történik. Ezek betartása a vezetőség által időszakosan ellenőrzött.

(Szegedi Szakképzési Centrum Krúdy Gyula Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Turisztikai Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája, Szeged)

Céljaink megvalósításához a követelményeket és az előrehaladás feltételeit a helyi tantervben a kerettanterv és a szakmai vizsgakövetelmények alapján szakmákra és tantárgyakra lebontva pontosan meghatározzák a szakmai munkaközösségek. Ezek tartalmazzák azokat a közös követelményeket, amelyek alapján az iskola szakmai munkája folyik. A követelmények tükrében készítjük fel tanulóinkat a szakmára, az érettségire és a továbbtanulásra.

A tanuló rendszeres értékelése a pedagógiai folyamat alapeleme, illetve a továbbhaladás elengedhetetlenül legfontosabb feltétele. Az értékelés rendszerességét és módját a Pedagógiai Program tartalmazza.

Lényeges, hogy az elvárásokkal, az értékelés módjával, a számonkérés formájával a tanulóink és a szülők előre tisztában legyenek, ezért minden tanév elején részletes írásbeli tájékoztatást kapnak a tanárainktól.

A beszámoltatás különböző lehetőségeit kívánjuk biztosítani, elősegítve ezzel azt, hogy az adottságoknak leginkább megfelelő módszereket alkalmazzuk. Használjuk tehát az iskolai, házi írásbeli beszámolót, szóbeli feleletet, kiselőadást, elemzések elvégzését egyéni és csoportos formában, gyakorlati feladatmegoldást, értékeljük a tanórán kívüli tevékenységet is.

(Soproni Szakképzési Centrum Handler Nándor Szakképző Iskolája, Sopron)

Szakértői összegzés

Mindkét példa sokféle, tudatosan alkalmazott, szabályozott értékelési módszereket mutat be. Az első külön kitér azok alkalmazásának ellenőrzésére, a második a tanórán kívüli, illetve a nem hagyományos tanórai keretek között (házi írásbeli beszámoló, kiselőadás, tanórán kívüli tevékenységek) megszerzett ismeretek értékelésére is. A bemutatott értékelési módszerekkel, eljárásokkal kapcsolatosan azonban nincsen utalás az indikatív jellemző, illetve annak értelmezésében megtalálható tanulási eredményekkel való összefüggésre, így nincsen információ arról, hogy hol állnak az intézmények az ilyen típusú értékelés alkalmazásának a bevezetésében.

Közös a két leírásban az is, hogy csak az oktatási folyamatok esetében vizsgálják az értékelési módszerek alkalmazását, nevelési folyamatok esetében nem.

Az első példában pontosabb kép kialakítására lett volna lehetőség az intézményi gyakorlattal kapcsolatban, ha a következő területek részletesebb kifejtése megtörtént volna: hogyan történik meg a tanulók évközi értékelésének az SZVK (szakmai és vizsgakövetelmény) szerinti előírásokhoz való igazítása? Az általános „vezetőség” helyett ki és milyen szempontok szerint ellenőrzi az értékelési módszerek előírás szerinti alkalmazását?

Az „időközönként” megfogalmazás használata helyett a pontosabb időmeghatározás használata célszerű.

A második példa esetében nincsen utalás a leírásban az értékelés eljárásrendjére, szabályozottságára, csak a rendszerességére, illetve bemutatásra kerül néhány módszer. A kik, mit, mikor és hogyan szempontok alkalmazása pl. a tanórán kívüli tevékenységek értékelése esetében világossá tehette volna, hogy oktatási vagy nevelési folyamatokra gondoltak-e az intézményi gyakorlat bemutatásakor.

Minőségi kritérium: végrehajtás

A végrehajtási terveket az érdekelt felekkel konzultálva állították össze, és egyértelműen meghatározott elveket tartalmaznak.

Indikatív jellemző

A szakoktatási és szakképzési szolgáltatók érvényes, pontos és megbízható módszereket alkalmaznak az egyének tanulási eredményeinek az értékelésére.

Az indikatív jellemző értelmezése

Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmények a helyi szakmai programban meghatározzák az értékelés módszereit, eljárásrendjét, amelyekkel pontosan és megbízhatóan tudják értékelni a tanulók elért tanulási eredményeit. Az oktatási-nevelési-képzési folyamatokban alkalmazzák a pedagógiai program (és az annak részét képező szakmai program) szerinti értékelési módszereket és eszközöket.

Példa intézményi működés, gyakorlat bemutatására, leírására

A Pedagógiai Program egyértelműen meghatározza az iskolában alkalmazandó értékelés módszereit, eljárásrendjét. A program változatos módszereket tartalmaz az értékelésre. Meghatározza, hogy a tanuló milyen tevékenységre kaphat érdemjegyet (például: szóbeli felelet, önálló kiselőadás, projektmunka, prezentáció készítés), az írásbeli dolgozatok típusait és azok specifikációit, az írátható témazáró és nagydolgozatok számát, súlyozását, a javítási határidőt. Meghatározza az érdemjegyek százalékos határait és a félévente/évente minimálisan adandó jegyek számát. Kitér a dolgozatok pótlásának rendjére és a tanév végi osztályzatok kialakításának szabályaira is. Egyértelműen leírja a továbbhaladás minimumkövetelményeit is.

A szakmai program szerint a szakképesítést adó szakmai vizsgán az adott évfolyamra, szakmára vonatkozó mindenkor érvényes SZVK (szakmai és vizsgakövetelmény) szerinti előírás alapján értékeljük a tanulók teljesítményét. Ehhez igazítjuk az évközi értékelést is.

Az intézményi dokumentumokban meghatározott értékelési módszerek és eljárásrendek ismerete és alkalmazása minden, az oktatási-nevelési-képzési folyamatban résztvevő szereplő számára kötelező, munkaköri leírásban rögzített feladat, és a napi gyakorlatban ez meg is történik. Ezek betartása a vezetőség által időszakosan ellenőrzött.

(Szegedi Szakképzési Centrum Krúdy Gyula Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Turisztikai Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája, Szeged)

Céljaink megvalósításához a követelményeket és az előrehaladás feltételeit a helyi tantervben a kerettanterv és a szakmai vizsgakövetelmények alapján szakmákra és tantárgyakra lebontva pontosan meghatározzák a szakmai munkaközösségek. Ezek tartalmazzák azokat a közös követelményeket, amelyek alapján az iskola szakmai munkája folyik. A követelmények tükrében készítjük fel tanulóinkat a szakmára, az érettségire és a továbbtanulásra.

A tanuló rendszeres értékelése a pedagógiai folyamat alapeleme, illetve a továbbhaladás elengedhetetlenül legfontosabb feltétele. Az értékelés rendszerességét és módját a Pedagógiai Program tartalmazza.

Lényeges, hogy az elvárásokkal, az értékelés módjával, a számonkérés formájával a tanulóink és a szülők előre tisztában legyenek, ezért minden tanév elején részletes írásbeli tájékoztatást kapnak a tanárainktól.

A beszámoltatás különböző lehetőségeit kívánjuk biztosítani, elősegítve ezzel azt, hogy az adottságoknak leginkább megfelelő módszereket alkalmazzuk. Használjuk tehát az iskolai, házi írásbeli beszámolót, szóbeli feleletet, kiselőadást, elemzések elvégzését egyéni és csoportos formában, gyakorlati feladatmegoldást, értékeljük a tanórán kívüli tevékenységet is.

(Soproni Szakképzési Centrum Handler Nándor Szakképző Iskolája, Sopron)

Szakértői összegzés

Mindkét példa sokféle, tudatosan alkalmazott, szabályozott értékelési módszereket mutat be. Az első külön kitér azok alkalmazásának ellenőrzésére, a második a tanórán kívüli, illetve a nem hagyományos tanórai keretek között (házi írásbeli beszámoló, kiselőadás, tanórán kívüli tevékenységek) megszerzett ismeretek értékelésére is. A bemutatott értékelési módszerekkel, eljárásokkal kapcsolatosan azonban nincsen utalás az indikatív jellemző, illetve annak értelmezésében megtalálható tanulási eredményekkel való összefüggésre, így nincsen információ arról, hogy hol állnak az intézmények az ilyen típusú értékelés alkalmazásának a bevezetésében.

Közös a két leírásban az is, hogy csak az oktatási folyamatok esetében vizsgálják az értékelési módszerek alkalmazását, nevelési folyamatok esetében nem.

Az első példában pontosabb kép kialakítására lett volna lehetőség az intézményi gyakorlattal kapcsolatban, ha a következő területek részletesebb kifejtése megtörtént volna: hogyan történik meg a tanulók évközi értékelésének az SZVK (szakmai és vizsgakövetelmény) szerinti előírásokhoz való igazítása? Az általános „vezetőség” helyett ki és milyen szempontok szerint ellenőrzi az értékelési módszerek előírás szerinti alkalmazását?

Az „időközönként” megfogalmazás használata helyett a pontosabb időmeghatározás használata célszerű.

A második példa esetében nincsen utalás a leírásban az értékelés eljárásrendjére, szabályozottságára, csak a rendszerességére, illetve bemutatásra kerül néhány módszer. A kik, mit, mikor és hogyan szempontok alkalmazása pl. a tanórán kívüli tevékenységek értékelése esetében világossá tehetné volna, hogy oktatási vagy nevelési folyamatokra gondoltak-e az intézményi gyakorlat bemutatásakor.

A MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI KÖR

TERVEZÉS

A tervezés tükrözi az érdekelt felek által osztott stratégiai jövőképet, továbbá egyértelműen meghatározott célokat, intézkedéseket és mutatókat tartalmaz.

VÉGREHAJTÁS

A végrehajtási terveket az érdekelt felekkel konzultálva állították össze, és egyértelműen meghatározott elveket tartalmaznak.

ÉRTÉKELÉS

Az eredményeket és a folyamatokat rendszeresen ellenőrzik, és ezt mérésekkel támasztják alá.

FELÜLVIZSGÁLAT

Az eredmény-,és folyamat alapú értékelési ciklus rendszeres időközönkénti szakmai felülvizsgálata.

Minőségi kritérium: értékelés

Az eredményeket és a folyamatokat rendszeresen ellenőrzik, és ezt mérésekkel támasztják alá.

Indikatív jellemző

A nemzeti és regionális szabályozás vagy keret szerint, vagy a szakoktatási és szakképzési szolgáltató kezdeményezésére időszakonként önértékelésre kerül sor.

Az indikatív jellemző értelmezése

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet, a 326/2013. (VIII. 31.) Kormányrendelet és az Oktatási Hivatal által kidolgozott Önértékelési Kézikönyv alapján az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmény rendszeres időközönként önértékelést végez. Az önértékelés kritériumai, eljárásrendje és eszközei meghatározottak a teljes intézményre, az intézményvezetőre és az egyes pedagógusra vonatkozóan. Az intézmény átfogó önértékelésére 5 évente egyszer kerül sor. Azonban a kiemelt intézményi elvárások az éves önértékelési tervben feltüntetett módon évente vizsgálatra kerülnek.

Példa intézményi működés, gyakorlat bemutatására, leírására

Iskolánkban a 2015/2016. tanévben elkezdődött az Intézményi Önértékelés teljes rendszerének előkészítése a jogszabályi előírásoknak megfelelően. Megalakult a feladatot áttekintő és végrehajtó munkacsoport, melynek tagjai előkészítették a kérdőíves és interjúval történő értékelések dokumentumait, valamint tájékoztatták a tanári kart a várható feladatokról.

A munkacsoport vezetőjét és tagjait az igazgató nevezte ki. A munkacsoport vezetőjének irányításával elkészült az intézmény 5 évre szóló Önértékelési Programja, mely az alapját képezi az éves önértékelési munkaterv elkészítésének. Az önértékeléssel kapcsolatos dokumentumok az iskola belső hálózatán elérhetők a kollégák számára.

A munkaterv tartalmazza az önértékelés célját, folyamatát (előkészítés, tervezés, megvalósítás, ütemezés), a dokumentumok tárolásának módját, a nyilvánosság és hozzáférhetőség szabályait.

Az Oktatási Hivatal által a szakképző intézményekre kidolgozott Önértékelési Kézikönyv alapján elkészítettük a pedagógusra, intézményvezetőre és intézményre vonatkozó elvárásrendszer.

A jogszabályi változásoknak köszönhetően a pedagógusok intézményi önértékelésének elvégzésére – az eredeti tervekhez képest – némi haladékot kaptunk: 2 év helyett 5 évente kell elvégezni a pedagógusok önértékelését.

Ez a módosítás az Önértékelési Program és az éves önértékelési tervek korrekcióját vonta maga után. Erre a 2016/2017-es tanévben került sor az Önértékelési Munkacsoport irányításával.

Az intézményi elvárások rögzítésre kerültek az Önértékelési Programban. A teljesülésüket évente, az éves önértékelési tervben rögzített módon értékeli az Önértékelési Munkacsoport. Az eredményről a tanévzáró értekezleten az igazgató ad tájékoztatást, aki szükség esetén javaslatot tesz intézkedési tervek készítésére. A tantestület véleményezi a javaslatot.

(Győri Műszaki SZC Lukács Sándor Mechatronikai és Gépészeti Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma)

Szakértői összegzés

A példa az intézmény gyakorlatát mutatja be a végrehajtók (Önértékelési Munkacsoport) feladataira, az elvárásrendszer intézményre szabására, az eddigi szempontrendszerük kiegészítésére és az eredmények felhasználásának módjára vonatkozóan. Tevékenységük a PDCA alkalmazását mutatja.

Az intézmény az önértékeléssel kapcsolatos tervezési, felkészülési feladatokat elvégezte, a feladatok megjelennek az éves tervezésben, a munkatervben, a korrekciókat folyamatosan elvégzi az intézmény. A végrehajtás és az elvárások teljesülésének értékelését elvégzik, ennek módját azonban a példa nem írja le. A beavatkozást, mint az eredmények felhasználását végzi az intézmény.

A jó gyakorlat teljességében megfelel az indikatív jellemzőnek akkor, ha kiegészítésre kerül az Önértékelési Programban leírt és elvégzett feladatok, a probléma / fejlesztendő terület kiválasztásának, az intézkedési terv készítésének bemutatásával.

Minőségi kritérium: értékelés

Az eredményeket és a folyamatokat rendszeresen ellenőrzik, és ezt mérésekkel támasztják alá.

Indikatív jellemző

Az értékelés és az azt követő felülvizsgálat kiterjed az oktatási folyamatokra és eredményekre, köztük a tanulók elégedettségének, valamint a munkatársak teljesítményének és elégedettségének az értékelésére is.

Az indikatív jellemző értelmezése

Az intézményi önértékelés kiterjed többek között a pedagógiai folyamatokra, a pedagógiai munka feltételeire, az intézményi belső kapcsolatokra, együttműködésre és kommunikációra, az intézmény külső kapcsolataira és az intézményben folyó pedagógiai munkával összefüggő eredményekre, úgy mint az országos mérések és a vizsgák eredményeire is. Az önértékelés tartalmazza a szülők, a diákok és a munkatársak elégedettségének mérését, valamint az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmények munkaerő-piaci partnereinek, a gyakorlati képzést folytató gazdálkodóknak a véleményfelmérése is része az önértékelésnek.

Az önértékelés és az elégedettség mérések mindenki számára kötelezően, az önértékelés eljárása, módszerei és eszközei tekintetében elvárt és egységes módon valósul meg. Az önértékelés és a kapcsolódó külső értékelés alapján az intézmény felülvizsgálja tevékenységét.

Példa intézményi működés, gyakorlat bemutatására, leírására

Intézményértékelésünk az iskola, mint egész értékelésére irányul, azaz kiterjed az intézmény közvetlen környezetének valamennyi, az oktatás eredményességét befolyásoló tényezőjére, az intézménynek az oktatás-nevelés-képzés szempontjából fontos adottságaira, jellemzőire.

Az eredményességet a következő indikátorokkal mérjük:

Iskolai stratégia, az iskola környezete, iskolahasználók, az iskola közvetlen társadalmi környezete; A tanulók és családjuk társadalmi-gazdasági jellemzői, jövedelmi viszonyok, iskolázottság, foglalkozási csoportok, munkanélküliség;		
Az iskolába lépő tanulók felkészültsége, a tanuláshoz való viszonya	Az iskolát övező nyilvánosság	Szervezeti-vezetési jellemzők: A vezetés stílusa és minősége
Speciális csoportok a tanulók között	Belső értékelési és minőség-biztosítási mechanizmusok	Belső információáramlás
Innováció	A tanulók aktivitása a szervezetben	A tanulók és a pedagógusok közötti kapcsolatok
Az iskola légköre, szervezeti kultúrája	Tanulók, tanárok, szülők elégedettsége	Taneszközökkel való ellátottság

Személyi feltételek:

A pedagógusok végzettsége, szakmai felkészültsége	Új pedagógusok alkalmazásának módja	A pedagógusok továbbképzése, az önképzés támogatása
Az oktatást segítő egyéb személyzet	Tantervi programok, taneszközök, tevékenységek	Szakmai szolgáltatások igénybevétele
Alkalmazott pedagógiai módszerek, tanulásszervezési megoldások	A tanulók motiválása, aktivizálása, érdeklődésük felkeltése	Differenciálás, felzárkóztatás
Választási lehetőségek	Tanórán kívüli programok	Tanulói teljesítmények, tanulói viselkedés
Fegyelmi problémák, deviancia	Továbbtanulási adatok	Évismérlések, lemorzsolódások
A hozzáadott pedagógiai érték kimutatása (bemeneti, kimeneti mérések)		

Jogszerűség:

Alapvető dokumentumok megléte (alapító okirat, SZMSZ, pedagógiai program, házirend, különböző szabályzók, munkaterv);	A jogszabályi változások nyomon követése a dokumentumokban
---	--

Az önértékelést a MICS – csoport vezetésével a tantestület megbízott tagjai végzik az önértékelési szabályzat alapján. A felmérés eredményeit a MICS – csoport elemzi és értékeli, ismerteti a tantestülettel: az eredményt megvitatja a tantestület, majd elfogadja. Ez alapján készíti az igazgató az intézményi fejlesztési tervet.

(Győri Szolgáltatási SZC Haller János Általános Iskolája, Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája)

Az elégedettség mérésére a minőségfejlesztési kézikönyvben megtalálható folyamatszabályozásnak megfelelően kerül sor. A mérés során kérdőíveket használunk. Az iskolában folyó nevelő - oktató munka színvonaláról és eredményességéről a partneri igény- és elégedettség mérés során kapunk visszajelzést.

Partnereink közül az elégedettségmérést a tanulókra, a szülőkre, a pedagógusokra, az egyéb munkatársakra, a munkáltatókra és a megrendelőkre terjesztjük ki.

A mérőeszközök kidolgozását az igazgató által megbízott munkacsoport végzi.

A kérdőívek kitöltésére évente kerül sor.

A mérőeszköz a munkatársak, partnerek elégedettségi kérdőíve, amelyet a teljes alkalmazotti kör és a partnerek töltenek ki, amelynek felelőse az igazgató.

A mérőeszközök a tanfelügyelethez kapcsolódó önértékelési szempontrendszernek megfelelően kerülnek kialakításra.

Az elégedettségmérésben résztvevő partnerek kiválasztása a mintavételi szabályoknak megfelelően történik.

A tanulók osztályfőnöki óra, a szülők szülői értekezlet keretében, a további partnerek elektronikusan tölthetik ki a kérdőívet.

A kiértékelést a munkacsoport végzi, az eredmények a következő nevelőtestületi értekezleten kerülnek ismertetésre.

A mérés eredményeinek ismeretében a munkacsoport intézkedési tervet készít, amit a tantestület hagy jóvá.

(Soproni Szakképzési Centrum Handler Nándor Szakképző Iskolája)

Szakértői összegzés

A kiválasztott két intézményi gyakorlat két különböző megközelítéssel mutatja be az intézmény önértékelési tevékenységét.

Az első részletezi azokat a területeket, amelyekre vonatkozóan az intézményi önértékelés keretében gyűjtik és értékelik az eredményeket. Az értékelés területei lefedik az intézmény működését és pedagógiai tevékenységét, és tartalmaznak speciális – az iskola környezetéből és tanulói összetételéből adódó – értékelési területeket is.

A második intézményi gyakorlat elégedettségmérési rendszert mutat be. Tartalmazza a megkérdezettek körét, a mérés módszerét, lebonyolítását, az eredmények felhasználási módját. Az elégedettségmérés keretében azonban nem tesznek említést a munkaerő-piaci partnereknek, a gyakorlati képzést folytató gazdálkodóknak az igény- és vélemény- felméréséről, amely a szakképző intézmények esetében alapvető elvárás.

A két intézményi gyakorlat együttesen írja le az indikatív jellemző tartalmi követelményeihez tartozó lehetséges tevékenységeket és tartalmakat, alkalmazva a PDCA szemléletét.

Minőségi kritérium: értékelés

Az eredményeket és a folyamatokat rendszeresen ellenőrzik, és ezt mérésekkel támasztják alá.

Indikatív jellemző

Az értékelés magában foglalja az adatok gyűjtését és felhasználását, és megfelelő és hatékony mechanizmusokat tartalmaz a belső és a külső érdekelt felek bevonására..

Az indikatív jellemző értelmezése

Az önértékelés kötelezettsége, tartalma és folyamata jogszabályban meghatározott (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet, 326/2013. (VIII. 31.) Kormányrendelet). Az Önértékelési Kézikönyv tartalmazza az eljárásrendet, a módszereket és a mérőeszközöket. Az önértékelés folyamatos az intézményben, öt év alatt minden pedagógus önértékelésére sor kerül, a vezető önértékelésére leghamarabb az intézményvezetői megbízás második, legkésőbb negyedik évében kerülhet sor, az intézmény pedig öt évente értékeli teljeskörűen a saját pedagógiai munkáját.

Az intézmény az önértékelésébe bevonja a belső és a külső partnereit, akik különböző szerepben vehetnek részt az értékelési folyamatban:

1. akik a megvalósításért felelősek,
2. akik közreműködnek, konkrét feladatot vállalnak az értékelés során (pl. adatszolgáltatás, adatfeldolgozás, mérések, elemzések elvégzése),
3. akik a mérések alanyai, érintettjei.

Az önértékelést követően, annak eredményeire építve az intézmény vezetője és az egyes pedagógusok önfejlesztési tervet készítenek, míg az intézmény intézkedési tervet készít.

Példa intézményi működés, gyakorlat bemutatására, leírására

IAz önértékelés folyamatos az intézményünkben, öt év alatt minden pedagógus önértékelése lezajlik az éves belső ellenőrzési terv alapján, ami a munkaterv része. Az önértékelés tartalma és folyamata a jogszabályban előírtak és a kézikönyv felhasználásával történik, de kiegészítjük a MICS – csoport által készített és a tantestület elfogadásával bevezetett saját önértékelési rendszerünkkel, melyet a „Szabályzatok könyve+ tartalmaz.

A vezető önértékelése az éves önértékelési terv szerint történik, a vezetőre vonatkozó intézményi elvárások alapján, melyet a fenntartó képviselőjével, a tagintézmény-vezetővel közösen a MICS- csoporton belüli önértékelési csoport dolgoz ki a nevelőtestület jóváhagyásával.

Intézményi önértékelésre 5 évente kerül sor. Ilyenkor vizsgáljuk a szervezet tevékenységének minőségjegyeit és célszerűségét. Összehasonlítunk, és a tényleges helyzetet összevetjük azzal, aminek lennie kell a szervezet célkitűzései, tervei alapján. Elsősorban azt vizsgáljuk, hogy a tények és a célkitűzések között van-e, és ha van, mekkora az eltérés: viszonyítási alapként mindig normát használunk, ahhoz hasonlítjuk a konkrét tényeket. Módszereink: A már meglévő dokumentumok, értékelések, mérési eredmények elemzése; új adatok és információk (kérdőívek), valamint a nem számszerűsíthető infor-

mációk (interjúk, élmények, események) begyűjtése. Az önértékelést követően, annak eredményeire építve az intézmény vezetője és az egyes pedagógusok önfejlesztési tervet készítenek, míg az intézményvezető a munkaközösség vezetőikkel és a MICS csoport vezetőjével együttműködve intézkedési tervet készít. Ennek végrehajtását évi lebontásban az éves munkatervhez csatolt intézkedési tervek tartalmazzák, melyek megvalósítását folyamatosan ellenőrzi az intézményvezetés és a MICS – csoport.

(Győri Szolgáltatási SZC Haller János Általános Iskolája, Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája)

Szakértői összegzés

Az intézmény gyakorlata bemutatja a 20/2012 EMMI rendeletben szabályozott önértékelési tevékenységet a pedagógusokra, a vezetőre és az intézményre vonatkozóan, részletezi az értékelő, elemző és visszacsatolási tevékenységeket, konkrét lépéseket, alkalmazott módszereket.

Az indikatív jellemző egyik hangsúlyos elvárása az intézmény belső és külső partnereinek a bevonása az önértékelésbe. A bemutatott gyakorlat ezzel kiegészítve jó példája lehet az indikatív jellemző intézményi megvalósításának.?

Minőségi kritérium: értékelés

Az eredményeket és a folyamatokat rendszeresen ellenőrzik, és ezt mérésekkel támasztják alá.

Indikatív jellemző

Korai figyelmeztető rendszerek működnek.

Az indikatív jellemző értelmezése

Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmények a korai iskola elhagyás megelőzése érdekében folyamatosan gyűjtik a releváns adatokat (pl. a tanulókra vonatkozó lemorzsolódási és a hiányzási adatokat, a szintvizsga eredményeit). Az intézmény elemzi az országos tanulói kompetencia mérés eredményeit. Mindezek figyelembevételével, az előrejelző rendszer alapján azonosítja a fejlesztendő területeket.

Példa intézményi működés, gyakorlat bemutatására, leírására

A 2011. évi CXCV. törvény előírásainak megfelelően az intézmény a 2016/2017. tanévtől működteti a lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszert. A rendszerben az adatok összesítését a nevelési igazgatóhelyettes végzi. A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók adatait, valamint az alkalmazott intézkedéseket évfolyamonkénti és tantárgyankénti bontásban évente két alkalommal, az adott tanév első félévére vonatkozóan február 10-éig, az adott tanév második félévére vonatkozóan június 30-áig rögzíti a korai jelző- és pedagógiai támogató rendszerben. Ennek a célja az, hogy beazonosítsuk a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulókat és az intézményünkbe járó korosztály az oktatási

rendszer ne hagyja el végzettség nélkül. Az egyéb lemorzsolódást veszélyeztető adatok gyűjtése a tanulókról és ezek jelzése a nevelési-igazgatóhelyettes felé az osztályfőnökök feladata, ehhez az intézmény intézkedési tervet és helyi jelzőrendszert alakított ki. A helyi jelzőrendszerünk megfelel a 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 44.§-ban szereplő szempont-rendszernek.

2011. évi CLXXXVII. törvény előírja a munkavégzéshez szükséges kompetenciákat mérő szintvizsga megszervezését. A szervezést a gazdasági kamara végzi, amelyhez az intézmény biztosítja a helyszínt. A szintvizsgára a jelentkezést a szakmai igazgatóhelyettes koordinálja, a jelentkezési lapokat az osztályfőnökök osztják ki. A jelentkezési lapot a tanuló tölti ki és a szülő aláírja. A lapokat az iskolatitkár gyűjti és továbbítja a gazdasági kamarának. A szintvizsga minden év február első és április utolsó napja között kerül megszervezésre. Amennyiben a tanulónak nem sikerül a szintvizsgálata, akkor javító szintvizsgát tehet. Ha ekkor sem sikerül, akkor folytathatja a tanulmányait, de a gyakorlati oktatást az iskola tanműhelyében kell teljesítenie, nem mehet külső gyakorlati helyre.

A 2011. évi CXCV. törvény 80. § határozza meg az országos kompetenciamérés lebonyolítását. Az iskola vezetője, a tanuló és a pedagógus – jogszabályban meghatározottak szerint – részt vesz az országos mérés, értékelés feladatainak végrehajtásában, a szülő kitölti a szülői kérdőívet. Az iskola képviselője meghatározott időpontig (november) elvégzi az adatrögzítést az országos mérések adatbegyűjtő és kezelő rendszerében. Az országos kompetenciaméréssel kapcsolatos feladatokat a mérés előtt, alatt és után a telephelyi koordinátor végzi. A mérésre minden év májusában kerül sor. A mérés lebonyolításában az intézmény pedagógusai is részt vesznek. A mérés eredményeit a következő év februárjában a telephelyi koordinátor elemzi az oktatási igazgatóhelyetttel együtt. Az eredményekről a tantestület nevelési értekezleten tájékoztatást kap. Az eredmények tükrében intézkedési terv készül, amelynek célja a tanulói kompetenciák javítása, a felzárkóztatás.

A mérések és vizsgák eredményeit az iskolavezetés elemzi a szaktanárok, szakoktatók, munkaközösség-vezetők együttműködésével. A tapasztalatok felhasználásával az intézmény elkészíti az intézkedési terveket, melyben meghatározza a célokat, az eszközöket, módszereket és a humánerőforrást.

(Soproni Szakképzési Centrum Handler Nándor Szakképző Iskolája)

Szakértői összegzés

Az intézmény belső lemorzsolódást figyelő rendszert működtet használva az Oktatási Hivatal rendszerében gyűjtött statisztikai adatokat. Az adatok felhasználása is megtörténik. Az intézményi gyakorlatból kiolvasható, ahogy egyéb adatokat is gyűjtenek, használnak.

A jó gyakorlatként való bemutatást segíti, ha a leírás kiegészítésre kerül az egyéb gyűjtött adatok felsorolásával, és felhasználásuk leírásával. Például, a korai jelzőrendszerek között lehetne olyan, amely a családi háttérrel (is) engedi felmérni, így lenne teljesebb a kép.

Az országos kompetenciamérés 10. évfolyamos eredményeit vizsgálják és felhasználják.

A korai jelzőrendszer belső elemeként beemelhető a beérkező kilencedikesek 8. évfolyamos kompetenciamérési eredményének elemzése.

A kompetenciamérés nincs összekapcsolva a korai jelzőrendszerrel, azonban a bemutatott intézményi gyakorlat tudatos lemorzsolódást megelőző munkáról tanúskodik. Megjelennek a feladatok, a felelősök, a nevelőtestület feladatai, a vizsgált szempontok és a belső nyomonkövetés.

Minőségi kritérium: felülvizsgálat

Indikatív jellemző

Az oktatási folyamatokról és eredményekről, a tanulási és tanítási környezetről és egyéni tanulási tapasztalatról szóló tanulói visszajelzéseket összegyűjtik. Ezeket a tanárok és minden más releváns érdekelt fél visszajelzéseivel együtt a további intézkedések meghatározásához használják fel.

Az indikatív jellemző értelmezése

Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézményben gyűjtik a tanulók tanulási és tanítási környezetről és egyéni tanulási tapasztalatról szóló visszajelzéseit. Ezeket minden más releváns érdekelt fél (úgy mint szülők, pedagógusok, külső gyakorlati hely oktatói) visszajelzéseivel együtt a további intézkedések meghatározásához használják fel.

Példa intézményi működés, gyakorlat bemutatására, leírására

Intézményünk 2010 óta rendszeresen figyelemmel kíséri partnerei igényeit és képzési hatékonyságát az igények kielégítése érdekében.

A tanulási, tanítási környezetre vonatkozó kérdések az elégedettség kérdőívek részét képezik.

Az igény-és elégedettség mérést minden tanévben április –május hónapban az intézmény éves munkatervében rögzítettek szerint végzi az intézmény. A felmérést a Belső Önértékelési Csoport (BECS) vezetője koordinálja. A mérés online kérdőív formájában zajlik. A diákoknak az informatika tanteremben, órai keretek között van lehetősége a kérdőív kitöltésére. Lehetőség szerint minden diák véleményét megkérdezzük. A szülők (osztályonként 5 szülő) papír alapon kapják meg a kérdőívet, a pedagógusoknak e-mailben küldjük el a kérdőívhez tartozó elérhetőséget. A külső képzőhelyek szintén e-mailben kapják meg az online kérdőívhez való hozzáférést.

A BECS elemzi az eredményeket, a trendeket azonosítja, összehasonlítja az az iskolai célokkal. Az elemzéseket követően a tanévzáró értekezleten a vezetés azonosítja az erősségeket és javaslatot tesz a fejlesztendő területekre. A felmérések eredményeit nyilvánosságra hozza az intézmény a honlapján.

(Győri Műszaki SZC Lukács Sándor Mechatronikai és Gépészeti Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma)

Az intézményben folyamatosan figyelemmel kísérjük az egyes tanulók tanulási eredményeit. Erre az elektronikus napló biztosította lekérdezések, az egy osztályban tanító pedagógusok szociális munkásokkal és gyógypedagógusokkal kiegészülő megbeszélései jelentik az elsődleges lehetőséget. Valamennyi szaktanár érzi annak felelősségét (munkaköri leírásuk ezt formálisan is tartalmazza), hogy amennyiben bármely tanuló esetében veszélyeztetettségi helyzetet tapasztal, ezt jelezze az osztályfőnöknek, a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkatársaknak.

Folyamatosan gyűjtjük és elemizzük az iskolaépület, az osztálytermek, tanműhelyek állapotával, az eszközellátottsággal kapcsolatos információkat.

Az információgyűjtés során célcsoportként kezeljük a diákokat (diákönkormányzaton keresztül), a pedagógusokat (nevelőtestületi értekezlet) és valamennyi partnerünket (elégedettségmérés). Az elemzések eredményei a beszerzési tervekben, a beruházási és fejlesztési tervekben, a karbantartási igényekben öltének testet.

(Szegedi Szakképzési Centrum Móravárosi Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája)

A tanulási és tanítási környezetről, valamint az egyéni tanulási tapasztalatokról szóló visszajelzéseket leginkább az évenkénti kompetenciamérés, az évközi szintvizsgák, a szakmai vizsgák, illetve az érettségi vizsgák eredményei jelentik. Az adatok összegyűjtése az eredmények összevetése, elemzése az SZMSZ alapján történik, melyet az intézményvezető irányításával a vezető beosztású kollégák – helyettesek, munkaközösség-vezetők – végeznek el.

Az összesített statisztikákat, illetve az adatokból levont következtetéseket a tanévzáró, illetve a tanévnyitói értekezleten mutatja be a tagintézmény-vezető, a szakmai igazgató-helyettes, valamint a kompetenciamérés felelőse a pedagógusoknak projektoros kivetítő segítségével Excel táblázatok és PPT formájában. A végső következtetések megfogalmazásában, a cselekvési terv cél- és feladatrendszerének kialakításában a pedagógusok véleményei is helyet kapnak.

A szülői közösség képviselői a tanulói teljesítmények erősségeiről és gyengeségeiről, valamint az ezekből levont következtetésekről a tanév eleji Szülői Szervezet számára meghirdetett fórumon értesülnek, melyen az tagintézmény-vezető prezentáció formájában ismerteti az eredményeket, illetve a feladatokat.

Az adatok tárolása digitális formában történik.

A pedagógusok a cselekvési tervben foglaltak alapján tervezik az új tanévet, a következtetésekből adódó oktatási-nevelési feladatokat beépítik a saját tantárgyi tanmeneteikbe (célok, fejlesztendő kompetenciák, módszerek). A tanmenetek digitális formában és papír alapon is elérhetőek.

(Bajai Szakképzési Centrum Jelky András Tagintézménye)

Szakértői összegzés

A bemutatott intézményi gyakorlatok reprezentálják azokat a megközelítéseket, amelyeket az intézmények alkalmaznak az indikatív jellemző kapcsán. A minőségfejlesztés előzményeiből adódóan a magyar közoktatásban (partnerközpontú működés kialakítása), a legjellemzőbb az igény- és elégedettségmérés.

A móravárosi és a bajai intézményi gyakorlatok bemutatják, hogyan kísérik figyelemmel a tanulók tanulmányi eredményeit és a tanulási környezet állapotát az iskolában. A nyomonkövetés sokszereplős, és ebben is helyet kap az elégedettségmérés.

Tipikus jelenség azonban, hogy a további intézkedések egy-egy mondatban szerepelnek csupán. Az indikatív jellemző a visszacsatolást, az eredmények felhasználásnak szükségességét, és az ehhez kapcsolódó intézményi gyakorlatok kimunkálását hangsúlyosabbá kellene tennünk.

Minőségi kritérium: felülvizsgálat

Indikatív jellemző

Az oktatási folyamatokról és eredményekről, a tanulási és tanítási környezetről és egyéni tanulási tapasztalatról szóló tanulói visszajelzéseket összegyűjtik. Ezeket a tanárok és minden más releváns érdekelt fél visszajelzéseivel együtt a további intézkedések meghatározásához használják fel.

Az indikatív jellemző értelmezése

Az intézmény a belső és a külső mérésekből, ellenőrzésekből és értékelésekből származó visszajelzések eredményeit elérhetővé, nyilvánossá teszi partnerei számára. Például, a pedagógiai szakmai ellenőrzés összegző jelentését az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmény a honlapján közzéteszi. A vezető az összegzés alapján intézkedési tervet készít, amit a nevelőtestület elfogad és közzéteszik partnereik számára..

Példa intézményi működés, gyakorlat bemutatására, leírására

A pedagógiai szakmai ellenőrzés összegző jelentését iskolai honlapunkon, az SZC honlapján közzéteszük, CD lemezre írjuk és eljuttatjuk a Győr-Moson Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamarához és a Győri Szolgáltatási Szakképzési Centrumhoz. A vezető a nevelőtestület bevonásával az önértékelés eredményére épülő intézkedési tervet készít, amely a tantestület jóváhagyása után az informatikai rendszerbe feltöltésre kerül. Az intézkedési tervet a rendszer elérhetővé teszi az Oktatási Hivatal és a külső szakértők, szaktanácsadók számára. Az igazgató az intézkedési tervet megismerteti az Iskolaszék tagjaival, az SZM választmánnyal.

(Győri Szolgáltatási SZC Haller János Általános Iskolája, Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája)

Szakértői összegzés

Az indikatív jellemző értelmezésében példaként szerepel a pedagógiai szakmai ellenőrzés eredményeinek nyilvánosságra hozatala, az intézmény gyakorlata ezt pontosan bemutatja.

Azonban az indikatív jellemző szándéka szerint a felülvizsgálati eredmények szélesebb körben értelmezendők, így beletartozhatnak az országos kompetenciamérések eredményei, az önértékelési eredmények, az éves munka értékelésének nyilvánosságra hozható eredményei is.

Emellett a tényszerű bemutatás érdekében célszerű kitérni arra is, hogy milyen csatornákon keresztül, milyen fórumokon, milyen gyakorisággal, milyen felelősi rendszerben, mely partnerek számára történik a visszajelzések nyilvánosságának a biztosítása.

Minőségi kritérium: felülvizsgálat**Indikatív jellemző**

Az oktatási folyamatokról és eredményekről, a tanulási és tanítási környezetről és egyéni tanulási tapasztalatról szóló tanulói visszajelzéseket összegyűjtik. Ezeket a tanárok és minden más releváns érdekelt fél visszajelzéseivel együtt a további intézkedések meghatározásához használják fel..

Az indikatív jellemző értelmezése

Az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés a nevelési-oktatási-képzési intézmények szakmai tevékenységét az intézmények saját céljainak megvalósulására, továbbá az intézményi önértékelés eredményeire alapozva értékeli, és ezzel az intézmény szakmai fejlődéséhez támogatást ad.

Az önértékelés és a pedagógiai szakmai ellenőrzés (tanfelügyelet) értékelése alapján készített önfejlesztési és intézkedési tervek megvalósulásának eredményességét a következő önértékelések és tanfelügyeleti ellenőrzések során mérik vissza és értékelik.

A megvalósult fejlesztések a szakmai fejlődést, a szakképzési szolgáltatás minőségének folyamatos javítását szolgálják..

Példa intézményi működés, gyakorlat bemutatására, leírására

Az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés eredményeit tantestületi értekezleten értékeljük, és ennek alapján készítjük el Intézményi Fejlesztési Tervünket. Az IFT-ben meghatározzuk a prioritásokat rövid, közép és hosszú távú célok formájában. Ezen céljaink részletes lebontását az éves igazgatói munkaterv tartalmazza, melynek mellélete az éves intézkedési terv. Az intézkedési terv megvalósítását évente, az évről-évre értekezleten értékeljük. A tervben meghatározott feladatok pontos végrehajtását az éves belső ellenőrzési terv alapján az iskolavezetés, a munkaközösség-vezetők és a belső ellenőrzési csoport értékeli. Munkájukról félévente beszámolót készítenek, amit a félévzáró és tanévzáró értekezleten a nevelőtestülettel ismertetnek. Tanévzáró értekezleten a beszámoló elhangzása után a nevelőtestület % -osan értékeli a tanév kiemelt feladatainak megvalósítását. Az értékelés alapján a fennmaradó hiányosságok a következő tanévben is, mint fejlesztendő terület a kiemelt feladatok között szerepelnek.

(Györi Szolgáltatási SZC Haller János Általános Iskolája, Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája)

Szakértői összegzés

A bemutatott intézményi gyakorlat leírja az éves értékelésben elvégzett feladatokat, a PDCA alkalmazásával kapcsolják össze a tervezési - értékelési- visszacsatolási fázisokat. A szervezeti tanulás visszajelzési és felülvizsgálati lépéseinek részletesebb kibontása jó gyakorlattá teheti az intézmény gyakorlatát.

Minőségi kritérium: felülvizsgálat**Indikatív jellemző**

Az oktatási folyamatokról és eredményekről, a tanulási és tanítási környezetről és egyéni tanulási tapasztalatról szóló tanulói visszajelzéseket összegyűjtik. Ezeket a tanárok és minden más releváns érdekelt fél visszajelzéseivel együtt a további intézkedések meghatározásához használják fel..

Az indikatív jellemző értelmezése

Az értékelések eredményeinek (legalább a nevelőtestülettel, pedagógusokkal történő) megvitatását követően az intézkedési tervek a munkatársak és a partnerek bevonásával készülnek, a nevelőtestület fogadja el, továbbá a fenntartó is megismeri azokat.

Példa intézményi működés, gyakorlat bemutatására, leírására

Minden belső és külső ellenőrzés eredményét értékeljük a tagintézményben.

Az értékelés a vezetőség koordinálásával készül. Az értékelés alapja az egyes ellenőrzés megállapításai. Az értékelés eredményéről – az aktuális fórumon – pl. értekezleten – a nevelőtestületet a vezető tájékoztatja. A pedagógusoknak lehetőségük van véleményüket, javaslataikat elmondani.

A munkaközösségek, munkacsoportok elkészítik javaslataikat az intézkedési terv tartalmához. A vezetőség véglegesíti a javaslatok alapján a tervet, majd a nevelőtestület elé tárja véleményezésre. A véleményezést, majd a jóváhagyást követően a vezető megküldi az intézkedési tervet a fenntartónak.

Az intézkedési terv megvalósításában motiváltabbak a pedagógusok, ha részt vesznek az elkészítésében. A tagintézmény szakmai fejlődésének támogatása akkor válik eredményessé, ha minden érdekelt szereplő aktívan közreműködik a célok és a feladatok megfogalmazásában és megvalósításában.

(Hódmezővásárhelyi SZC Návay Lajos Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma))

Szakértői összegzés

Az intézmény az ellenőrzési eredmények megvitatását követően az intézkedési terveket a munkatársak bevonásával készíti. Ennek két gyakorlata van. Az egyik a munkaközösségeken keresztül történő tervezés, a másik lehetőség munkacsoportokon alapuló tervezés.

A munkatársakon kívül más érdekelt feleket, partnereket (pl. tanulók, külső gyakorlati képzőhely képviselője) jellemzően nem vonják be a fejlesztések megtervezésébe.

Az EQAVET Keretrendszer indikátorainak nemzeti adaptációja, értelmezése a magyar sajátosságoknak megfelelően

Az EQAVET Keretrendszer 10 indikátora rendszer szinten (ágazati szint) és szakképzési szolgáltatói szinten (szakképző intézményi szint) kapcsolódik a Keretrendszer indikatív jellemzőiben megfogalmazott elvárások teljesülésének az értékeléséhez. Az önértékelés kipróbálása során az intézmények alkalmazták ezeket az indikátorokat, illetve azok magyar sajátosságoknak megfelelő adaptációját, és a javaslataikat figyelembe véve kerültek felülvizsgálatra és pontosításra az indikátorok korábban elkészült fogalmi meghatározásai, értelmezései és számítási módjuk.

Az indikátorok rendszer szinten és szakképzési szolgáltatói szinten kerültek értelmezésre. Meghatározásra kerültek azok a szakpolitikai célok is, amelyeknek elérését mutatják az indikátorok. Az 1., 3. és 7. indikátorok csak rendszer szinten értelmezhetők, de szakpolitikai fontosságuk miatt a szakképző intézményi szinten is a célok meghatározása során háttér információként figyelembe kell venni azokat.

Az indikátorok leírása tartalmazza azt is, hogy milyen célokat szolgálnak az adott indikátorok, milyen adatok szükségesek a számításukhoz, továbbá milyen számításokkal állíthatók elő az indikátorok.

1. EQAVET indikátor értelmezése

Az EQAVET indikátor megnevezése, és az indikátor típusa	Az indikátor értelmezése		Az indikátor alkalmazásával elérendő szakpolitikai cél
Minőségbiztosítási rendszerek relevanciája a szakképzési szolgáltatók esetében:	Rendszer szinten	Szolgáltatói szinten	A minőségjavítás kultúrájának előmozdítása a szakképzési szolgáltatók szintjén. A képzésminőség átláthatóságának fokozása. A szakképzésbe vetett költsönös bizalom erősítése.
	Iskolai rendszerű szakképzés esetén	Iskolai rendszerű szakképzés esetén	
a) jogszabályban vagy saját kezdeményezésre meghatározott belső minőségbiztosítási rendszert használó szakképzési szolgáltatók aránya	Bizonyítottan az EQAVET elveit alkalmazó iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmények aránya, az összes nyilvántartott iskolai rendszerű szakképzést folytató intézményhez viszonyítva.	Nem értelmezhető.	
b) akkreditált szakképzési szolgáltatók aránya			
Környezeti-/ bemeneti indikátor			

Mire használható az indikátor?

- Hozzásegít a minőségfejlesztés kultúrájának előmozdításához az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézményekben.
- Növeli a képzés minőségének átláthatóságát.
- Elősegíti a szakképzés iránti költsönös bizalom erősítését.
- Felhasználható a képzések minőségének tervezése, monitorozása és értékelése során.

Mire figyeljünk az indikátor alkalmazásánál?

Az EQAVET elveket alkalmazó iskolai szakképzési szolgáltatók köre alatt az EQAVET Keretrendszer alapelveivel és követelményeivel összhangban lévő minőségbiztosítási rendszert működtető intézményeket értjük.

Milyen adatok gyűjtése szükséges az indikátor előállításához?

- Iskolai rendszerű szakképzés esetén a nyilvántartott intézmények köre: a hatóság által nyilvántartásba vett iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmények

Számláló: Bizonyítottan az EQAVET elveit alkalmazó iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmények száma.

Nevező: Az összes nyilvántartott iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmények száma.

Az indikátor kiszámítása:

Bizonyítottan az EQAVET elveit alkalmazó iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmények száma, osztva az összes nyilvántartott iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmény számával, x 100.

2. EQAVET indikátor értelmezése

Az EQAVET indikátor megnevezése, és az indikátor típusa	Az indikátor értelmezése		Az indikátor alkalmazásával elérendő szakpolitikai cél
A tanárok és szakoktatók képzésébe történő befektetés:	Rendszer szinten	Szolgáltatói szinten	Előmozdítani azt, hogy a tanárok és a szakoktatók a szakoktatási és szakképzési minőségbiztosítás gazdáinak tekintsék magukat. Annak javítása, hogy a szakoktatás és szakképzés érzékenyebben reagáljon a munkaerő-piaci igények alakulására. Az egyéni tanulási kapacitásépítés növelése. A tanulók eredményeinek javítása.
	Iskolai rendszerű szakképzés esetén	Iskolai rendszerű szakképzés esetén	
a) továbbképzésen részt vevő tanárok és szakoktatók aránya	a1.) Iskolai rendszerű szakképzésben akkreditált szakmai továbbképzésben résztvevő, kiemelten a tanárok és szakoktatók aránya.	a1.) Iskolai rendszerű szakképzést folytató intézményben akkreditált szakmai továbbképzésben résztvevő tanárok és szakoktatók aránya.	
b) befektetett összeg	a2.) Iskolai rendszerű szakképzésben akkreditált pedagógiai továbbképzésben résztvevő tanárok és szakoktatók aránya.	a2.) Iskolai rendszerű szakképzést folytató intézményben akkreditált pedagógiai továbbképzésben résztvevő tanárok és szakoktatók aránya.	
Bemeneti- / folyamat indikátor	b1.) Iskolai rendszerű szakképzésben tanárok és szakoktatók akkreditált szakmai továbbképzésére fordított, egy főre jutó költség.	b1.) Iskolai rendszerű szakképzést folytató intézményben tanárok és szakoktatók akkreditált szakmai továbbképzésére fordított, egy főre jutó költség.	
	b2.) Iskolai rendszerű szakképzésben tanárok és szakoktatók akkreditált pedagógiai továbbképzésére fordított, egy főre jutó költség.	b2.) Iskolai rendszerű szakképzést folytató intézményben tanárok és szakoktatók akkreditált pedagógiai továbbképzésére fordított, egy főre jutó költség.	

Mire használható az indikátor?

- Hozzásegít a szakképzésben a tanárok / szakoktatók kompetenciáinak fejlesztéséhez.
- A tanári / szakoktatói kompetenciák két összetevőjét is méri, egyrészt a korszerű, munkaerő-piaci elvárásoknak megfelelő szakmai kompetenciák fejlesztését, másrészt a tanulói eredményességet meghatározó pedagógiai módszertani, mérési-értékelési kompetenciák fejlesztését.
- Felhasználható az egyes képzési befektetések hatékonyságának értékelésére, a befektetett források ágazati és intézményi szinten történő értékelésére.

Mire figyeljünk az indikátor alkalmazásánál?

- Szükséges pontosan definiálni, hogy milyen továbbképzések számítanak akkreditált továbbképzésnek, ehhez szükséges megvizsgálni a jogszabályok által meghatározott akkreditációs követelményeket.
- A szakmai és a pedagógiai képzések meghatározása jelenthet problémát, a vegyes típusú képzéseknél a domináns típust célszerű figyelembe venni.
- Az adatgyűjtés során biztosítani kell, hogy a figyelembe vett továbbképzés megfelelően dokumentált legyen (engedélyszámok és a tanúsítványok).
- A szakképzésben dolgozó pedagógusok (úgy mint közismereti tanárok, szakmai elméleti tanárok, oktatók és szakoktatók fogalmának) meghatározása egyes esetekben értelmezést kíván, ebben javasolt a köznevelési és a szakképzési törvény foglalkoztatásra vonatkozó szabályainak alkalmazása.
- A költségek meghatározásánál fontos, hogy a költségekben csak a képzéshez kapcsolódó közvetlen költségek kerüljenek beszámításra.
- A továbbképzésre fordított összegbe a pedagógusi/szakoktatói önrészt nem kell beleszámítani.
- Figyelni kell az adatbekérés időintervallumának meghatározására. Ez lehet adott tanév vagy egy adott időintervallum (például 5 év).
- Lehetséges az adatokat nemek, képzési forma, ágazat, szakképesítés szerinti bontásban is gyűjteni.
- Az adatok bekérésénél figyelni kell a személyiségi jogokra.

Milyen adatok gyűjtése szükséges az indikátor előállításához?

A1)
Számláló: Iskolai rendszerű szakképzésben akkreditált szakmai továbbképzésben résztvevő tanárok és szakoktatók száma. (A nemek, képzési forma, ágazat, szakképesítés szerinti bontás is lehetséges.)

Nevező: Iskolai rendszerű szakképzésben foglalkoztatott tanárok és szakoktatók létszáma, összesen. (A nemek, képzési forma, ágazat, szakképesítés szerinti bontás is lehetséges.)

A2)
Számláló: Iskolai rendszerű szakképzésben akkreditált pedagógiai továbbképzésben résztvevő tanárok és szakoktatók száma. (A nemek, képzési forma, ágazat, szakképesítés szerinti bontás is lehetséges.)

Nevező: Iskolai rendszerű szakképzésben foglalkoztatott tanárok és szakoktatók létszáma, összesen. (A nemek, képzési forma, ágazat, szakképesítés szerinti bontás is lehetséges.)

B1)
Számláló: Iskolai rendszerű szakképzésben akkreditált szakmai továbbképzésre fordított összeg. (A nemek, képzési forma, ágazat, szakképesítés szerinti bontás is lehetséges.)

Nevező: Iskolai rendszerű szakképzésben foglalkoztatott tanárok és szakoktatók létszáma, összesen. (A nemek, képzési forma, ágazat, szakképesítés szerinti bontás is lehetséges.)

B2)
Számláló: Iskolai rendszerű szakképzésben akkreditált pedagógiai továbbképzésre fordított összeg. (A nemek, képzési forma, ágazat, szakképesítés szerinti bontás is lehetséges.)

Nevező: Iskolai rendszerű szakképzésben foglalkoztatott tanárok és szakoktatók létszáma, összesen. (A nemek, képzési forma, ágazat, szakképesítés szerinti bontás is lehetséges.)

Az indikátor kiszámítása:

A1)
Az iskolai rendszerű szakképzésben akkreditált szakmai továbbképzésben résztvevő tanárok és szakoktatók száma, osztva az iskolai rendszerű szakképzésben foglalkoztatott tanárok és szakoktatók összlétszámával, x 100. (%)

A2)
Az iskolai rendszerű szakképzésben akkreditált pedagógiai továbbképzésben résztvevő tanárok és szakoktatók száma, osztva az iskolai rendszerű szakképzésben foglalkoztatott tanárok és szakoktatók összlétszámával, x 100. (%)

B1)
Az iskolai rendszerű szakképzésben akkreditált szakmai továbbképzésre fordított összeg, osztva az iskolai rendszerű szakképzésben foglalkoztatott tanárok és szakoktatók összlétszámával. (Ft/fő)

B2)
Az iskolai rendszerű szakképzésben akkreditált pedagógiai továbbképzésre fordított összeg, osztva az iskolai rendszerű szakképzésben foglalkoztatott tanárok és szakoktatók összlétszámával. (Ft/fő)

3. EQAVET indikátor értelmezése

Az EQAVET indikátor megnevezése, és az indikátor típusa	Az indikátor értelmezése		Az indikátor alkalmazásával elérendő szakpolitikai cél
	Rendszer szinten	Szolgáltatói szinten	
A szakképzési programokban résztvevők aránya:	Iskolai rendszerű szakképzés esetén	Iskolai rendszerű szakképzés esetén	Alapvető információszerzés a szakképzés vonzerejéről rendszer szinten.
A szakképzési programok résztvevőinek száma a program típusa és az egyéni kritériumok szerint	Az iskolai rendszerű szakképzésben résztvevők aránya az általános iskola 8. osztályát elvégzettek arányához viszonyítva, adott tanévben.	Nem értelmezhető.	Célirányos támogatás a szakképzéshez való hozzáférés javítására, ideértve a hátrányos helyzetű csoportokat is.
Bemeneti-/folyamat-/kimeneti indikátor			

Mire használható az indikátor?

- Hozzásegít megszerezni azokat az alapinformációkat szakképzési rendszer szinten, hogy mennyire vonzó a szakképzés és hogy milyen céltámogatásokra lenne szükség a szakképzésben való részvétel növeléséhez, illetve hogy a már meglévő céltámogatások mennyire segítik a szakképzéshez való hozzáférést, beleértve a hátrányos helyzetű csoportok támogatását is.
- Az indikátor használható tervezésre, monitorozásra, értékelésre.
- Az indikátor használható az ösztönzési rendszer támogatására, a költségvetés tervezése során.
- Az indikátor megmutathatja, hogy a tanulók között milyen arányban vannak hátrányos helyzetű csoportok.

Mire figyeljünk az indikátor alkalmazásánál?

- Az indikátor alkalmazása során a belépők, a résztvevők és a szakképzésben végzettek definíciója nem azonos. Az iskolai rendszerű szakképzési programokban a statisztikai adatszolgáltatás időpontjában résztvevők csak 4 hetes képzési időszakot követően tekinthetők a képzés résztvevőjének.
- Lehetséges az adatokat ágazatonként, szakképesítésenként, intézménytípusonként és résztvevői csoportonként gyűjteni.
- Az iskolai rendszerű szakképzésben résztvevőnek tekintjük a szakképzési HÍD programban részt vevőt is.
- A különböző adatbázisokból – az iskolai rendszerű szakképzés esetében a KIR adatbázis – származó adatok megkövetelik egy egységes azonosító alkalmazását (pl. OM azonosító, TAJ szám), annak érdekében, hogy össze lehessen kapcsolni ezeket az adatokat.
- Figyelni kell a hatályos adatvédelmi szabályok betartására.

Milyen adatok gyűjtése szükséges az indikátor előállításához?

- Rendszer szinten szükséges a szakképzések/ágazatok körének meghatározása, amelyek szakképzettséget biztosítanak.
- Egyéni kritériumok: nemre és korra vonatkozó alapinformációkon túl más társadalmi kritériumok is alkalmazhatók, pl. korai iskolaelhagyók, legmagasabb iskolai végzettség, migránsok, fogyatékkal élők, munkanélküliség időtartama stb.

Számláló: Az iskolai rendszerű szakképzésben résztvevők száma.

Nevező: Az általános iskola 8. osztályát elvégzettek száma.

Az indikátor kiszámítása:

Az iskolai rendszerű szakképzésben résztvevők száma, osztva az általános iskola 8. osztályát elvégzettek számával, x 100.

4. EQAVET indikátor értelmezése

Az EQAVET indikátor megnevezése, és az indikátor típusa	Az indikátor értelmezése		Az indikátor alkalmazásával elérendő szakpolitikai cél
	Rendszer szinten	Szolgáltatói szinten	
A szakképzési programokat elvégzők aránya:	Iskolai rendszerű szakképzés esetén	Iskolai rendszerű szakképzés esetén	Alapvető információszerzés az oktatási eredményekről és a szakképzési folyamatok minőségéről.
A szakképzési programokat sikeresen elvégző vagy elhagyó személyek száma a program típusa és az egyéni kritériumok szerint.	a1.) Iskolai rendszerű szakképzésben a képzést sikeresen befejezők aránya.	a1.) Iskolai rendszerű szakképzést folytató intézményben a képzést sikeresen befejezők aránya.	A lemorzsolódók és a résztvevők egymáshoz viszonyított arányainak kiszámítása.
Eljárás-/kimeneti-/eredményesség indikátor	a2.) Iskolai rendszerű szakképzésben sikeres szakmai vizsgát tett tanulók aránya.	a2.) Iskolai rendszerű szakképzést folytató intézményben sikeres szakmai vizsgát tett tanulók aránya.	A szakoktatási és szakképzési minőség egyik fő céljaként a képzés sikeres elvégzésének támogatása.
	a3.) Iskolai rendszerű szakképzésben sikeres szakmai vizsgát tett hátrányos helyzetű tanulók aránya az összes, képzést sikeresen befejezőhöz viszonyítva.	a3.) Iskolai rendszerű szakképzést folytató intézményben sikeres szakmai vizsgát tett hátrányos helyzetű tanulók aránya az összes, képzést sikeresen befejezőhöz viszonyítva.	A megfelelően adaptált, többek között hátrányos helyzetű csoportoknak szóló képzés szolgáltatásának támogatása.
	a4.) Iskolai rendszerű szakképzésben a lemorzsolódott tanulók aránya.	a4.) Iskolai rendszerű szakképzést folytató intézményben a lemorzsolódott tanulók aránya.	

Mire használható az indikátor?

- Hozzásegít a szakképzésben a tanulók eredményességének mérésében.
- Megmutatja a képzést eredményesen elvégzők arányát, amely a képzés megkezdését és a végzettséghez való eljutás arányát vizsgálja.
- A vizsgára jelentkezettek közül az eredményesen vizsgázók aránya megmutatja, hogy a képzést befejezők közül milyen arányban szereztek meg a végzettséget.
- Megmutatja, hogy a végzettek között milyen arányban vannak hátrányos helyzetű csoportok, amely jellemzi a hátrányos helyzetűek segítő, támogató rendszerét.
- A lemorzsolódó tanulók aránya rendszerszinten és intézményi szinten jellemzi a képzések eredményességét, a pedagógiai rendszerek támogató, segítő, kompenzáló rendszerét.

Mire figyeljünk az indikátor alkalmazásánál?

- Az arányszámok kiszámításánál figyelni kell, hogy az adott létszámoknál a képzést megkezdett és az adott képzést befejezők számát vegyük figyelembe.
- A hátrányos helyzetű résztvevők definiálása szükséges, iskolai rendszerben a köznevelési törvény definícióját célszerű alkalmazni.
- Az adatokat egységes statisztikai adatszolgáltatások alapján kell kiszámítani.
- Lehetséges az adatokat ágazatonkénti, szakképesítéskénti bontásban is gyűjteni.
- A lemorzsolódás fogalmát egyértelműen meg kell határozni. Lemorzsolódott tanulónak tekintendő intézményi szinten, aki a vizsgált időszakban bármilyen okból nem az adott intézményben, illetve szakképzésben folytatta és fejezte be a tanulmányait. Az intézményi szinten értelmezett lemorzsolódás vizsgálatánál a szakképzési centrumok tagintézményeit külön intézményként kell értelmezni. Rendszer szinten azokat kell lemorzsolódottnak tekinteni, akik bármilyen okból nem a szakképzésben fejezték be tanulmányaikat.
- A képzéseket az Országos Képzési Jegyzék szerinti végzettségek szerint egyértelműen szét kell választani.
- Ügyelni kell arra, hogy az arányszámok esetében azonos adatokat vizsgáljunk (képzés típusok, ágazatok, szakképesítések, nemek).

Milyen adatok gyűjtése szükséges az indikátor előállításához?

A1)

Számláló: Iskolai rendszerű szakképzésben az adott képzést eredményesen befejezők száma. (Iskolai rendszerű szakképzésben ágazatonkénti, szakképesítéskénti bontás is lehetséges.)

Nevező: Iskolai rendszerű szakképzésben az adott képzést megkezdő összes tanuló száma. (Iskolai rendszerű szakképzésben ágazatonkénti, szakképesítéskénti bontás is lehetséges.)

A2)

Számláló: Iskolai rendszerű szakképzésben sikeres szakmai vizsgát tett tanulók száma. (Iskolai rendszerű szakképzésben ágazatonkénti, szakképesítéskénti bontás is lehetséges.)

Nevező: Iskolai rendszerű szakképzésben az adott képzés vizsgájára jelentkezett összes tanuló száma. (Iskolai rendszerű szakképzésben ágazatonkénti, szakképesítéskénti bontás is lehetséges.)

A3)

Számláló: Iskolai rendszerű szakképzésben sikeres szakmai vizsgát tett hátrányos helyzetű tanulók száma. (Iskolai rendszerű szakképzésben ágazatonkénti, szakképesítéskénti bontás is lehetséges.)

Nevező: Iskolai rendszerű szakképzésben a képzést sikeresen befejező összes tanuló száma. (Iskolai rendszerű szakképzésben ágazatonkénti, szakképesítéskénti bontás is lehetséges.)

A4)

Számláló: Iskolai rendszerű szakképzésben a képzésből lemorzsolódott tanulók száma. (Iskolai rendszerű szakképzésben ágazatonkénti, szakképesítéskénti bontás is lehetséges.)

Nevező: Iskolai rendszerű szakképzésben képzést megkezdő összes tanuló száma. (Iskolai rendszerű szakképzésben ágazatonkénti, szakképesítéskénti bontás is lehetséges.)

Az indikátor kiszámítása:

A1)

Az iskolai rendszerű szakképzésben az adott képzést eredményesen befejezők száma, osztva az iskolai rendszerű szakképzésben adott képzést megkezdő összes tanuló számával, x 100. (%)

A2)

Az iskolai rendszerű szakképzésben sikeres szakmai vizsgát tett tanulók száma, osztva az iskolai rendszerű szakképzésben az adott képzés vizsgájára jelentkezett összes tanuló számával, x 100. (%)

A3)

Az iskolai rendszerű szakképzésben sikeres szakmai vizsgát tett hátrányos helyzetű tanulók száma, osztva az iskolai rendszerű szakképzésben a képzést sikeresen befejező összes tanuló számával, x 100. (%)

A4)

Az iskolai rendszerű szakképzésben a képzésből lemorzsolódott tanulók száma, osztva az iskolai rendszerű szakképzésben a képzést megkezdő összes tanuló számával, x 100. (%)

5. EQAVET indikátor értelmezése

Az EQAVET indikátor megnevezése, és az indikátor típusa	Az indikátor értelmezése		Az indikátor alkalmazásával elérendő szakpolitikai cél
A szakoktatási és szakképzési programok résztvevőinek elhelyezkedési aránya:	Rendszer szinten	Szolgáltatói szinten	A szakképzési rendszer és az oktatott tananyag munkaerő-piaci hasznosulásának mérése, illetve a munkaerő-piaci igények mérése.
	Iskolai rendszerű szakképzés esetén	Iskolai rendszerű szakképzés esetén	
a szakoktatásban vagy szakképzésben részt vett tanulók elhelyezkedése meghatározott időpontban a képzés elvégzése után, a program típusa és az egyéni kritériumok szerint;	A munkaerő-piacon sikeresen elhelyezkedett iskolai rendszerű szakképzésben részt vett tanulók aránya a sikeresen végzett tanulók számához viszonyítva a vizsga után 12-36 hónappal.	A munkaerő-piacon sikeresen elhelyezkedett iskolai rendszerű szakképzésben részt vett tanulók aránya a sikeresen végzett tanulók számához viszonyítva a vizsga után 12-36 hónappal adott szakképzést folytató intézményben.	

Mire használható az indikátor?

- Megmutatja, hogy adott képzés mennyire alkalmas a munkaerő-piacon való elhelyezkedésre.
- Adatot szolgáltat a képzés hatékonyságáról és minőségéről, vagyis arról, hogy a sikeresen végzett tanulók milyen arányban tudnak a munkaerő-piacon elhelyezkedni.
- Adatot szolgáltat az oktatás-képzés során megszerzett kompetenciák munkaerő-piaci relevanciájáról.
- Mutatja az egyes szakképzést folytató intézmények közötti esetleges eltéréseket, a különböző oktatási módszertanok eredményességét.
- Hozzájárul az oktatásfejlesztési irányok kijelöléséhez.

Mire figyeljünk az indikátor alkalmazásánál?

- A továbbtanulókat elhelyezkedetteknek kell tekinteni.
- Különbséget szükséges tenni a szakmájában elhelyezkedett tanulók, illetve a tanult szakmáján kívül elhelyezkedett tanulók között. Ez az indikátor az általános munkaerő-piaci elhelyezkedést méri. Az indikátornál az elhelyezkedést mérjük, azt, hogy a végzettek elhelyezkedtek-e?
- Fontos előre meghatározni az adatfelvételek időpontjait, és azokat pontosan betartani a lehető legtöbb torzítást kizárásának érdekében.
- Megfelelő nagyságú minta szükséges adat-felvételként a releváns adatok előállításához.
- A megfelelő adatfelvételhez szükséges pályakövetési rendszert működtetni.
- Önmagában az elhelyezkedési és foglalkoztatási adatok nem elegendők oktatás-szakképzés irányítási következtetések levonásához, ahhoz komplex munkaerő-piaci körkép is szükséges.
- Szenzitív adat lévén szükséges megfelelő adatfelvételi és tárolási eljárás kidolgozása.
- Az indikátor által mutatott adatokat intézményi, regionális és országos szinten is javasolt vizsgálni és elemezni, ágazati és nemenkénti bontásban. A különböző képesítések között jelentős eltérések mutatkozhatnak, ezek figyelembevétele elengedhetetlen.

Milyen adatok gyűjtése szükséges az indikátor előállításához?

Rendszer szinten szükséges adott évben / időszakban az iskolai rendszerű szakképzésben sikeresen végzettek létszámadata, illetve az elhelyezkedettek száma. Ezen adatok szükségesek ágazati bontásban.

Számláló: Az iskolai rendszerű szakképzésben végzett és elhelyezkedett tanulók száma.

Nevező: Az iskolai rendszerű szakképzésben sikeresen végzett tanulók száma.

Szolgáltatói szinten szükséges adott tanévben / időszakban az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézményben sikeresen végzettek létszámadata, illetve az elhelyezkedettek száma. Ezen adatok szükségesek ágazati bontásban.

Számláló: Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézményben sikeresen végzett és elhelyezkedett tanulók résztvevők száma.

Nevező: Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézményben sikeresen végzett tanulók száma.

Az indikátor kiszámítása:

Rendszer szinten

Az iskolai rendszerű szakképzésben végzett és elhelyezkedett tanulók száma, osztva az adott évben / időszakban az iskolai rendszerű szakképzésben sikeresen végzettek számával, x 100. (%)

Szolgáltatói szinten

Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézményben sikeresen végzett és elhelyezkedett/foglalkoztatott tanulók száma, osztva az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézményben sikeresen végzett tanulók számával, x 100. (%)

6. EQAVET indikátor értelmezése

Az EQAVET indikátor megnevezése, és az indikátor típusa	Az indikátor értelmezése		Az indikátor alkalmazásával elérendő szakpolitikai cél
	Rendszer szinten	Szolgáltatói szinten	
A megszerzett képességek hasznosítása a munkahelyen:	Iskolai rendszerű szakképzés esetén	Iskolai rendszerű szakképzés esetén	A foglalkoztathatóság növelése. Annak javítása, hogy a szakoktatás és szakképzés érzékenyebben reagáljon a változó munkaerő-piaci igényekre. A megfelelően adaptált, többek között hátrányos helyzetű csoportoknak szóló képzés szolgáltatásának támogatása.
a) az egyének által – a szakképzés befejezését követően – gyakorolt foglalkozás, a képzés típusa és az egyéni kritériumok szerint	a.) Az iskolai rendszerű szakképzést 12-36 hónappal korábban sikeresen befejezők közül a végzettségének megfelelő munkakörben dolgozók százalékos aránya.	a.) Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézményben a szakképzést 12-36 hónappal korábban sikeresen befejezők közül a végzettségének megfelelő munkakörben dolgozók százalékos aránya.	
b) az egyének és a munkaadók elégedettségi aránya a megszerzett képességekkel/ kompetenciákkal	b1.) Az iskolai rendszerű szakképzést 12-36 hónappal korábban sikeresen befejezett munkavállalók százalékos elégedettsége azzal, hogy a felkészítésük megfelel a jelenlegi foglalkozásuknak. b2.) Az iskolai rendszerű szakképzést 12-36 hónappal korábban sikeresen befejezett tanulókat foglalkoztató munkáltatók százalékos elégedettsége az adott szakképesítést megszerzett munkavállalók felkészítésével, a munkavégzéshez szükséges kompetenciáikkal. b3.) Az iskolai rendszerű szakképzést 12-36 hónappal korábban sikeresen befejezett tanulókat foglalkoztató munkáltatók százalékos elégedettsége a végzettek általános munkavállalói kompetenciáival.	b1.) Az adott iskolai rendszerű szakképzést folytató intézményben a szakképzést 12-36 hónappal korábban sikeresen befejezett munkavállalók százalékos elégedettsége azzal, hogy a felkészítésük megfelel a jelenlegi foglalkozásuknak. b2.) Az adott iskolai rendszerű szakképzést folytató intézményben a szakképzést 12-36 hónappal korábban sikeresen befejezett tanulókat foglalkoztató munkáltatók százalékos elégedettsége a szakképesítésüknek megfelelő munkakörben foglalkoztatott munkavállalók felkészítésével, a munkavégzéshez szükséges kompetenciáikkal. b3.) Az adott iskolai rendszerű szakképzést folytató intézményben a szakképzést 12-36 hónappal korábban sikeresen befejezett tanulókat foglalkoztató munkáltatók százalékos elégedettsége a munkavállalók általános munkavállalói kompetenciáival.	
Kimeneti, eredményességi indikátor (minőségi és mennyiségi adatok keveréke)			

Mire használható az indikátor?

- Hozzásegít a szakképzésben tanulók foglalkoztatásának növekedéséhez.
- Növeli a szakképzés alkalmazkodó képességét a munkaerő-piac változó igényeihez.
- Hozzásegít a szakképzésben a hátrányos helyzetű csoportok számára nyújtandó speciális képzési kínálat kialakításához.
- Felhasználható a szakképzés eredményességének és hatékonyságának értékeléséhez.

Mire figyeljünk az indikátor alkalmazásánál?

- Egyes esetekben nehézségek adódhatnak annak meghatározásában, hogy a képzés során megszerzett szakképesítéssel a végzettségnek megfelelő gazdasági területen történik a munkavégzés (pl. számítógép szerelő bármely ágazatban dolgozhat, egy szakács leginkább egy étteremben helyezkedik el, de dolgozhat kórházban, vagy iskolai konyhán is.)
- Figyelmet érdemel, hogy az adott ágazatban a kapott eredményekben együttesen jelenik meg a szakképzést sikeresen befejezők felkészültségének megfelelősége a duális rendszerben képzett, és a képző tanműhelyében felkészített tanuló esetében is. Ezek az indikátorok a munka-alapú tanulás eredményességének kimutatására közvetlenül nem alkalmazhatók.
- Fontos a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett csoportokra különös figyelmet fordítani az indikátor alkalmazásánál.
- Abban az esetben, ha az indikátor meghatározásakor nem teljes körű a felmérés, akkor ágazatonként figyelni kell a mintavételezési szabályokra, a felmérés módszertanára és a felmérés költségeire.
- Az iskolai rendszerű szakképzést eredményesen befejezők nyomon követése során egyes indikátorok a képzést befejezőktől(ról) (a,b1), míg mások a munkáltatóktól (b2,b3) kapott információk alapján határozhatók meg. A b1 indikátor esetében a képzést befejezők és a munkáltatók közreműködése a felmérés sikerességéhez egyaránt szükséges.
- Egyes indikátorok (b1, b2, b3) meghatározásához a felméréseket kutatók, külső szolgáltatók végezhetik. Ilyen esetben a megbízás során megfontolandó kérdések a megfelelő források biztosítása, a válaszadási hajlandóság kérdése.
- Az indikátorok meghatározása során a személyiségi jogokkal kapcsolatos kérdésekre is figyelemmel kell lenni. Célszerű még a képzési időszakban beszerezni a tanulók írásbeli hozzájárulását az adataik kezeléséhez.
- Az egyes indikátorok értelmezhetők, meghatározhatók összesen, ágazatonként, szakképesítésenként és nemenként megbontva is.

Milyen adatok gyűjtése szükséges az indikátor előállításához?

A)
Számláló: Az iskolai rendszerű szakképzést 12-36 hónappal korábban sikeresen befejezők közül azok száma, akik a képzés befejezése után végzettségüknek megfelelő munkakörben foglalkoztatottak. (A nemek, képzési forma, ágazat, szakképesítés szerinti bontás is lehetséges.)
Nevező: Az iskolai rendszerű szakképzést 12-36 hónappal korábban sikeresen befejezők száma, összesen. (A nemek, képzési forma, ágazat, szakképesítés szerinti bontás is lehetséges.)

B1)
Az iskolai rendszerű szakképzést 12-36 hónappal korábban sikeresen befejezett munkavállalók elégedettségének egyedi és átlagos százalékos értéke, amely megmutatja, hogy mennyire elégedettek a képzés során megszerzett ismeretekkel, képességekkel, kompetenciákkal, azok a munkafeladatok elvégzéséhez kapcsolódó megfeleléssel. (A nemek, képzési forma, ágazat, szakképesítés szerinti bontás is lehetséges.)

B2)
Az iskolai rendszerű szakképzést 12-36 hónappal korábban sikeresen befejezett munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók elégedettségének egyedi és átlagos százalékos értéke, amely megmutatja, hogy az iskolai rendszerű szakképzést sikeresen befejezett szakképesítésüknek megfelelő munkakörben foglalkoztatott munkavállalók felkészítésével, a munkavégzéshez szükséges kompetenciáikkal mennyire elégedettek. (A nemek, képzési forma, ágazat, szakképesítés szerinti bontás is lehetséges.)

B3)
Az iskolai rendszerű szakképzést 12-36 hónappal korábban sikeresen befejezett munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók elégedettségének egyedi és átlagos százalékos értéke, amely megmutatja, hogy az iskolai rendszerű szakképzést sikeresen befejezett munkavállalók általános munkavállalói kompetenciáival mennyire elégedettek. (A nemek, képzési forma, ágazat, szakképesítés szerinti bontás is lehetséges.)

Az indikátor kiszámítása:

A)
Az iskolai rendszerű szakképzést 12-36 hónappal korábban sikeresen befejezők közül azok száma, akik a képzés befejezése után végzettségüknek megfelelő munkakörben foglalkoztatottak, osztva az összes, az iskolai rendszerű szakképzést 12-36 hónappal korábban sikeresen befejezők számával, x 100.

B1)
Az iskolai rendszerű szakképzést 12-36 hónappal korábban sikeresen befejezett munkavállalók egyedi és átlagos elégedettségének százalékos értéke, amely megmutatja, hogy mennyire elégedettek a képzés során megszerzett ismeretekkel, képességekkel, kompetenciákkal, azoknak a munkafeladatok elvégzéséhez kapcsolódó megfeleléssel.

B2)
Az iskolai rendszerű szakképzést 12-36 hónappal korábban sikeresen befejezett munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók elégedettségének egyedi és átlagos százalékos értéke, amely megmutatja, hogy mennyire elégedettek az iskolai rendszerű szakképzést sikeresen befejezett, a szakképesítésüknek megfelelő munkakörben foglalkoztatott munkavállalók felkészítésével, a munkavégzéshez szükséges kompetenciáikkal.

B3)
Az iskolai rendszerű szakképzést 12-36 hónappal korábban sikeresen befejezett munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók elégedettségének egyedi és átlagos százalékos értéke, amely megmutatja, hogy mennyire elégedettek az iskolai rendszerű szakképzést sikeresen befejezett munkavállalók általános munkavállalói kompetenciáival.

7. EQAVET indikátor értelmezése

Az EQAVET indikátor megnevezése, és az indikátor típusa	Az indikátor értelmezése		Az indikátor alkalmazásával elérendő szakpolitikai cél
Munkanélküliségi ráta, egyéni kritériumok szerint	Rendszer szinten	Szolgáltatói szinten	Szakképzési rendszer irányítói számára biztosít országos és regionális adatot a munkaerő-piac aktuális helyzetéről és trendjeiről döntések előkészítéséhez.
	Iskolai rendszerű szakképzés esetén	Iskolai rendszerű szakképzés esetén	
Környezeti indikátor	Országos, illetve regionális adat, amely a gazdaságilag aktív népességben a regisztrált munkanélküliek arányát mutatja.		Nem értelmezhető.

Mire használható az indikátor?

- Hozzájárul a munkaerő-piac változó igényeihez igazodó szakképzési kínálat kialakításához, javítja a szakképzési rendszer reagáló képességét.
- A szakképzési rendszer irányítói számára a tervezési folyamatokhoz biztosít adatokat országos és regionális szinten.
- A tantervek és a felnőttképzési programok eredményességének méréséhez szolgáltató adatot.
- Beavatkozási pontok meghatározásához szolgáltató adatot.
- Munkaerő-piaci trendek felméréséhez, és ezáltal a szakképzési rendszer irányításához szolgáltató adatot.

Mire figyeljünk az indikátor alkalmazásánál?

- Az indikátor a gazdaságilag aktív népességben a regisztrált munkanélküliek arányát mutatja, így a szakképzés és a munkanélküliségi ráta szempontjából releváns korcsoport nem fedi le egymást teljes mértékben. A szakképzés szempontjából a releváns korcsoport a 14. életévét betöltött személyektől kezdődik, míg a munkaerő-piaci szempontból aktív korcsoport a 16. életévét betöltött személyektől kezdődik. Módszertani szempontból a korcsoportok közötti 2 éves eltérést kezelni szükséges.
- Az indikátor elsődlegesen a munkaerő-piacról szolgál adattal, így annak felhasználása oktatásirányítási szempontból korlátozott mértékben lehetséges. Elsődlegesen munkaerő-piaci trendek vizsgálatára alkalmas a szakképzési rendszer tervezésének szempontjából.
- Az indikátor országosan száma regionális vagy megyei szinten jelentős eltéréseket mutathat.
- Az indikátor csak a regisztrált munkanélkülieket veszi számításba, így az inaktívak nem része a számítás módszertanának.

Milyen adatok gyűjtése szükséges az indikátor előállításához?

A Központi Statisztikai Hivatal országos, regionális és megyei szinten, negyedévente készíti összefoglaló adatsorait, az általa kidolgozott módszertan alapján. Az indikátor elkészítése nem az oktatási-szakképzési rendszer szereplőinek feladata.

Az indikátor kiszámítása:

A Központi Statisztikai Hivatal által képzett mutatószám.

8. EQAVET indikátor értelmezése

Az EQAVET indikátor megnevezése, és az indikátor típusa	Az indikátor értelmezése		Az indikátor alkalmazásával elérendő szakpolitikai cél
A sérülékeny társadalmi csoportok túlsúlya:	Rendszer szinten	Szolgáltatói szinten	A hátrányos helyzetű csoportok számára megfelelő oktatási, szakképzési, felnőttképzési rendszer kialakítása, a munkaerő-piac számára megfelelő képzettségű szakemberek képzése.
	Iskolai rendszerű szakképzés esetén	Iskolai rendszerű szakképzés esetén	
a) a szakoktatásban és szakképzésben résztvevő, hátrányos helyzetű csoportba sorolt résztvevők százalékos aránya (egy meghatározott régióban vagy gyűjtőterületen) kor és nem szerint	a.) Az iskolai rendszerű szakképzésben résztvevő hátrányos helyzetű tanulók aránya az iskolai rendszerű szakképzésben résztvevők teljes létszámához viszonyítva (kor és nem szerinti megoszlásban).	a.) Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézményben tanuló hátrányos helyzetű tanulók aránya az intézmény teljes tanulói létszámához viszonyítva (kor és nem szerinti megoszlásban).	
b) a hátrányos helyzetű csoportok sikereségi aránya kor és nem szerint	b) Az iskolai rendszerű szakképzésbe belépő hátrányos helyzetű tanulók létszáma a képzés végén sikeres vizsgát tett hátrányos helyzetű tanulók létszámához viszonyítva (kor és nem szerinti megoszlásban).	b) Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézménybe belépő hátrányos helyzetű tanulók létszáma a képzés végén sikeres vizsgát tett hátrányos helyzetű tanulók létszámához viszonyítva (kor és nem szerinti megoszlásban).	

Mire használható az indikátor?

- Megmutatja, hogy a szakképzés mennyire alkalmas a hátrányos helyzetű tanulók bevonására a képzésbe.
- Adatot szolgáltató a képzés hatékonyságáról és minőségéről, vagyis arról, hogy a hátrányos helyzetű tanulók milyen arányban tudnak sikeres vizsgát tenni.
- Mutatja az egyes iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmények közötti esetleges eltéréseket, a különböző oktatási módszertanok eredményességét.
- Hozzájárul az oktatás-/szakképzés-fejlesztési irányok kijelöléséhez.

Mire figyeljünk az indikátor alkalmazásánál?

- Pontos és egységes meghatározása szükséges annak, hogy ki számít hátrányos helyzetű tanulónak.
- A hátrányos helyzetű csoportokat a nemzeti és EU szintű szabályozók szerint kell beazonosítani. Adatfelvételnél ezt a meghatározást egységesen szükséges használni, azaz nem önbevallás alapján a tanuló vagy szülője dönti el a besorolást.
- Szenzitív adat lévén szükséges megfelelő adatfelvételi és adattárolási eljárás kidolgozása.
- Az indikátor kiszámításához szükséges adatokat egy adott időben szükséges összegyűjteni.
- Az indikátor nem ad pontos információt az esetleges rendszerhibák helyéről, csak a meglétéről, így amennyiben az indikátor azt jelzi, hogy a hátrányos helyzetű csoportok a teljes létszámhoz viszonyítva rosszabbul teljesítenek, annak okát pontosan fel kell mérni és ki kell vizsgálni.
- Az indikátor által mutatott adatokat intézményi, regionális és országos szinten is javasolt vizsgálni és elemezni ágazati bontásban. A különböző képesítések között jelentős eltérések mutatkozhatnak, ezek figyelembevétele elengedhetetlen.

Milyen adatok gyűjtése szükséges az indikátor előállításához?

A)
Rendszer szinten szükséges az iskolai rendszerű szakképzésben tanulók teljes létszámadata, illetve a hátrányos helyzetű tanulók száma.

Számláló: Az iskolai rendszerű szakképzésben résztvevő hátrányos helyzetű tanulók száma.

Nevező: Az iskolai rendszerű szakképzésben résztvevő összes tanuló résztvevő száma.

Szolgáltatói szinten szükséges az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmény teljes tanulói létszáma, illetve a hátrányos helyzetű tanulók létszáma.

Számláló: Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmény hátrányos helyzetű tanulóinak száma. Az adatot az 1997. évi XXXI törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény 67/A §-a alapján kell meghatározni.

Nevező: Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmény teljes tanulói létszáma.

B)
Rendszer szinten szükséges az iskolai rendszerben, illetve a képzés végén sikeres vizsgát tett hátrányos helyzetű tanulók száma.

Számláló: Az iskolai rendszerű szakképzésben a képzés végén sikeres vizsgát tett összes hátrányos helyzetű tanuló résztvevő száma.

Nevező: Az iskolai rendszerű szakképzésbe belépő hátrányos helyzetű tanulók létszáma.

Szolgáltatói szinten szükséges a szakképzést folytató intézménybe belépő hátrányos helyzetű tanulók létszámadata, illetve a képzés végén sikeres vizsgát tett hátrányos helyzetű tanulók száma.

Számláló: Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézményben a képzés végén sikeres vizsgát tett hátrányos helyzetű tanulók száma.

Nevező: Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézménybe belépő hátrányos helyzetű tanulók résztvevők létszáma.

Az indikátor kiszámítása:

A)
Rendszer szinten
Az iskolai rendszerű szakképzésben résztvevő hátrányos helyzetű tanulók száma, osztva az iskolai rendszerű szakképzésben résztvevő összes tanuló számával, x 100.

Szolgáltatói szinten
Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmény hátrányos helyzetű tanulóinak létszáma, osztva az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmény teljes tanulói létszámaival, x 100.

B)
Rendszer szinten
Az iskolai rendszerű szakképzésben a képzés végén sikeres vizsgát tett összes hátrányos helyzetű tanuló száma, osztva az iskolai rendszerű szakképzésbe belépő hátrányos helyzetű tanulók létszámaival, x 100.

Szolgáltatói szinten
Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézményben a képzés végén sikeres vizsgát tett hátrányos helyzetű tanulók száma, osztva az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézménybe belépő hátrányos helyzetű tanulók, x 100.

9. EQAVET indikátor értelmezése

Az EQAVET indikátor megnevezése, és az indikátor típusa	Az indikátor értelmezése		Az indikátor alkalmazásával elérendő szakpolitikai cél
	Rendszer szinten	Szolgáltatói szinten	
A munkaerő-piaci szakképzési igények azonosításának mechanizmusai:	Iskolai rendszerű szakképzés esetén	Iskolai rendszerű szakképzés esetén	Annak javítása, hogy a szakoktatás és szakképzés érzékenyebben reagáljon a változó munkaerő-piaci igényekre. A foglalkoztatás támogatása.
a) információk a különböző szinteken tapasztalható változó igények meghatározására szolgáló mechanizmusokról	A változó munkaerő-piaci szakképzési igények eredményes azonosításának mechanizmusai az iskolai rendszerű szakképzési rendszerben.	A változó munkaerő-piaci szakképzési igények eredményes azonosításának mechanizmusai az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézményben.	
b) bizonyítékok ezek eredményességére.			
Környezeti-/bemeneti indikátor (minőségi információ)			

Mire használható az indikátor?

- Hozzájárul a munkaerő-piac változó igényeihez igazodó szakképzési kínálat kialakításához, javítja a szakképzési rendszer reagáló képességét.
- Felhasználható az egymástól való tanulásra.
- Az iskolai rendszerű szakképzés tervezési folyamatában fontos szerepet kaphat.

Mire figyeljünk az indikátor alkalmazásánál?

- Ez egy minőségi indikátor, számszerű jellemzőkkel nem lehet meghatározni.
- Az ország gazdaságának és munkaerő-piacának számos előre nem látható és előre nem jelezhető változása miatt az iskolai rendszerű szakképzés fejlesztési folyamatába az érdekelt felek széles körének bevonására és együttműködésére van szükség.
- Az indikátor meghatározásakor elsősorban a formális iskolai rendszerű szakképzésre kell gondolni, az informális képzéssel ezen indikátor esetén nem számolunk, de a nem-formális képzés figyelembe vétele megfontolandó.
- A hatékonyság mérése érdekében nem csak a munkaerő-piaci igények azonosításának és a képzési kínálat kialakításának eljárására célszerű odafigyelni, hanem a szakképzési rendszer kapacitásának (személyi és tárgyi feltételek) kialakítására is.
- A rendszer szintű szakképzési igények azonosítási mechanizmusainak kialakításánál az előrejelző rendszer a munkaerő-piac, a foglalkoztatás változásaira koncentráljon, és vegye figyelembe a szakképzési programokat sikeresen befejezők monitorozása során kapott adatokat, a munkaerő előrejelzéseket, a munkaerő-piaci elemzéseket, közgazdasági trendeket.
- Célszerű a munkaerő-piaci igényeket középtávra és hosszú távra elkülönítetten meghatározni. A középtávon meghatározható igények közvetlenül befolyásolják a beiskolázást, míg a hosszabb távon jelentkező, növekvő, vagy csökkenő mértékű igények a szakképzés fejlesztésének stratégiájára lesznek hatással (pl. a zöld technológia jelenleg és a közeli jövőben még nem játszik olyan jelentős szerepet, mint ahogyan hosszabb távon erre számítani lehet).

Milyen adatok gyűjtése szükséges az indikátor előállításához?

- Miáltal egy minőségi indikátorról van szó, így az indikátor jellegéből adódóan közvetlenül számszerű adatok a leírására nem kellenek.
- Annak bemutatása szükséges, hogy milyen rendszert működtetnek a képzési igények azonosítására és a gazdaság igényeihez igazodó képzési kínálat kialakítására. Az indikátor teljesítésének bizonyítéka az ezen tevékenységért felelős szervezetek beszámolóí, jelentései. A tevékenység hatékonyságának, eredményességének bizonyítása más indikátorok segítségével lehetséges (pl. 5. indikátor: A szakképzési programok résztvevőinek elhelyezkedési aránya és 6. indikátor: A megszerzett képességek hasznosítása a munkahelyen).

a.) Az indikátor meghatározásakor figyelmet kell fordítani az alábbi szempontokra:

- A bevezetett rendszer tartalmazzon elemeket a szükséges információk összegyűjtésével, a döntéshozók tájékoztatásával, a tervezéssel, megvalósítással, értékeléssel kapcsolatban. A hátrányos helyzetű csoportokra is fordítsanak figyelmet.
- Fókuszáljanak a közép- és hosszú távú célok kialakítására, a folyamatokra, eljárásokra, közép- és hosszú távú beavatkozásokra, az EU, nemzeti és helyi elvárásokra, az iskolai rendszerű (esetleg nem-formális) képzésekre.
- A hátrányos helyzetű csoportok és egyének jelenlegi és jövőbeni speciális igényeihez igazodó képzések megjelenítése a rendszerben fontos követelmény. A hátrányos helyzetű csoportokat a nemzeti és EU szintű szabályozók szerint kell beazonosítani.
- Fontos követelmény az iskolai rendszerű szakképzés rugalmasságának biztosítása, hogy gyorsan tudjon reagálni akár egy csoport, akár egy egyén sajátos igényeire.

b.) Az indikátor hatékonyságának mérése során felhasználható bizonyítékok:

- A szakképzéshez való hozzáférés biztosítása érdekében az iskolai rendszerű szakképzés rendszer- és szolgáltatói szintű kapacitására vonatkozó adatok.
- A teljes populáción belül a hátrányos helyzetűek megoszlásának tükröződése a szakképzésben.
- Az EQAVET 4. (A szakképzési programokat elvégzők aránya), 5. (A szakképzési programok résztvevőinek elhelyezkedési aránya), 6. (A megszerzett képességek hasznosítása a munkahelyen) és 8.(A sérülékeny társadalmi csoportok aránya) indikátora által szolgáltatott adatok, információk.
- Foglalkoztathatóság: specifikus keretek, kedvezmények bevezetését követően a hátrányos helyzetű csoportok munkanélküliségi mutatóira gyakorolt hatás.
- A szakképzéshez való hozzáféréssel kapcsolatos egyéni és csoportos elégedettség.

Az indikátor kiszámítása:

Nem releváns.

10. EQAVET indikátor értelmezése

Az EQAVET indikátor megnevezése, és az indikátor típusa	Az indikátor értelmezése		Az indikátor alkalmazásával elérendő szakpolitikai cél
A szakoktatáshoz és szakképzéshez való jobb hozzáférés előmozdítására szolgáló programok: a) a különböző szinteken meglévő programokra vonatkozó információk b) bizonyítékok ezek eredményességére. Folyamat indikátor	Rendszer szinten	Szolgáltatói szinten	A szakoktatáshoz és a szakképzéshez való hozzáférés előmozdítása, többek között a hátrányos helyzetű csoportok esetében. Az adaptált szakképzés támogatása.
	Iskolai rendszerű szakképzés esetén	Iskolai rendszerű szakképzés esetén	
	a) A nagyobb arányú részvétel előmozdítására az iskolai rendszerű szakképzésben tervezett és tett intézkedések számbavétele és bemutatása. b) Az iskolai rendszerű szakképzést eredményesen elvégzők számának növekedése az intézkedések hatására, különös tekintettel a hátrányos helyzetű tanulókra.	a) A rendszerszinten megfogalmazott szakpolitikai intézkedésekhez, programokhoz kapcsolódó intézményi folyamatok bemutatása. b) Az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézményben a leírt intézkedések hatásaként kimutatható tanulói létszámnövekedés, különös tekintettel a hátrányos helyzetű tanulókra.	

Mire használható az indikátor?

- A szakképzéshez való hozzáférés előmozdítása, többek között a hátrányos helyzetű csoportok bekapcsolódásának elősegítése.
- A hátrányos helyzetű résztvevők igényeire adaptált szakképzés előmozdítása.
- A kölcsönös bizalom erősítése.

Milyen adatok gyűjtése szükséges az indikátor előállításához?

- Miáltal egy minőségi indikátorról van szó, így az indikátor jellegéből adódóan nem számszerű adatok szükségesek.
- Szükséges annak bemutatása, hogy milyen tervezett és megtett intézkedések történtek adott időszakban a képzéshez való hozzáférés megkönnyítése és a képzés adaptivitásának növelése szándékával.

a.) Az indikátor meghatározásakor figyelmet kell fordítani az alábbi szempontokra:

- Az oktatás és képzés rugalmassága a csoportos és az egyéni igények, valamint a munkaerő-piaci elvárások tekintetében.
- A meglévő vagy tervezett intézkedések, szervezetek, szakpolitikák kapcsolódhatnak más kormányzati kezdeményezésekhez, amelyeket a fenntartható fejlődésű gazdaság munkaerő-képzetségi igénye generál.

A különböző forrásokból származó adatok egyértelmű azonosítást, és adatbázishoz való kapcsolódást igényelnek.

b.) Az eredményességre vonatkozó bizonyítékok:

A rendszer(ek) részletes bemutatása mellett

- a szakképzéshez való hozzáférés növelése érdekében az iskolai rendszerű szakképzés rendszer- és szolgáltatói szintjén tett intézkedések hatékonyságának ismertetése, valamint
- az EQAVET 4. (A szakképzési programokat elvégzők aránya), 5. (A szakképzési programok résztvevőinek elhelyezkedési aránya), 6. (A megszerzett képességek hasznosítása a munkahelyen) és 8. (A sérülékeny társadalmi csoportok aránya) indikátorokban kimutatható változás.

Az indikátor kiszámítása:

Nem számítandó.

Az adaptált EQAVET+ Keretrendszer gyakorlati tesztelésének, az önértékelés megvalósításának tapasztalatai

Szakértői összegzés a kipróbálás tapasztalatairól

Az adaptált EQAVET+ Keretrendszer gyakorlatban történő kipróbálására vállalkozott 15 szakképző intézmény munkája, azok szakértői általi elemzése és a szakértői konzultációk alapján az alábbi általános észrevételek és hasznosítható tapasztalatok fogalmazódtak meg.

- Több intézmény önértékelésében a Pedagógiai Programon kívül további stratégiai célokat tartalmazó dokumentumok is megjelennek, ezek közül fontos a továbbképzési program, amelynek összhangban kell lennie az intézményi stratégiával, de vannak más hosszú- és középtávú távú célokat tartalmazó dokumentumok is, az önértékelés során ezeket is figyelembe kell venni.
- Az intézmények számára az elvárt célokat tartalmazó, iránymutató európai, országos, regionális és helyi szakmapolitikai célok elérhetősége gondot jelentett, célszerű ezeket az elvárásokat ágazati / regionális szinten összegyűjteni és az intézmények számára átadni.
- A magyarországi szabályozás miatt a felülvizsgálat jelenleg nem terjedhet ki az alapvető képzési tartalomra, mert azt a kötelező szakképzési kerettervek határozzák meg, azonban a képzés szervezési kérdéseire, módszertani megvalósítására, szakmai súlypontokra igen, ezért javasoljuk az indikatív jellemző értelmezésénél ezt figyelembe venni.
- Sok esetben hiányoznak a mérhető kritériumok, célértékek. E tekintetben fontos feladat, hogy az intézmény ágazati irányítása, fenntartók, szakképzési centrumok fogalmazzanak meg egyértelmű, elérendő célértékeket az intézmények számára.
- Az önértékelési szabályzat fogalma megjelenik egyes indikatív jellemzők értelmező leírásában (lásd például a Tervezés lépésben „A minőségirányítási és minőségbiztosítási felelősségi körök kifejezett elosztása megtörtént.” indikatív jellem-

zőt), amelyet a jogszabály azonban nem tartalmaz (a tanfelügyeletre vonatkozó rendelet önértékelési programról és tervről szól), ennek ellenére szükséges egy ilyen tartalmú intézményi szabályozás, amelynek összhangban kell lennie a pedagógiai munka értékelési folyamatával. Az indikatív jellemző hangsúlyosan elvárja az intézménytől a PDCA elv alkalmazását, a „tanuló” szervezetként való működést.

- Az intézményi önértékelésekből látható, hogy az önértékelés sok helyen nem épült be az intézményi szervezeti működésbe. A meglévő belső ellenőrzési szabályzatokat szükséges összehangolni az intézményi önértékeléssel. Ki kell alakítani az SZMSZ, önértékelési szabályzat, munkaköri leírások koherenciáját, amelyben meg kell jelentetni a minőségbiztosítási felelősségi köröket és feladatokat.
- Az intézmények az egyes indikatív jellemzőkhöz kapcsolódó saját működési gyakorlatuk bemutatása során általában nem vagy alig léptek túl az értelmezésben megfogalmazottakon. Előfordult, hogy azt egyszerűen megismételték vagy behivatkozták a jogszabályokban és az Oktatási Hivatal önértékelési kézikönyvében meghatározott követelményeket.
- Az indikatív jellemzők magyar sajátosságokra való értelmezésének elsődleges célja, hogy segítséget nyújtson az EQAVET+ Keretrendszer alkalmazó intézmények számára az indikatív jellemzők (és az indikátorok) megértésében, értelmezésében, konkrétabbá tételében, ráirányítsa az intézmény figyelmét arra, hogy az adott indikatív jellemző esetében milyen módszerek, folyamatok, tevékenységek, eszközök bemutatása jöhet szóba. Az egyes indikatív jellemzőket az intézményeknek az értelmezés segítségével saját magukra, működésükre kell adaptálniuk, amelynek során meg kell jeleníteniük az intézmény-specifikus sajátosságait.
- Az intézménynek az indikatív jellemző önmagára történő értelmezésénél fontos megvizsgálnia a jellemző kiterjedtségét is. Azt kell látni, hogy az EQAVET+ Keretrendszer a jelenlegi szabályozásnál bővebben értelmezi az intézményi önértékelés gyakorlatát.
- Jelenleg nincs jogszabályi kötelezettség az intézményi minőségbiztosítás működtetésére, ezért javasoljuk ennek jogszabályi megfogalmazását. Mindezekből adódóan az indikatív jellemző elvárásai alapján a pedagógusokra vonatkozó minőségbiztosítási feladatokat ki kell egészíteni a teljes munkatársi körre, amelyet az SZMSZ-ben és a munkaköri leírásokban kell szabályozni.
- A pedagógusok minősítésére vonatkozó előírások és a tanfelügyeleti ellenőrzés követelményei csak részben teljesítik az EQAVET követelményeit. A meglévő intézményi minőségbiztosítási elemeket (pedagógus, intézményvezető, intézmény önértékelése) egységes minőségbiztosítási rendszerbe szükséges foglalni, annak szervezeti kereteit be kell építeni az intézményi működésbe. A legtöbb intézménynek nincs működő minőségbiztosítási rendszere, vannak régebbi rendszerek (COMENIUS 2000, IMIP, SZÖM, ISO 9000), vagy ezek elemei, amelyek aktualizálása azonban nem vagy csak részben történt meg, illetve különálló egységként párhuzamosan folyik a rendelet szerinti önértékelés. Vannak minőségelvű működési mechanizmusok, de nincs minőségbiztosítási rendszerük.
- Az intézmények a saját gyakorlat bemutatása során a tanulói, szülői, munkatársi elégedettségmérés mellett többségben nem térnek ki a munkaerő-piaci partnereknek, a gyakorlati képzést folytató gazdálkodóknak a véleménykérésére. (Ennek mérése 2018 szeptemberétől bekerül a PSZE folyamán végzett önértékelésbe, külön kérdőívvel.)
- A „Széles körben és nyilvánosan hozzáférhető a felülvizsgálat eredményeiről szóló információk” indikatív jellemző szinte valamennyi intézmény a tanfelügyeleti ellenőrzésre értette. Így egyszerűen leírták, hogy még nem volt ellenőrzésük. A nyilvánosságnak azonban vonatkoznia kellene belső ellenőrzésekre, értékekre, mérésekre is.

Szakértői javaslatok az EQAVET+ Keretrendszer szerinti intézményi önértékelést alkalmazó szakképző intézményeknek

Mit tudunk figyelmébe ajánlani az EQAVET+ értékelési keretrendszert alkalmazó intézményeknek?

- Kell a vezető!

Mint valamennyi önértékelési modell alkalmazása, úgy az intézményfejlesztési tevékenység során is a vezetői elkötelezettség nélkül csak papíron marad az „eredmény”. A tapasztalatok azt mutatják, hogy olyan intézményekben van ma is hagyománya a rendszeres önértékelésnek, a rendszerszerű működésnek, ahol a vezető elkötelezett a fejlesztés iránt.

- Kell egy csapat!

A vezető mellett nélkülözhetetlen, hogy a munkatársak között legyen egy team, csapat – mag –, akik „megtanulják” a PDCA gondolkodás gyakorlati alkalmazását, a vezetővel együtt tudnak rendszerben gondolkodni, ezzel is támogatva a vezető munkáját, és az intézmény fejlesztését.

- Közös értelmezés!

Célszerű úgy elkezdni az önértékelés alkalmazását, hogy a csapat és a vezető áttanulmányozza, indikatív jellemzőként a saját intézményére értelmezi a minőségkritériumokat. Így kialakul egy közös nyelv, azonosan használják a fogalmakat, az egyes indikatív jellemzőkhöz tartozó leírás azonos stílusú, mélységű lesz.

- Ismerjük fel, mikor kell külső szem!

A munka során előfordul, hogy a csapat tagjai nem ugyanúgy látják a problémákat, elvesznek a részletekben, a rendszerszerű gondolkodás kevésbé érvényesül, hiszen a tagok az értékelendő rendszeren belül dolgoznak. Ilyenkor a csapat munkáját segítő külső szakértő támogatása segíthet a felmerülő nehézségek leküzdésében.

- PDCA és PDCA!

Azokban az intézményekben, ahol végeznek önértékelési tevékenységet, intézményfejlesztést, vannak tapasztalatok a folyamatos minőségfejlesztés PDCA logikájának az alkalmazásában. A tudatos alkalmazáshoz az szükséges, hogy a tervezés, végrehajtás, értékelés mellett a felülvizsgálat, beavatkozás, korrekció fázisát is gondolják át, valamint tervezzék meg a fejlesztő munka eredményeinek értékelését és visszamérését is.

- Ne állj meg a problémák azonosításánál!

Azonosítani kell azokat az intézményi problémákat, amelyek az EQAVET+ Keretrendszernek megfelelő intézményi működés hiányosságai, valamint azonosíthatóak olyan problémák, amelyek a keretrendszertől függetlenül is fejlesztendők. A munkát folytassuk az okok elemzésével, a célok kijelölésével és az intézkedések megtervezésével, megvalósításával.

- Kell a kommunikáció!

Az önértékelést végző, illetve fejlesztő teamek gyakori problémája, hogy a munkájuk közben nem kommunikálnak a vezetővel és a nevelőtestülettel. A folyamatos kommunikáció garantálja azt, hogy a fejlesztések az intézményi stratégiával összhangban lesznek, és a nevelőtestület magáénak érzi a szükséges fejlesztéseket.

- Készíts eljárásrendet!

Az EQAVET alapú önértékelés és az ebből kiinduló intézményfejlesztés akkor fog az intézményi működés részévé válni, ha elkészül a szabályzat, amely alapján ez rendszeresen ismétlődő tevékenységgé válhat.

- Kell a rendszer!

Az EQAVET+ Keretrendszer alapján végzett önértékelés folyamatként való működtetése lehetőséget teremt az intézmény számára arra, hogy egy fő folyamatra felfűzve szisztematikusan (rendszeresen és módszeresen) alkalmazott belső mérési-értékelési rendszert építsen ki.

Mellékletek

A mellékletek szerkeszthető formában az EQAVET hazai weboldalán érhetőek el, az alábbi hivatkozásokra kattintva:

„Az adaptált EQAVET+ Keretrendszer gyakorlati tesztelése” projektben részt vett szakképző intézmények

1. Bajai SZC Jelky András Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája
2. Bajai SZC Kalocsai Dózsa György Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma
3. BNVHSZC Bókay János Szakgimnáziuma
4. Győri Műszaki SZC Jedlik Ányos Gépipari és Informatikai Szakgimnáziuma
5. Győri Műszaki SZC Lukács Sándor Mechatronikai és Gépészeti Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma
6. Győri Szolgáltatási Szakképzési SZC Haller János Általános iskolája, Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája
7. Hódmezővásárhelyi Szakképzési Centrum Návay Lajos Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma
8. Kaposvári SZC Nagyatádi Ady Endre Gimnázium, Szakgimnázium, Szakközépiskolája és Kollégiuma
9. Kiskunhalasi SZC Kiskunfélegyházi Kossuth Lajos Szakképző Iskolája és Kollégiuma
10. Soproni Szakképzési Centrum Handler Nándor Szakképző Iskolája
11. Szegedi SZC Krúdy Gyula Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Turisztikai Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája
12. Szegedi SZC Móravárosi Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája
13. Szolnoki Szolgáltató SZC Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakképző Iskola
14. Szolnoki Szolgáltató SZC Tokaji Kereskedelmi és Idegenforgalmi Szakgimnáziuma
15. Nyíregyházi SZC Wesselényi Miklós Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma

